

revista **38** 19 • IX 1975 **economică**

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

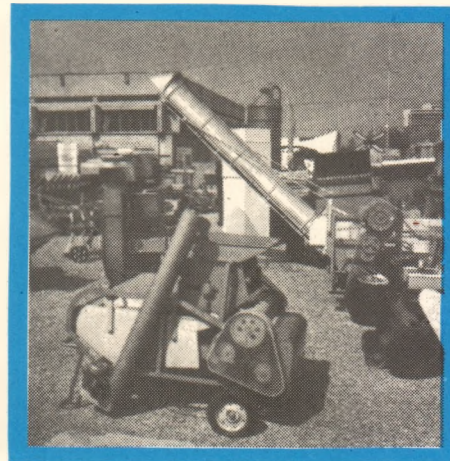
Propulsare ale progresului
tehnic contemporan:
CONSTRUCTIILE DE MAȘINI

**OBIECTIVELE
FUNDAMENTALE
ALE ETAPEI URMĂTOARE
A ISTORIEI
ROMÂNIEI SOCIALISTE**

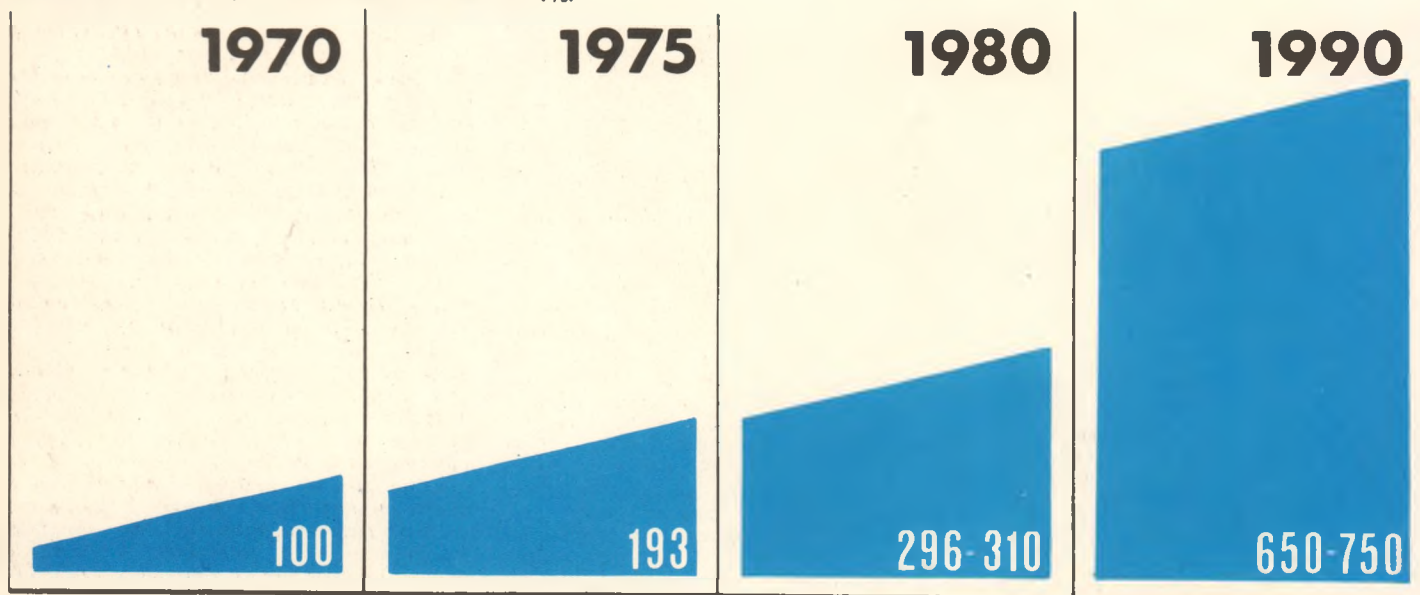
**Politica industrială
a partidului**

„Continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă reprezintă factorul primordial al dezvoltării forțelor de producție, al progresului economic și social al țării. Industria își va întări necontenit poziția conducătoare în economie, sporindu-și ponderea în crearea venitului național, în realizarea reproducerii lărgite și satisfacerea nevoilor de consum ale populației, în dezvoltarea schimburilor economice externe”.

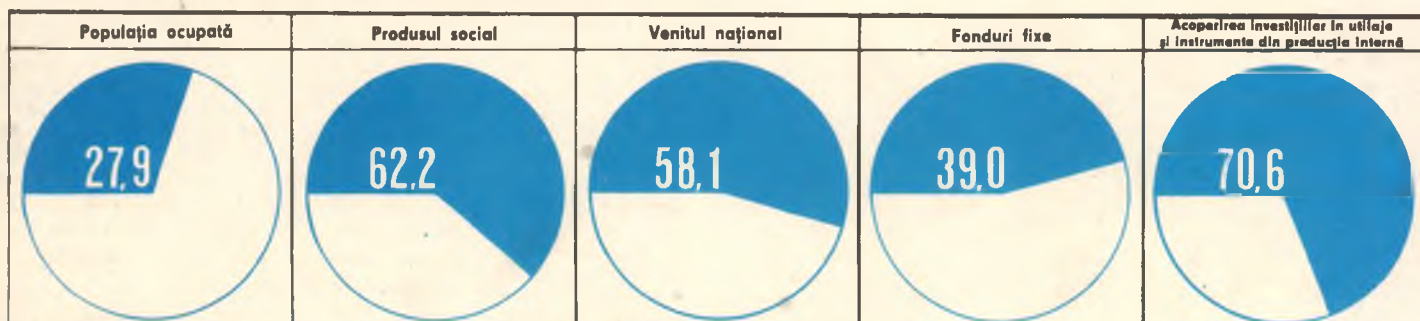
„Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism”

DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE INDUSTRIALE (%)

LOCUL OCUPAT DE INDUSTRIE ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ (1973, în %)

CADRELOR VIITORULUI — CALITĂȚI DE INVENTIVITATE ȘI CREATIVITATE

NOUUL AN DE ÎNVĂȚĂMÎNT a adus pe băncile școlilor de toate gradele un sfert din populația țării. Cei cinci milioane de tineri înrolați în armata de elevi și studenți începând anul școlar, au marcat — cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu — începutul noului cincinal. O țară care-și permite să întrețină în școală un sfert din populație, care depune eforturi investiționale atât de uriașe pentru pregătirea cadrelor dovedește o înaltă răspundere față de viitor și o deosebită capacitate de dăruire pentru pregătirea lui.

Cu binecunoscuta sa capacitate de a scoate în relief esența fenomenelor, secretarul general al partidului nostru s-a adresat din orașul milenar Craiova tineretului studios și cadrelor chemate să participe la formarea acestuia — subliniind finalitățile sociale ale școlii și educației în societatea noastră: „Societatea pe care o edificăm este o societate a muncii, a creației; în ea nu își au și nu-și vor avea locul cei ce nu muncesc. Iată de ce învățămîntul trebuie să facă totul pentru a pregăti tineretul pentru muncă, pentru creație, pentru viață. Învățămîntul trebuie să facă din fiecare cetățean al României socialiste un constructor entuziast al comunismului, un luptător ferm pentru progres, pentru egalitate între națiuni, un revoluționar în adevăratul sens al cuvîntului! Iată de ce învățămîntul nostru trebuie să fie revoluționar, să se bazeze pe concepția materialist-dialectică, pe un spirit novator în toate domeniile de activitate!“.

În condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și ale schimbărilor determinate de revoluția tehnico-științifică, de accelerarea transformărilor din societatea contemporană apare o imensă și crescîndă nevoie socială de inovație și creativitate. Marile probleme cu care este confruntată omenirea, problemele dezvoltării economice ale statelor și ale făuririi unei noi ordini economice, în lume, problemele formării personalității umane pot fi înțelese și influențate numai printr-o aprofundată cunoaștere a marilor cuceriri ale științelor și printr-o imensă capacitate de invenție și inovație, printr-o aptitudine de prevedere și adaptare la nou. Șeful statului nostru a adresat tineretului o vibrantă chemare la înțelegerea sensului evenimentelor contemporane și mai ales a direcțiilor viitorului, pentru că numai astfel își poate pune potențialul în slujba efortului colectiv de făurire a programului prefigurată de documentele programatice ale Congresului al XI-lea al partidului, de realizare a societății socialiste multilateral dezvoltate și apoi a societății comuniste pe pămîntul României.

Începutul noului an școlar și al cincinalului revoluției tehnico-științifice constituie un prilej de a reflecta asupra înaltei responsabilități pe care o incumbă problemele formării omului societății viitoare, ale împlinirii depline a personalității umane prin etică profesională și muncă creatoare, prin spirit umanist, socialist și revoluționar. În această optică instruirea nu apare ca un act mecanic de transmitere de cunoștințe, ci ca o operă educativ-formativă, sensibilă și dificilă, de modelare a unor oameni cu aptitudini, capacități profesionale și calități moral-politice superioare, animați de profund patriotism și de spirit comunist revoluționar.

Exigențe sporite pentru asigurarea finalităților învățămîntului

EFORȚUL STATULUI NOSTRU de școlarizare a unui sfert din populație este imens. Efortul de modernizare și înzestrare a școlilor și universităților cu laboratoare și tehnici noi de predare se concretizează în investiții de miliarde de lei anual. Dar condițiile materiale optime create buneii desfășurării a procesului de învățămînt, singure, nu pot asigura succesul acțiunii. Este necesar efortul de dăruire al cadrelor didactice pentru a insufla interesul tineretului pentru asimilarea noilor cunoștințe, curiozitate științifică și aptitudini de reflectare, de aprofundare și valorificare a cunoștințelor asimilate. Exigen-

„Am deplina încredere că tinăra noastră generație va urma ferm Programul elaborat de Congresul al XI-lea, că își va însuși în cele mai bune condiții cunoștințele cele mai înaintate și va asigura înfăptuirea neabătută a politicii partidului, ducînd mai departe făclia înaintașilor, asigurînd un loc demn în lume națiunii noastre socialiste“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la marea adunare populară din municipiul Craiova)

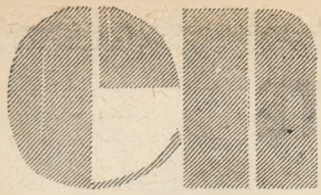
țele deosebite pe care șeful statului nostru le-a ridicat în fața învățămîntului sînt dictate de înalta responsabilitate față de realizarea mărețelor obiective ale societății socialiste multilateral dezvoltate.

Exigențele sporite față de eficiența învățămîntului sînt determinate și de revoluția tehnico-științifică. Nu trebuie uitat nici un moment faptul că schimbările apărute în tehnica producției și a activităților sociale prin automatizare aduc preferenți în însuși modul de existență al oamenilor. Dacă prima revoluție industrială a eliberat omul de rolu de sursă de energie pentru mașinile folosite, automatizarea va permite realizarea unui belșug de produse, o reducere a timpului de muncă și schimbări structurale în profilurile profesionale. Modificările din profilul profesional actual (se apreciază că în peste 500 de domenii de activitate se lucrează în mod curent cu calculatoare electronice care cer o formație tehnologică adecvată) fac ca omul să nu mai fie un simplu executant, ci un factor de control, supraveghere și decizie, căruia i se cere inteligență creatoare, inițiativă, rapiditate de reacție și de decizie, ceea ce impune pe lângă o cultură de specialitate și un nivel înalt de cultură generală. În aceste condiții asimilarea cunoștințelor tradiționale, stocarea informației nu mai pot constitui un scop în sine, ci este necesară asimilarea unor cunoștințe generale cu aplicabilitate practică imediată și de perspectivă, dezvoltarea la tineri a unor aptitudini intelectuale și de creativitate. De aceea se impun îmbunătățirea conținutului învățămîntului de toate gradele și per-

fecționarea metodelor de predare. Cultivarea memorizării automate duce la diminuarea aptitudinilor de gîndire independentă, operativă, a capacității de a înțelege ceea ce se învață, a capacității de înțelegere a exigențelor lumii în care trăiește și va trăi. Este necesară evaluarea exactă a faptului că tineretul este deținătorul unui imens potențial de creativitate care nu se poate materializa decît în condițiile în care își înțelege pe deplin menirea socială, în care se pătrunde de idealurile comuniste și își dedică eforturile însușirii unei înalte competențe profesionale și participării efective și directe la efortul constructiv al întregului nostru popor. Munca, izvorul oricărei împliniri personale, munca mijlocul sigur al călirii personalității umane este adevărata și marea școală a vieții pe care tineretul este chemat să învețe să o practice cu dragoste, dăruire și devotament, cu pasiune creatoare și spirit inovator. Tocmai de aceea secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, își exprima „convingerea că toți lucrătorii din învățămîntul superior, cadrele didactice, studenții vor face totul pentru a transforma instituțiile de învățămînt, universitățile în centre de învățămînt, cercetare și producție, de construcție a socialismului și comunismului în România“. Experiența acumulată de școala noastră în ultimii ani în acest domeniu este valoroasă și se cere fructificată din plin. Microcooperativele de pe lângă școlile satești, atelierile școlilor din orașe, laboratoarele universităților au contribuit la formarea unor deprinderi de muncă practică prin care s-au fixat și aprofundat cunoștințe teoretice, s-au format abilități manuale și aptitudini profesionale prețioase. Tineretul studios gustă astfel pe viu satisfacția de a făuri cu propriile mîini ceva util, învață să prețuiască valorile materiale și spirituale create de alții, învață să cunoască mai bine valoarea timpului care poate fi materializat în obiecte și idei, poate cunoaște bucuria de a face ceva util societății, bucuria de a trăi și ipoteza de făurar nu numai pe cea de beneficiar al condițiilor pe care i le creează societatea. Preocuparea pentru valorificarea experienței dobîndite în acest sens și pentru sporirea exigenței cadrelor didactice este exprimată cu forță de convingere de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Doresc ca și de aici, din Craiova, să mă adresez tuturor cadrelor didactice — și, odată cu aprecierea pe care o dau marilor majorități, cvasiunanimității lor, pentru felul cum își îndeplinesc misiunea de onoare în formarea și educarea tinerei generații — să le adresez chemarea de a depune eforturi și mai mari pentru ca în rîndul cadrelor didactice să se simtă un spirit mai exigent, mai combativ, un spirit revoluționar împotriva a tot ceea ce este vechi, pentru a înlătura și din domeniul învățămîntului rutina, conservatorismul, pentru a promova spiritul nou. Fiecare lucrător din învățămînt trebuie să fie un propagandist al noului, un luptător pentru socialism și comunism. Numai așa vă veți îndeplini, dragi tovarăși, sarcina de educatori ai copiilor, ai tineretului, veți merita stima și încrederea societății, a partidului și statului nostru!“.

dr. Maria D. POPESCU

(Continuare în pag. 13)

**ECONOMIE
NAȚIONALĂ**

Cincinalul 1976-1980: Orientări — ritmuri — eficiență

MODERNIZAREA INDUSTRIEI CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI — COORDONATĂ A CREȘTERII EFICIENȚEI ECONOMIEI NAȚIONALE

Ion BUCUR

vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării

REAUZĂRILE remarcabile obținute de poporul nostru în opera de industrializare socialistă a țării scot în evidență rolul deosebit de important al industriei constructoare de mașini în înzestrarea tuturor ramurilor economiei naționale cu tehnica înaintată, în producerea de bunuri destinate consumului populației. Ținând seama de locul industriei constructoare de mașini în procesul dezvoltării de ansamblu al economiei naționale, partidul și statul nostru au făcut eforturi susținute pentru dezvoltarea prioritara, în ritmuri înalte a acestei ramuri. În cincinalul 1971—1975, de pildă, s-au acordat industriei constructoare de mașini fonduri de investiții de 1,5 ori mai mari decât în întreaga perioadă 1951—1970, ceea ce a permis construirea unui număr mare de întreprinderi noi, dezvoltarea și reutilizarea celor existente, dotarea acestora făcându-se cu mașini și utilaje perfecționate. În paralel a fost achiziționat un volum important de documentații și licențe, care să realizeze realizarea unor mașini, utilaje și instalații de un nivel tehnic tot mai înalt. Concomitent cu aceasta a fost puternic dezvoltată activitatea de cercetare științifică, industria constructoare de mașini dispunând în prezent de 37 institute și centre de cercetări și proiectări în care își desfășoară activitatea peste 25 de mii de cercetători și proiectanți, la care se adaugă cei din întreprinderi și învățământul superior.

Ne este cunoscut faptul că numeroase colective de întreprinderi din această ramură au raportat îndeplinirea sarcinilor prevăzute în cincinal cu multe luni înainte de termen. Ca urmare producția industriei constructoare de mașini se dezvoltă în acest cincinal într-un ritm mediu de circa 18,6%, față de 11,5—12% cât a fost prevăzut în Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. Important este că ritmurile cele mai înalte se înregistrează în subramurile de înaltă tehnicitate: electrotehnica — circa 20%, electronica — aproape 27%, mecanica fină și optica — 33%, utilajele tehnologice — 25%, construcțiile navale — peste 19% etc.

Ritmuri înalte, structuri moderne

NIVELUL ACTUAL al industriei construcțiilor de mașini constituie o bază puternică pentru un nou avânt al acestei ramuri în perioada următoare. Subliniindu-se că dezvoltarea susținută a industriei socialiste va fi și în cincinalul următor o direcție fundamentală a politicii partidului, aceasta constituind baza progresului întregii economii naționale, a bunăstării poporului, a independenței țării, la Congresul al XI-lea s-a stabilit că și în viitor se va acorda o atenție deosebită dezvoltării industriei constructoare de mașini. În Directivele Congresului se prevede ca această ramură să crească în cincinalul 1976—1980 într-un ritm mediu anual de 11,5—12,5%, în care scop sînt alocate fonduri de investiții de peste două ori mai mari decât în actualul cincinal. Un asemenea ritm va determina ca în anul 1980 ponderea industriei constructoare de mașini în producția industrială a țării să ajungă la peste 34%, față de circa 31% în 1975.

Foarte importante sînt prevederile referitoare la modernizarea structurii producției, promovarea progresului tehnic îndeosebi în ce privește înnoirea produselor, nivelul tehnic al utilajelor și tehnologiilor ce vor fi atinse în anul 1980.

În ce privește **structura producției**, este prevăzută dezvoltarea prioritara a producției în acele subramuri și la acele grupe de produse de tehnicitate înaltă care contribuie în mai mare măsură la mecanizarea și automatizarea producției, care valorifică mai bine materiile prime și îndeosebi metalul. În tabelul alăturat sînt prezentate cîteva din aceste grupe de produse la care intervin modificări favorabile în ce privește ponderea lor în producția ramurii, ca urmare a prevederii unor ritmuri de creștere superioare mediei pe întreaga ramură.

Prevederile de dezvoltare ale construcției de mașini în perioada 1976—1980 se bazează pe studii și **programe speciale** la înlocuirea cărora au lucrat mii de oameni ai muncii din toate domeniile. Aceste programe speciale, elaborate din inițiativa conducerii partidului pentru fiecare subramură și grupă de produse, au avut drept scop corelarea pe de o parte a dezvoltării capacităților de producție în strînsă concordanță cu nevoile economiei naționale și posibilitățile de export, iar pe de altă parte

asigurarea prin plan a tuturor condițiilor necesare realizării capacităților și produselor într-o strînsă legătură cu toți ceilalți factori cum sînt: asigurarea fondurilor de investiții împreună cu baza materială respectivă, asigurarea materiilor prime și a materialelor pentru execuția produselor, pregătirea forței de muncă, a cooperărilor necesare cu alte ramuri etc.

Cît privește **ritmul de înnoire și modernizare a produselor** acesta este caracterizat prin aceea că în anul 1980 peste 70% din producția acestei ramuri va fi constituită din produse noi și modernizate în cursul cincinalului. Între altele, vor fi asimilate importante produse noi din domeniile tehnicii de vîrf cum sînt: instalații pentru foraj maritim; mașini-unelte echipate cu comandă program numerică; aparate specializate, pentru control multidimensional; calculatoare electronice de generația 3,5—4; emițătoare de televiziune; echipamente de radiocomunicație ș. a.

Este prevăzut un mare volum de reproiectări ale unor produse existente de la care se vor obține efecte favorabile importante ca de pildă: prin reproiectarea excavatoarelor hidraulice pe pneuri și șenile, se vor obține o creștere a capacității de la 0,6 mc la 0,8 mc, o creștere a productivității în exploatare cu 20% și o scădere a consumului specific de metal cu aproape 40%; de asemenea, prin reproiectarea transformatoarelor de 100—1.600 KVA se va obține — în afară de optimizarea parametrilor energetici — și o economie anuală de circa 45 mil. lei, îndeosebi prin reducerea consumului de tablă silicioasă și cupru.

Preocupări asemănătoare sînt și în domeniul **perfecționării tehnologiilor**. Este prevăzut să se extindă tehnologia de execuție a pieselor prin extruziune la rece; diverse tehnologii de prelucrare prin procedee neconvenționale, cum este prelucrarea matrițelor, prin metoda electrochimică; tehnologii noi în fabricația circuitelor integrate pentru industria electronică; se va extinde conducerea producției pe baza utilizării calculatoarelor de proces etc.

Se știe că modernizarea structurii producției, ridicarea continuă a nivelului tehnic al produselor și al tehnologiilor sînt factorii de bază care determină gradul de valorificare al materiilor prime și îndeosebi al metalelor feroase și neferoase care au pondere ridicată în ramura construcției de mașini. Pentru a ilustra influența modernizării structurii producției asupra valorificării materiilor prime, mai ales în condițiile țării noastre, cînd cea mai mare parte a materiilor prime necesare pentru producerea metalului se importă, este suficient să dăm următoarele exemple: dacă o tonă de metal prelucrat încorporată într-un vagon de marfă se valorifică, în mod convențional, să spunem cu 10.000 de lei, aceeași tonă încorporată în tractoare are o valoare de 2,3 ori mai mare, în autoturisme de oraș de circa 5,3 ori, în mașini-unelte cu comandă program numerică de cca. 10 ori, iar în cazul fabricării calculatorului electronic de 223 ori. Din acest punct de vedere este foarte important ca fiecare întreprindere să cunoască gradul de valorificare al metalului și al altor materiale pentru fiecare produs pe care îl execută și, ținînd seama de nevoile economiei naționale, dar cunoscînd și posibilitățile de export să-și orienteze dezvoltarea producției spre produsele mai eficiente.

Ca urmare a condițiilor create pînă în prezent, a importanteilor fonduri alocate pentru anii 1976—1980, industria noastră constructoare de mașini va asigura în cincinalul următor peste

Subramura sau grupa de produse	Ritm mediu anual 1976—1980	Pondera în producția ramurii constructoare de mașini	
		1975	1980
Produse ale industriei electrotehnice și electronice	17,2	17,8	cca. 20
din care:			
— industriei electronice	20,9	6,2	8,6
Mijloace de automatizare și ale tehnicii de calcul	24,7	2,3	3,7
Mașini-unelte pentru aschieria metalelor	20,9	1,8	2,7
Mecanică fină și optică	26,0	1,4	2,3
Mașini și utilaje tehnologice	17,7	5,3	6,5
Nave maritime	25,3	1,8	2,3

70 % din necesarul de mașini și utilaje al economiei naționale. În același timp **exportul de mașini și utilaje** va înregistra o creștere de cca. 2,3 ori, respectiv un ritm mediu de 18%. În acest fel ponderea exportului de mașini și utilaje în exportul total al țării va crește de la 23,5% în 1975, la aproape 32% în 1980, iar exportul pe locuitor va crește de la 47 \$ realizat în 1974, la 130 \$ în 1980. Ritmurile mari de creștere a exportului de mașini și utilaje vor contribui la recuperarea decalajelor față de alte țări în ceea ce privește nivelul acestor indicatori.

Un indicator care arată gradul de dezvoltare al construcției de mașini într-o țară este raportul dintre volumul exportului și cel al importului de mașini și utilaje. Sub acest aspect realizările de până în prezent sînt de asemenea sub nivelul atins de alte țări socialiste. În anul 1974 importul nostru de mașini și utilaje a fost de cca. 1,7 ori mai mare decît exportul, în timp ce în alte țări ca R.D.G., Cehoslovacia, Ungaria acest raport este subunitar, respectiv exportul depășește volumul importului. Dacă avem în vedere și faptul că în anul 1974 prețul unei tone de utilaj importat a fost de aproape 2 ori mai mare decît al tonei de utilaj exportat, rezultă cu claritate amploarea eforturilor ce trebuie întreprinse pentru ridicarea performanțelor produselor noastre, pentru îmbunătățirea structurii produselor destinate exportului, în așa fel încît spre sfîrșitul cincinalului următor industria constructoare de mașini să echilibreze balanța dintre importul și exportul acestei ramuri.

Enunțînd principalele direcții în care se va dezvolta industria constructoare de mașini din țara noastră în cincinalul următor trebuie subliniat că **sarcinile trasate de Congresul al XI-lea al P.C.R. acestei ramuri sînt deosebit de complexe, însă îndeplinirea în mod exemplar se impune ca o condiție obligatorie pentru susținerea programului de dezvoltare al industriei și al întregii economii.** În cele ce urmează ne vom referi la cîteva din multitudinea de probleme cu care este confruntată în această perioadă construcția de mașini.

Utilizarea mai eficientă a bazei tehnice

O PRIMĂ PROBLEMĂ privește modul încă nesatisfăcător în care se folosesc capacitățile de producție. Astfel, la mijlocul anului 1974 au fost inventariate în întreprinderile constructoare de mașini peste 100 000 mp suprafețe construite în devans, fără utilaje montate. Ca urmare a indicațiilor conducerii de partid au fost luate măsuri, astfel încît suprafețele respective au fost dotate în cea mai mare parte pînă în prezent; evident, ceea ce s-a realizat nu este suficient, pentru că trebuie eliminate cauzele ce au determinat această situație în scopul prevenirii construirii de noi spații neutilate în viitor. În acest sens se impune ca titularii de investiții să asigure o corelare mai bună prin graficul de realizare a investițiilor între construirea suprafețelor și asigurarea utilajelor și să nu se mai devanseze execuția unor hale decît în condițiile în care utilajele sînt asigurate și forța de muncă pregătită.

Analizele efectuate în multe întreprinderi, în lumina indicațiilor date de secretarul general al partidului **au permis găsirea unor soluții pentru creșterea substanțială — sau chiar dublarea producției — fără construirea de noi spații, ci numai printr-o reamplasare mai judicioasă a utilajelor existente și dotări suplimentare.** La întreprinderea de rulmenți Alexandria s-a stabilit ca, pe actuale suprafețe, producția să poată fi majorată de la 30 mil. la 60 mil. buc/an, iar la întreprinderea de aparataj electric Sf. Gheorghe pe aceleași suprafețe se vor obține 600 mii buc. echipamente auto pe an față de 300 mii buc. prevăzute inițial; soluții similare s-au găsit și la Șantierul naval Constanța, întreprinderea de șuruburi Tg. Secuiesc ș.a. Considerăm că asemenea analize constituie o îndatorire în primul rînd a consilierilor de conducere ale întreprinderilor, care trebuie să depisteze aceste spații și să ceară sprijin organelor în drept pentru obținerea utilajelor în vederea dotării și deci a creșterii producției.

Importante rezerve există în ceea ce privește **îmbunătățirea folosirii extensive și intensive a utilajelor.** În timp ce unele întreprinderi realizează indici peste cei planificați, cum sînt de exemplu întreprinderea de tractoare Brașov — 85,5%, întreprinderea de utilaj minier Baia Mare — 89,2%, întreprinderea de mașini și utilaj minier dr. Petru Groza — 87,2%, întreprinderea „Rulmentul”-Brașov — 88,1% etc., altele se situează din acest punct de vedere cu mult sub nivelul prevăzut: întreprinderea de utilaj alimentară Slatina — 55,1%, întreprinderea de utilaj chimic și forjă Rm. Vilcea — 54,2%, întreprinderea de mașini-unelte și agregate București — 65,8%, întreprinderea de strunguri Tîrgoviște — 65%, întreprinderea de motoare electrice Pitești — 57,5%, deși producția acestor întreprinderi este foarte necesară economiei naționale, fiind solicitată și la export. Dacă s-ar reuși ca toate întreprinderile să utilizeze mașinile la nivelul indicelui de 85%, asigurînd o corelare a mașinilor din dotare corespunzătoare structurii produselor, la nivelul economiei naționale s-ar obține o producție cu 12% mai mare, realizîndu-se o economie de fonduri de investiții de peste 10 mld. lei. Se impune din partea conducerilor întreprinderilor care nu realizează indicii de utilizare planificați, organizarea de analize concrete privind cauzele acestei situații și stabilirea măsurilor necesare, evitîndu-se dezvoltarea capacităților în acele sectoare în care nu se folosesc

încă la nivel corespunzător cele existente. Considerăm însă că și proiectanții care elaborează documentațiile pentru dezvoltarea capacităților de producție din construcția de mașini vor trebui să analizeze mai temeinic în primul rînd încărcarea la maximum a capacităților existente și să prezinte soluții mai eficiente pentru dezvoltările propuse. Avem în vedere faptul că încă se prezintă la avizare, organelor centrale, proiecte care conțin volume de investiții și import exagerate.

Una din cauzele principale ale folosirii incomplete a utilajelor în construcția de mașini o constituie nepregătirea din timp a **forței de muncă**, în multe cazuri conducerile întreprinderilor așteptînd să primească muncitori calificați pregătiți de alte întreprinderi, creîndu-se în acest fel o mare fluctuație a forței de muncă. Între altele considerăm că măsura luată de a se prezenta la aprobare odată cu studiul tehnico-economic pentru dezvoltarea capacităților de producție și graficul de pregătire a cadrelor va trebui să elimine în bună măsură această situație.

În scopul unei mai bune utilizări a capacităților de producție s-a început o acțiune de **extindere a cooperării dintre industria republicană și cea locală și cooperatistă**; aceasta va permite și rezolvarea altor probleme, cum ar fi fabricarea în țară a unor piese de schimb, repere și subansamble de serie mică sau unicate, care altfel trebuie aduse din import în condiții dificile.

Folosirea mai intensivă a utilajelor necesită preocupări și pe linia **îmbunătățirii regimurilor de lucru, o mai bună pregătire tehnologică**, în special creșterea gradului de dotare cu SDV-uri, întreținerea corespunzătoare și repararea la timp a utilajelor, precum și ridicarea continuă a nivelului de calificare a tuturor categoriilor de lucrători. Ținînd seama de lipsa de capacitate pentru execuția SDV-urilor existentă în acest cincinal, se are în vedere ca în perioada următoare, pe lângă construirea unui număr important de fabrici de scule, dispozitive, matrițe și verificatoare tipizate, să se dezvolte în continuare capacitatea sculărilor de pe lângă întreprinderi, bineînțeles în măsura în care ele se folosesc corespunzător.

Realizarea programului de investiții din cincinalul următor, în condițiile dotării noilor capacități cu utilaje din țară în proporție de peste 70%, implică o mare răspundere din partea constructorilor de mașini pentru **livrarea acestora în mod ritmic, la termenele corelate cu nevoile șantierelor de investiții.** În ultimii ani s-au înregistrat restanțe la livrările de utilaje tehnologice, cu implicații negative asupra bunului mers al șantierelor, în unele cazuri nerespectîndu-se termenele de punere în funcțiune a capacităților respective. Cum la aceste întîrzieri au contribuit în afară de producătorii de utilaje și alți factori (beneficiarii care nu au predat din timp documentația de execuție unităților producătoare, furnizorii de metal care la rîndul lor au avut unele întîrzieri, importurile ș.a.m.d.), apare tot mai mult necesitatea de a **departaja cît mai clar sarcinile ce revin fiecăruia pentru întărirea răspunderii.** În acest sens, începînd cu anul viitor se va introduce în planul de stat **graficul de predare a documentației de către beneficiar și se vor explicita într-o măsură mult mai mare mașinile și utilajele tehnologice componente ale instalațiilor prevăzute a se construi.**

Accelerarea innoirii produselor

ÎN CONDIȚIILE în care tehnica evoluează foarte rapid în toate domeniile, cînd uzura morală a mașinilor apare cu mult înaintea uzurii fizice a acestora, apare ca o necesitate stringentă pentru industria constructoare de mașini sarcina de **înnoire permanentă a produselor sale.** De a asimila la intervale tot mai scurte noi mașini și utilaje, de a le moderniza pe cele din fabricația curentă pe calea reproiectării în vederea menținerii acestora la parametrii competitivi.

Chemarea conducerii partidului de a face ca cincinalul viitor să devină cincinalul revoluției tehnico-stiințifice a găsit un larg ecou în rîndul tuturor colectivelor de muncă din întreprinderi, institute de cercetări și proiectări și învățămînt superior. Este o îndatorire patriotică, o problemă de mîndrie profesională în a face ca **pe poarta fiecărei întreprinderi constructoare de mașini să iasă produse de cel mai înalt nivel tehnico-calitativ, care să fie competitive sub aspect tehnic și economic pe orice piață externă.** Că acest lucru este posibil, ne-o demonstrează colectivele din unele întreprinderi cum sînt: întreprinderea de utilaj petrolier „1 Mai” din Ploiești, întreprinderea de tractoare din Brașov, întreprinderea de strunguri din Arad ș.a. care mergînd în principal pe concepție proprie, au reușit să diversifice continuu produsele lor, să le reinnoiască și să le mențină la un înalt nivel tehnic calitativ, ele fiind apreciate în multe țări ale lumii.

În același timp însă, se simte încă lipsa unui nomenclator mai larg, îndeosebi în domeniile electronicii, electrotehnicii, mașinilor-unelte, aparatului de măsură și control, adică tocmai în sectoarele de înaltă tehnicitate. Pentru perioada 1976-1980 sînt cuprinse în planul de stat, în mod concret, sarcinile de asimilare și modernizare pe fiecare întreprindere, pentru aproape toate produsele de bază.

Rezultă ca o primă sarcină pentru întreprinderile producătoare de a lua împreună cu beneficiarii măsurile necesare

realizării conform planului a tuturor fazelor de asimilare prevăzute, iar acolo unde este posibil să fie scurtate termenele respective. Această sarcină se impune cu atât mai mult, cu cât în anii actualului cincinal s-au înregistrat restanțe ce au determinat ca asimilarea unor produse să dureze extrem de mult. O analiză atentă arată că întârzierile puteau fi evitate dacă problemele noi apărute erau semnalate la timp și factorii care trebuiau să le rezolve le tratau cu mai multă răspundere. În unele cazuri s-a întârziat mult asimilarea și integrarea unor produse pentru care s-au achiziționat licențe, pentru care s-au plătit fonduri valutare importante. Este lesne de înțeles că aceste situații s-au răsfrânt negativ în special asupra balanței de plăți externe, întrucât s-au importat în continuare reperele și subsamblele de completare ce nu s-au asimilat în țară, pentru care s-au consumat fonduri valutare suplimentare ce uneori au depășit substanțial pe cele prevăzute la achiziționarea licenței.

Făcând precizarea că în planul de stat s-au cuprins sarcini de asimilare și modernizare pentru un număr mare de produse ale construcției de mașini, că în planul departamental au fost adăugate de asemenea un număr foarte mare de produse care urmează a fi realizate, trebuie subliniat totuși că aceasta nu înseamnă că întreprinderile și centralele trebuie să se ocupe numai de rezolvarea sarcinilor ce le revin prin planul primit de la C.S.P. sau ministere. Este o datorie de bază a fiecărui colectiv de întreprindere producătoare de a-și organiza, cu sprijinul centralei industriale și a institutului de cercetare și proiectare din domeniul său, evidența nivelului tehnic al tuturor produselor pe care le execută, de a compara permanent parametrii acestora cu cei ai produselor similare ce se fabrică pe plan mondial, de a urmări comportarea lor în exploatare și pe această bază de a stabili sarcini proprii de asimilare și modernizare, peste cele prevăzute în planul de stat sau departamental, astfel încât să poată fi menținute permanent toate produsele la un nivel tehnic competitiv.

Relația import-export

UNA DINTRE SARCINILE de mare răspundere pusă în fața întregului popor de către Congresul al XI-lea al P.C.R. și subliniată cu tărie în cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara din iulie a.c. este aceea a **creșterii exportului și diminuării importului** în vederea menținerii unui echilibru stabil al balanței de plăți externe pe relații. Întrucât echilibrul balanței de plăți externe este asigurat prin plan numai în condițiile realizării minimele a exportului și maximele a importului este clar că orice nerealizare a exportului de mașini și utilaje va determina o reducere corespunzătoare a importului.

Rezultă clar că principala cale prin care putem menține echilibrul în relațiile economice externe o constituie **realizarea unui export cât mai eficient**. În acest scop un rol important îl are menținerea competitivității utilajelor noastre, printr-o înnoire și modernizare continuă, prin oferirea la export a unui nomenclator de produse cât mai larg. Apreciem că centralele industriale din construcția de mașini, care de regulă au pe lângă ele institute și centre de cercetare și proiectare, precum și întreprinderile de comerț exterior de profil, printr-un studiu atent al pieței, pot să-și profileze și specializeze un număr de întreprinderi care să realizeze pe un anumit nomenclator produse cu destinație preponderentă spre export. În acest fel s-ar putea concentra cele mai bune cadre de concepție și execuție pentru menținerea parametrilor tehnici-calitativi ai acestor produse la nivelul cel mai înalt. O statistică a sesizărilor făcute de unii beneficiari arată că de regulă nu nivelul tehnic este necorespunzător, ci se referă de obicei la execuția mai puțin exigentă a unor operații de prelucrare, unele greșeli de montare a unor repere și subsamble sau la modul de efectuare a unor probe, aspecte ce reclamă o mai intensă muncă de educație în rândul lucrătorilor respectivi. Odată cu aceasta devine necesară și creșterea operativității și promptitudinii în soluționarea unor cereri, în elaborarea unor oferte, o mai mare elasticitate și adaptabilitate la cerințele pieței externe.

Sînt prevăzute în plan fondurile necesare pentru importul materiilor prime, a materialelor necesare și a unui volum important de mașini și utilaje, însă acestea nu vor putea fi consumate decît în măsura în care se realizează exportul de mașini și utilaje planificat, pentru a păstra echilibrul necesar. La plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, secretarul general al partidului a criticat organele centrale care au sarcina să analizeze și să avizeze importurile, că nu au acționat în spiritul hotărîrilor și orientărilor stabilite, acceptînd în multe cazuri importuri nejustificate.

În prezent sînt solicitări și chiar presiuni mari din partea întreprinderilor, centralelor și chiar a unor ministere pentru a obține cît mai multe mașini, utilaje, instalații din import, în principal în relația de valutară liberă. O asemenea atitudine subapreciază, după părerea noastră, posibilitățile interne de concepție și realizare a unor produse, nu ține seama de modificările calitative intervenite în baza tehnico-materială a construcției de mașini în țara noastră.

În legătură cu toate acestea ne vom referi la cîteva aspecte

privind modul în care se formulează și se justifică unele solicitări pentru import din partea unor beneficiari. Astfel, se solicită în multe cazuri la import mașini-unelte, aparate de măsură și control, diferite echipamente care au caracteristici foarte puțin diferite de cele ce se produc în țară; evident, ar putea fi foarte bine folosite produsele noastre, dar fie că ele nu sînt cunoscute, fie că nu există suficientă competență, fie că se manifestă superficialitate și lipsă de răspundere, situații care trebuie vehement respinse și aspru criticate. În alte cazuri se solicită mașini, utilaje, diverse echipamente cum sînt pompe, armături, elemente de automatizare, aparatură de măsură și control ș.a., este adevărat în cantități nu prea mari care să justifice la prima vedere asigurarea unei fabricații de serie eficientă; calculele arată însă, dacă avem în vedere cheltuielile valutare și termenele lungi de obținere din import, că **devine mai economic să se organizeze fabricația acestora în condiții de microproducție pe lângă întreprinderile care au în profilul lor produse asemănătoare pe care le execută în serie mare, decît să se importe.**

O altă categorie de solicitări este aceea a mașinilor și utilajelor specifice prelucrării unor operații a căror construcție este concepută în strînsă concordanță cu tehnologia de fabricație a produsului pe care îl prelucurează, cum sînt: cuptoare de încălzire pentru forjă sau tratament termic, agregate și mașini specializate pentru prelucrarea anumitor operații etc. Dacă avem în vedere că astfel de mașini și utilaje se execută de firmele respective tot cu caracter de serie mică sau unicat, că sînt de obicei foarte scumpe, iar termenele de livrare foarte lungi, apare indicat ca aceste mașini să fie realizate prin autodotare, concepute în strînsă legătură cu tehnologia, apelînd doar la importul unor elemente de completare care reprezintă de obicei 10—15% din valoarea mașinii, așa cum procedează de fapt și firmele străine care ne livrează astfel de mașini. Experiența îndelungată în acest sens a unor întreprinderi cum sînt: „23 August”-București, Întreprinderea de tractoare și Întreprinderea de autocamioane din Brașov, „1 Mai” — Ploiești etc. ne îndreptătesc să afirmăm că această cale este de fapt cea mai sigură, cea mai scurtă și cea mai eficientă pentru asigurarea mașinilor și utilajelor specifice întreprinderilor noastre. În acest scop s-au creat și, prin plan, s-a prevăzut să se dezvolte în continuare secții sau ateliere de autodotare în majoritatea întreprinderilor.

Este nevoie de mai multă **pasiune inginerescă, de conștiință și mîndrie profesională, de spirit gospodăresc din partea inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor din întreprinderile și institutele respective și de mai multă încredere în forțele proprii**. Cum poate fi caracterizată atitudinea unor proiectanți care la elaborarea studiilor tehnico-economice pentru dezvoltarea întreprinderilor prevăd volume de utilaje din import de 10—15 ori mai mari decît cele strict necesare?

Sînt încă mari posibilități, insuficient folosite, de a ne procura o bună parte din mașinile și utilajele necesare din țările socialiste prin schimburi pe calea specializării sau prin execuția în comun, prin cooperare în producție. În acest sens se impune o mai mare preocupare din partea ministerelor și a centralelor industriale de a conlucra mai operativ și mai concret cu organele similare din celelalte țări socialiste pentru a finaliza acțiunile de cooperare și specializare încheiate și de a găsi noi domenii de colaborare. Posibilități de extindere a unor astfel de acțiuni există și cu alte țări, în condiții reciproce avantajoase.

Importante fonduri valutare se consumă în prezent pentru importul unor repere și subsamble necesare realizării unor produse, în special din cele pentru care s-au achiziționat licențe care nu s-au asimilat încă în țară și nu s-a integrat fabricația la nivelul prevăzut, așa cum am arătat mai înainte. Pot fi date și aici explicații, dar toate acestea nu justifică întârzieri de 3—4 ani și chiar mai mult. Important este acum ca în prima urgență să se finalizeze programul inițiat conform căruia se stabilesc termenele de asimilare pentru toate aceste repere și subsamble de către ministerele producătoare de profil împreună cu centralele și întreprinderile din domeniile respective.

Învățînd din experiența trecutului se impune ca în viitor la achiziționarea licențelor să se facă mai bine toate calculele, să existe o situație clară referitoare la eforturile ce trebuie făcute, fondurile de investiții și valutare necesare, durata reală și nivelul integrării, cooperările necesare, efectele economice etc., iar după ce hotărîrea a fost luată să se realizeze de către factorii responsabili toate sarcinile care să asigure integrarea în termenul și la nivelul prevăzut.

Referindu-ne doar la cîteva probleme ale industriei construcții de mașini din țara noastră nu am vrea să se înțeleagă că în fața acestei ramuri nu stau și alte sarcini la fel de importante, cum ar fi sporirea eficienței economice, îndeosebi creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor specifice și altele. Constructorii de mașini au de făcut față unui examen dificil în perioada care urmează.

Realizările de pînă în prezent, condițiile create, sprijinul neprecupețit pe care conducerea partidului, tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu îl acordă permanent acestei ramuri și seriozitatea cu care constructorii de mașini s-au obișnuit să privească sarcinile ce li se încredințează, sînt doar cîteva elemente care ne îndreptătesc să afirmăm că noile obiective ce le stau în față vor fi realizate și depășite.

CIRCUIT ACCELERAT MIJLOACELOR MATERIALE ȘI BĂNEȘTI

PREOCUPAREA sistematică pentru mai buna utilizare a întregului potențial tehnic, material și uman de care dispune țara noastră și în mod deosebit pentru gospodărirea cu cea mai mare grijă a tuturor resurselor materiale, constituie o componentă strategică esențială a politicii partidului și statului, orientată spre sporirea mai rapidă a venitului național, spre creșterea pe această bază a nivelului de viață al poporului.

Dezvoltarea impetuoasă a economiei naționale reclamă utilizarea unui volum din ce în ce mai mare de mijloace circulante. În această situație, se impune, firește, o grijă deosebită în toate unitățile și la toate nivelurile pentru gospodărirea acestor mijloace cât mai rațional, astfel încât să se înregistreze o continuă sporire a vitezei de rotație a acestora, respectiv ciclul M-B-M să se efectueze într-un termen cât mai scurt, asigurându-se în acest mod realizarea, cu același volum de mijloace, a unei producții sporite, de calitate superioară și eficiență ridicată.

Se poate afirma că, în ultimii ani, multe întreprinderi și centrale industriale au desfășurat o muncă susținută în domeniul gospodării valorilor materiale, pentru îmbunătățirea dinamicii stocurilor și a structurii lor, pentru înlăturarea cauzelor care generează immobilizări în stocuri supranormative și inutile de valori. Astfel, întreprinderile din Centrala prelucrării lemnului din Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții au reușit să readucă în circuitul economic, într-o perioadă de 9 luni, materii și materiale în valoare de 226 mil. lei și să reducă immobilizările în stocuri de produse finite cu 60 mil. lei, ceea ce s-a reflectat în îmbunătățirea situației lor financiare și în accelerarea cu o zi a vitezei de rotație a fondurilor pe total centrală. Un exemplu edificator îl reprezintă și întreprinderea „Imatex” Tg. Mureș din cadrul Ministerului Industriei Ușoare care, în urma măsurilor luate pentru eliminarea lipsurilor organizatorice în lansarea, urmărirea și finisarea producției, a redus nivelul immobilizărilor în această fază cu peste 30 mil. lei.

În evitarea formării de noi immobilizări și încadrarea în fondurile planificate, o importanță deosebită prezintă grija pentru adaptarea aprovizionărilor la cerințele producției contractate și efectuarea demersurilor necesare pentru eliminarea unor repartiții de materii și materiale care au devenit pe parcurs necorespunzătoare. Așa au procedat întreprinderile de confecții din Tg. Secuiesc și Birlad, care, deținând unele țesături de timp îndelungat, au cerut anularea repartițiilor date de centrala industrială și au reușit pe această cale să reducă immobilizările.

Cu toate acestea, mai sînt încă unități care au greutăți financiare datorită nerealizării ritmice a sarcinilor de producție, depășirii nivelului planificat al cheltuielilor de producție și în special immobilizării unor importante fonduri în diferite categorii de stocuri peste normativ formate din materii prime și materiale aprovizionate peste necesarul procesului de producție, comenzi lansate în fabricație la care s-a renunțat ulterior, abandonate sau sistate și produse fabricate fără să aibă desfășurarea asigurată și, în multe cazuri, de calitate necorespunzătoare.

În ceea ce privește immobilizările de fonduri în stocuri de valori materiale peste normativ, conducerea de partid și de stat a dat indicații în repetate rânduri asupra măsurilor ferme ce trebuie luate pentru lichidarea immobilizărilor și prevenirea formării altora, care au efecte negative asupra întregii activități economice; rezultatele pozitive obținute pe această linie, ca urmare a intensificării eforturilor pentru micșorarea stocurilor supranormative nu pot ascunde totuși faptul că în unele întreprinderi situația este necorespunzătoare, volumul acestora menținându-se la o valoare mare. Majoritatea immobilizărilor se localizează în sectorul industrial, unde,

„Datoria tuturor celor care lucrează în economie este de a acționa neabătut pentru gospodărirea judicioasă și folosirea cât mai eficientă a resurselor financiare de care dispunem. Ministerului Finanțelor, întregului sistem economico-financiar le revin sarcini de înaltă răspundere în această direcție, dar nu numai lor, ci tuturor cadrelor din economie”.

NICOLAE CEAUȘESCU

datorită unor cauze asupra cărora ne vom referi în continuare, s-au format stocuri de materii și materiale, producție neterminată și produse finite.

Rămînerea în stoc a unor produse finite se datorează în mare măsură neajunsurilor din întreprinderi care — cu ochiul unui bun gospodar — ar fi putut să fie eliminate în parte. Este suficient să menționăm practica neeconomică a unor întreprinderi de a fabrica produse fără desfășurare asigurată, a admite cu ușurință renunțări întîrziate la unele sortimente din partea beneficiarilor, a fabrica produse de calitate necorespunzătoare, care determină respingerea lor la controlul de calitate sau refuzuri ale clienților. În cadrul unor întreprinderi constructoare de mașini o bună parte din stocurile de produse finite sînt formate ca urmare a faptului că producția se execută în mod neritmicit, întrucît nu s-au luat cu toată hotărîrea măsurile necesare, ceea ce bineînțeles că influențează în mod negativ alături de calitatea producției, și utilizarea mijloacelor de producție și a forței de muncă. Astfel de stocuri de produse finite, formate din aceleași cauze, și care nu sînt destinate unui consum imediat dețin și întreprinderile din cadrul altor ministere.

Gospodărirea rațională a resurselor materiale presupune respectarea disciplinei de plan începînd cu întocmirea planului și continuînd cu organizarea corespunzătoare a procesului de aprovizionare și de consum. Totuși, la întreprinderile industriale există însemnate immobilizări de fonduri și în stocuri de materii prime și materiale. Ele sînt consecința neajunsurilor și încălcării regulilor disciplinei de plan și financiare. Astfel, la fundamentarea planu-

rilor de aprovizionare se iau în calcul, în multe cazuri, consumuri care depășesc pe cele aprobate sau cele realizate, iar în unele situații nu se ține seama de stocurile existente la începutul anului de plan; se efectuează, pe parcursul executării planului, unele aprovizionări de materii prime și materiale peste cantitățile planificate și de multe ori cu cantități care depășesc necesarul pentru realizarea planului, nu se acționează cu hotărîre pentru adaptarea planului de aprovizionare în mod corespunzător în cazul modificării planului de producție, nerealizării sarcinilor de plan etc.

Cele mai importante stocuri de materii prime și materiale sînt deținute de întreprinderile Ministerului Industriei Ușoare, în principal la: Întreprinderea integrată de lînă Constanța, reprezentînd poliester, piese de schimb și țevi p.v.c. aprovizionate peste necesar; Întreprinderea de confecții și tricotaaje București, reprezentînd diverse materiale aprovizionate cu mult timp înainte de introducerea în fabricație sau rămase din restructurări de plan; Întreprinderea de confecții „Steaua roșie” Sibiu, reprezentînd diferite materiale ca stoffe, tercot și căptușeli aprovizionate și care nu au utilizare în producție; Întreprinderea de încălțăminte „Străduința”-Suceava, reprezentînd diverse materiale datorită modificării structurii sortimentelor și unor aprovizionări peste necesar.

Din cauze asemănătoare s-au creat immobilizări și în întreprinderi din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini. Astfel, Întreprinderea de autocamioane Brașov deține materii prime și materiale rămase din anul 1974 ca urmare a modificării structurii sortimentelor și nerealizării sarcinilor de plan, iar Întreprinderea de construcții de mașini Reșița are stocuri de materiale rămase ca urmare a nerealizării unor produse planificate și aprovizionării peste necesarul real al realizării planului de producție.

Immobilizări de fonduri importante s-au format și în procesul producției, reprezentînd stocuri de producție neterminată. Acestea sînt formate din comenzi lansate în producție, cu ciclul de fabricație depășit, comenzi nefinisate datorită lipsei unor materiale care se aprovizionează de la întreprinderile colaboratoare, nerealizării unor comenzi sau sistării acestora, nerealizării planului de producție etc.

Este evident că immobilizările respective au efecte dăunătoare pentru economia națională, în sensul că, pe de o parte, sînt scoase din circuitul economic stocuri de valori materiale deosebit de importante, iar pe de altă parte, unitățile deținătoare atrag în activitatea proprie, în mod nepianificat și peste fondurile alocate prin plan, un volum mare de resurse financiare, pe calea creditului cu dobîndă majorată, ceea ce lezează în mod simțitor resursele de creditare ale economiei. Este, credem, destul de semnificativ în această privință faptul că volumul creditelor cu dobîndă majorată a marcat o creștere. Bineînțeles că volumul mare al creditelor restante atrage după sine și plata unor dobînzuri bancare, ceea ce influențează în mod direct prețul de cost al producției cu toate consecințele ce derivă din aceasta. Existența acestor immobilizări și neajunsurile serioase în procesul de aprovizionare, producție și desfășurare generează

pierderi pentru unitățile respective și implicit pentru economia națională.

Trebuie privită această problemă și sub aspectul influențelor negative exercitate la nivelul economiei naționale, în sensul că valoarea bunurilor respective imobilizate în care s-a încorporat muncă vie și muncă trecută nu numai că nu mai participă la reproducția socialistă lărgită, ci, din contră, scoate din circuitul normal o parte corespunzătoare din venitul național.

Deosebit de aceasta nu trebuie să se uite nici un moment faptul că imobilizările în stocuri atrag cheltuieli suplimentare pentru păstrarea, depozitarea, conservarea și valorificarea lor, operație care se efectuează destul de greoi.

În acțiunea pentru reducerea imobilizărilor, un rol deosebit revine organelor bancare, care, cu ocazia controlului ce-l efectuează, trebuie să acționeze cu mai multă hotărâre pentru determinarea luării de măsuri mai operative de către conducătorii unităților, menite să ducă la lichidarea imobilizărilor de fonduri. Se cere din partea acestora mai multă exigență, iar în viitor să dea o mai mare atenție acțiunii de frinare a formării de imobilizări. De aceea, controlul bancar va trebui să capete din ce în ce mai mult un pronunțat caracter de prevenire. În acest scop având instrumentele legale necesare la îndemână. Dar aportul cel mai substanțial în această materie îl pot aduce — și trebuie să-l aducă — conducătorii de întreprinderi și chiar cei din compartimentele unităților economice. De asemenea, centralele industriale și ministerele care au atribuții de coordonare a proceselor de aprovizionare, producție și desfacere, precum și organele centrale de sinteză, sint chemate să intervină mai activ pentru rezolvarea acestei probleme cu profunde implicații economice.

Ținând seama de sarcinile stabilite de către conducerea partidului și statului, cu privire la gospodărirea rațională a fondurilor materiale și bănești și având în vedere că, în etapa actuală, economia noastră se dezvoltă într-un ritm înalt, că crește complexitatea ei, se intensifică procesul de diversificare a producției, progresele rapide ale științei și tehnicii implică schimbări corespunzătoare în tehnologia de fabricație, este necesară desfășurarea unei activități cât mai rodnice și cât mai eficiente în toate domeniile și în fiecare compartiment de lucru.

De aceea, socotim că pentru îmbunătățirea situației și asigurarea unei dimensionări cât mai judicioase a fondurilor materiale trebuie luate în considerare unele probleme care necesită noi rezolvări, între care menționăm:

● Fundamentarea planului de aprovizionare să se facă având la bază normele de consum aprobate pentru toate materialele ce se utilizează în întreprinderi, în care sens să se ia măsuri ca și pentru materialele la care nu s-au aprobat norme de consum, republicane sau departamentale, să se stabilească de întreprinderi astfel de norme.

● Să se îmbunătățească metodologia de preliminară a stocurilor la sfârșit de perioadă, în sensul ca să se aibă în vedere toți factorii care pot influența, în perioada până la finele anului, nivelul stocurilor, bineînțeles pornind de la stocurile existente la începutul perioadei în care se fac calculele de preliminară.

● Să se revizuiască reglementările actuale privind regimul referitor la renunțările la repartiții sau contracte, în sensul ca acestea (renunțările) să devină obligatorii în cazul când este vorba de situații de natură obiectivă și să fie efectuate într-un anumit timp, care să permită și furnizorilor să-și adapteze planul de pro-

ducție. Creșterea operativității în adaptarea planurilor de producție la cerințele pieței, la toate unitățile care se găsesc în relații directe, va contribui în mare măsură la eliminarea situațiilor frecvente când se continuă să se producă mărfuri care nu au un consum imediat sau care nu mai sînt necesare, economisindu-se astfel resursele materiale și forța de muncă.

● Regimul actual de preluare a stocurilor inutilizabile, disponibile sau de prisos, existente la întreprinderile deținătoare, se impune să fie îmbunătățit. Sugerăm ideea să se legitimeze preluarea acestor stocuri de către unitățile de aprovizionare și desfacere — specializate — ale ministerelor și de către bazele județene de aprovizionare tehnico-materială, în scopul valorificării lor. Deci, preluarea să nu mai fie condiționată de redistribuirea stocurilor respective la alte unități. În acest mod, toate stocurile vor fi concentrate la unitățile de aprovizionare și desfacere și vor fi luate în considerare cu ocazia planificării pentru perioada următoare, precum și ca resurse la întocmirea bilanțelor de materiale pentru anul ce se planifică. Această soluție prezintă și avantajul că stocurile fiind concentrate la un număr restrins de unități vor fi cunoscute sub aspectul dimensiunilor, structurii fizice și chimice etc., și vor putea fi avute în vedere la întocmirea planului de import și, eventual, chiar la folosirea lor ca înlocuitori la unele produse pentru care sînt necesare materiale cu proprietăți aproximativ asemănătoare.

● Să se analizeze posibilitatea îmbunătățirii modului de fundamentare a planului de cooperare între unități, în sensul ca producția de la unitățile colaboratoare să fie planificată cu un decalaj de timp față de necesarul întreprinderilor coordonatoare care finalizează produsul. Acest decalaj să fie calculat în mod judicios, reprezentînd strictul necesar pentru asigurarea din timp a subsansamblelor pentru unitatea coordonatoare. În acest mod se evită situația din prezent, când fabricarea subsansamblelor de către unitățile colaboratoare este planificată în aceeași lună în care trebuie finisat produsul de către întreprinderea finală. O astfel de măsură se va reflecta pozitiv, în mod substanțial, atît în evitarea formării de stocuri de producție neterminată și de produse finite, permițînd totodată și realizarea ritmică a procesului de producție, cu toate consecințele care derivă din aceasta.

Realizarea acestor măsuri, cît și conjugarea lor cu exercitarea unui control preventiv — hotărît și exigent — în întreprinderi, mai ales în domeniul producției, în sensul de a se permite lansarea în fabricație a unor produse care nu au desfacerea asigurată, va permite obținerea unor rezultate bune în ce privește gospodărirea rațională a fondurilor materiale și bănești. Organelor bancare le revin sarcini deosebit de importante în această privință, ele fiind chemate să determine găsirea de soluții cît mai eficiente pentru rezolvarea unor probleme care apar pe parcursul desfășurării planului și care ar împiedica, într-o măsură sau alta, utilizarea economicoasă a fondurilor. În acest mod toate organele din economia națională vor contribui la îndeplinirea sarcinilor stabilite de conducerea partidului în ce privește realizarea unui circuit normal și mai accelerat al fondurilor afectate unităților economice și implicit la creșterea venitului național.

AI. OPREA

vicepreședinte al Băncii Naționale

DIN CRONICA ÎNTREGERII

CINCINALUL LA COTA FINALĂ

● O nouă mare unitate din industria materialelor de construcții — **Combinatul de lianți și azbociment din Bicz** — a atins, înainte de termen, cotele finale ale cincinalului. Colectivul combinatului și-a creat, astfel, condiții pentru livrarea peste sarcinile cincinalului a 386 000 tone ciment și 97 000 tone var, cu un echivalent valoric de peste 139 milioane lei.

● În prezent, **colectivele unităților Trusului minier Cluj-Napoca** au înscris un nou succes pe agenda întrecerii socialiste — îndeplinirea sarcinilor de plan pe 9 luni ale anului în curs. Realizarea este cu atît mai notabilă, cu cît inundațiile din iulie au afectat important capacitatea din raza de activitate a trustului. Minerii au înlăturat în scurt timp urmările pricinuite de puhoaic, au recuperat rămănerile în urmă, înregistrînd în prezent un important avans. De la începutul anului, unitățile trustului au dat peste plan 9 000 tone minereu, importantă cantitate de caolin, nisipuri, cuarțuri granulate, calcar.

● Pînă în prezent, un număr de 60 de unități industriale de construcții din județele Argeș, Olt și Vâlcea și-au înscris numele pe lista celor ce au realizat înainte de termen sarcinile de plan venite în perioada actualului cincinal. Calculele estimative arată că avansul înregistrat de aceste colective de muncă ale județelor amintite se va concretiza, pînă la finele anului în curs, într-o producție suplimentară evaluată la 8 miliarde lei.

● **Teșătoria „Independența” din Craiova** s-a alăturat celor zece întreprinderi industriale din județul Dolj care au raportat atingerea cotelor finale de plan din cincinal. Avansul cîștigat permite muncitorilor acestei unități să realizeze în plus peste 700 000 mp teșături și alte sortimente evaluate la mai mult de 14 000 000 lei. La rîndul lui și **colectivul întreprinderii „Electroputer” — Craiova** și-a realizat integral angajamentul suplimentar asumat în întrecerea socialistă pe acest an.

● **Industria județului Caras-Severin**, care și-a onorat înainte de termen planul cincinal la export, livrează beneficiarilor săi externi cantități suplimentare de produse de înaltă tehnicitate. Întreprinderea constructoare de mașini din Reșița, de pildă, care, în acest an, exportă produsele sale într-un număr de țări de două ori mai mare decît la începutul cincinalului, trimite în acest an partenerilor săi de peste hotare un volum mărit de echipamente hidro și termoelectrice, boghiuri de locomotive și alte utilaje complexe, în timp ce mobila produsă de Combinatul de prelucrare a lemnului din Caransebes s-a făcut cunoscută în zeci de țări din întreaga lume.

PRODUSE ȘI TEHNOLOGII NOI

● În industria constructoare de mașini continuă cu intensitate acțiunea de înnoire și modernizare a produselor, urmărindu-se îmbunătățirea parametrilor funcționali și ridicarea competitivității lor pe piața externă. Ca urmare, de la începutul cincinalului actual mai mult de 70 la sută din produse au fost supuse acestui proces.

● La întreprinderea „**Armătura**” din Cluj-Napoca se pregătește încă de pe acum planul de asimilări al anului viitor. Consemnăm astfel faptul că 73 de reperi care vor fi fabricate în 1976 se află încă de pe acum pe planșetele proiectanților. Un studiu comparativ, recent finalizat, întreprins asupra a 14 tipuri de armături, ilustrează faptul că produsele fabricate la Cluj-Napoca sînt la nivelul celor mai bune produse realizate de firme cu tradiție din străinătate și, în plus, sînt mai ușoare, ceea ce vadește și grija deosebită a colectivului clujean pentru buna gospodărire a metalului.

DATE DE PROGNOZA

PROGNOZA CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE

A OȚELURILOR PÎNĂ ÎN 1990-2000

Modificări în producția și tehnologia de fabricație

EXPERTII în producția mondială de oțel prevăd pentru nivelul anului 1975 o producție de 735 mil. tone, ceea ce înseamnă o creștere de 23% față de anul 1970 (597 mil. tone); în 1980 nivelul maxim al acestei producții se va situa la circa 915 mil. tone, iar în 1985 la aproximativ 1025 mil. tone. În ce privește prognozele pînă în anul 2000, acestea sînt foarte diferite, estimățiile la nivelul anului respectiv fiind cuprinse între 1750 și 2000 mil. tone de oțel (tabelul nr. 1).

Tabelul nr.1

Dinamica producției mondiale

de oțel (în mil. tone)

Anii	Mondială (cu ritm de creștere anuală de 3,5%)	Din care	
		Tări dezvoltate	Tări în curs de dezvoltare
1975	735	665	70
1980	875	755	120
1985	1040	855	185
2000	1750	1200	550

Sursa: După ONUDI, doc. ID/B/C 3/35 Rev. 1/Add. 1, 23.I.1975

Din datele de prognoză mondială la oțeluri mai rezultă că tendința generală este ca, pe un orizont de timp de cel puțin 25 de ani, producția de oțel să sporească într-un ritm mai puțin accentuat ca pînă în prezent. În țările mari producătoare de oțel se prevăd creșteri medii de ordinul a 3—3,5%, fără să se excludă eventualele scăderi de ritm. În țările socialiste ritmurile se prevăd a fi mai rapide, în medie de 6—8%, ceea ce va contribui la reducerea decalajului existent în unele din aceste țări față de statele dezvoltate din punct de vedere industrial, în ce privește producția pe locuitor. Luînd ca bază anul 1963, anul ultimei reasezări generale a prețurilor, de unde seria statistică de costuri este comparabilă, producția de oțel a României va cunoaște o sporire continuă pînă la sfîrșitul secolului (tabelul nr. 2).

Dacă analizăm producția mondială de oțel după procedeele de elaborare, din anul 1955 încoace constatăm că se manifestă tendința ca procedeul de fabricație Martin să scadă în favoarea procedeelelor mai noi. Această tendință caracterizează și structura producției de oțel a României, în cadrul căreia oțelul obținut prin procedeul Martin cunoaște în ultima vreme o reducere relativă în favoarea oțelului electric și de convertizor. Dacă în anul 1970

oțelul obținut prin procedeul Martin reprezenta circa 60%, iar cel electric și de convertizor circa 40%, în 1975 pozițiile se inversează: primul are o pondere de circa 40%, iar cel de-al doilea de 60%; în 1980 oțelul Martin va ocupa în structura producției numai 18,9%.

Țările mari producătoare de oțel se orientează tot mai mult spre elaborarea de oțeluri speciale, căutate pentru calitățile lor superioare în multe industrii moderne, inclusiv în energetica nucleară. Cercetîndu-se dinamica oțelurilor elaborate în țara noastră se constată că ea reflectă tendințele care se manifestă pe plan mondial, de producere a oțelurilor aliate, de înaltă rezistență și speciale, care cresc ca pondere în detrimentul oțelurilor necalmate sau semicalmate.

Plecînd de la evoluția costurilor, aflate într-o continuă ascensiune, programele elaborate pentru perspectivă au în vedere producerea unor oțeluri cu calități cit mai înalte, cu atît mai mult cu cît România nu dispune de suficiente resurse de minereu de fier. Dacă în 1970 ponderea oțelurilor aliate era de aproximativ 5%, în 1975 se va ajunge la circa 10%, iar în 1980 la peste 13%. În anii actualului cincinal vor fi asimilate cel puțin 50 de mărci de noi oțeluri speciale, folosite în construcțiile de mașini.

Evoluția costurilor la oțelul Martin

CEECA CE PREZINTĂ importanță în analiza cheltuielilor incluse în prețul de cost al fabricației oțelului Martin din țara noastră în perioada 1963—1974 este ponderea mare realizată la grupa de cheltuieli cu materii prime și materiale (86,9%—91,7%), adică o medie de 89,46% pe an. Alte grupe de cheltuieli legate de procesul de elaborare a oțelului totalizează în medie 10,5% pe an, din care: consumul de combustibil și energie electrică 2,9%, retribuația directă 0,6%, cheltuielile pentru întreținerea și funcționarea utilajelor 4,4%, cheltuielile generale ale secțiilor de producție 1,1% și cheltuielile generale ale întreprinderii 1,5% (tabelul nr. 3).

În vederea prezisionării prețului de cost la oțelul Martin este necesară o investigație detaliată a evoluției diferitelor grupe de cheltuieli (tabelul nr. 3), deci o analiză pe structură, care relevă unele aspecte și tendințe edificatoare pentru producția de oțel realizată după procedeul Martin în țara noastră pînă în 1990 (tabelul nr. 4). Această variantă a prognozei costurilor pe grupe de cheltuieli s-a obținut pe baza extrapolării tendințelor; în principal, la costurile directe s-a folosit ecuația dreptei ($y = a + bx$), iar la costurile indirecte

funcția de tip putere ($y = ax^b$), sau de tip exponențial ($y = ab^x$), unde x = nivelul producției, y = nivelul costurilor, iar a și b = parametri. S-a utilizat o metodă mixtă, bazată pe calcule de corelație și regresie combinate cu metoda aprecierii tendințelor pe termen lung.

În cele ce urmează vom analiza fiecare grupă de costuri care a stat la baza prognozei întocmite, scoțînd în evidență evoluțiile lor viitoare.

Materii prime și materiale. În comparație cu anul 1963, indicii producției fizice și ai costului materiei prime au avut pînă în 1972 o evoluție ascendentă, rezultînd o dependență liniară între costul materiei prime și producția fizică. Pe baza prognozei cantitative elaborate de specialiștii noștri și a indicilor cu bază fixă calculați, stabilirea tendinței și extrapolarea evoluției cheltuielilor în viitor indică faptul că cheltuielile absolute la grupa materiei prime și materiale cresc pînă la nivelul anului 1975 datorită mării producției și apoi scad vertiginos în perioada 1980—1990, ca urmare a micșorării masive a nivelului producției fizice la acest sortiment de oțel.

Din analiza cheltuielilor pentru materii prime și materiale pe unitate de produs s-a constatat o ușoară reducere a acestora pînă la nivelul anului 1975, după care urmează o tendință de creștere pe tonă de oțel pînă în 1990. Explicația acestei tendințe de viitor constă în faptul că pînă în 1975 prin noile tehnologii se realizează consumuri specifice din ce în ce mai reduse, acțiune contracarată după această dată de îmbunătățirea calitativă a materialelor folosite pentru obținerea unor structuri mai bune a oțelurilor (aliate, înalt aliate), materiale care vor costa mai mult decît cele utilizate la nivelul anului 1975, ceea ce va necesita luarea din timp a unor măsuri corespunzătoare pentru diminuarea tendinței de urcare a cheltuielilor materiale pe care le necesită acest procedeu.

Această orientare este — după părerea noastră — necesară, întrucît previziunile arată că nu va fi posibil să se înlocuiască, în totalitate, producția de oțel după procedeul Martin pînă la nivelul anului 1990, decît — poate — spre sfîrșitul ultimului deceniu al secolului.

Principala direcție, care considerăm că ar fi util să rețină mai mult atenția în viitor, va fi accentuarea preocupărilor pentru reducerea consumurilor specifice, în special prin innobilarea minereurilor, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, mai buna organizare a procesului de elaborare a oțelului.

Combustibili și energie electrică. Cheltu-

Tabelul nr.2

Dinamica producției de oțel

	Replizata										Previsionată						
	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1980	1985	1990	2000
Oțel	100	112	126	135	151	175	204	241	251	273	301	326	369	665	832 ^{x)}	1100	1109 ^{x)}
din care:																	
Martin	100	112	127	136	149	159	162	164	168	173	175	176	179	138	89	40	-

x) Calcule proprii

Tabelul nr.3

**Structura cheltuielilor pe elementele
prețului de cost la oțelul Martin (în %)**

Anii	Materii prime și mate- riale	Combustibili și energie electrică	Sela- rii de bază	Unelt. de in- trețiri func- țio- nare a utila- jelor	Chelt. de in- tre- șe și func- țio- nare a brice- tie jelor	Chelt. gene- rale ale secți- ilor de fa- abrica- ție	Chelt. gene- rale ale secți- ilor de fa- abrica- ție	Total
1963	86,88	2,64	0,65	6,71	0,83	2,29	100	
1964	87,13	2,72	0,63	6,38	0,87	2,27	100	
1965	88,55	2,73	0,63	5,76	0,77	1,66	100	
1966	88,65	2,82	0,60	5,41	1,02	1,50	100	
1967	90,43	2,73	0,54	3,52	1,39	1,39	100	
1968	90,12	2,74	0,58	3,61	1,50	1,45	100	
1969	90,84	2,55	0,54	3,69	1,29	1,09	100	
1970	91,72	2,93	0,57	2,21	1,49	1,08	100	
1971	90,83	3,89	0,59	2,15	1,28	1,26	100	
1972	88,85	2,80	0,60	5,80	0,90	1,05	100	
1973	88,65	2,82	0,60	3,52	0,98	3,43	100	
1974	90,83	2,93	0,54	2,80	1,30	0,60	100	
Media	89,46	2,86	0,58	4,38	1,16	1,56	100	

ilele cu combustibilul și energia electrică la oțelul Martin au reprezentat pe perioada 1963—1974 o pondere medie de 2,9% din totalul costurilor. Calculate în indici cu bază fixă, costurile pentru combustibili și energie electrică au evoluat, atestându-se o dependență liniară între producția fizică și costul combustibililor și energiei electrice.

Pentru această grupă de cheltuieli, fiind vorba de costuri directe, s-au aplicat pentru previziuni calcule de corelație și regresie, bazate pe ecuația liniei drepte. Din calculele noastre a rezultat că cheltuielile absolute la această categorie de costuri cresc pe măsură ce sporește și producția, și scad odată cu ea. După părerea noastră, la această grupă de cheltuieli este de așteptat ca pe tona de oțel Martin să se înregistreze o tendință de creștere în etapa 1975—1990 față de nivelul anului de bază.

Cunoașterea acestor tendințe prin calculele de prognoză a costurilor combustibilului și energiei electrice la oțelul Martin este foarte utilă, deoarece constituie un material de orientare pentru studiile de planificare în faza de pregătire și de fundamentare a diverselor variante ale planului de perspectivă.

Retribuția directă. Comparativ cu celelalte elemente de cheltuieli, ponderea medie a retribuției directe în totalul costurilor la oțelul Martin este relativ mică, de circa 0,6%. La elaborarea prognozei am avut în vedere seriile statistice formate din indicii cu bază fixă, prognozele cantitative elaborate de specialiștii ministerului de resort și considerente de politică economică de creștere a retribuției în fiecare plan cincinal, extrapolându-se toate aceste tendințe pe o perioadă îndelungată.

Analizând această evoluție constatăm că și în viitor aceste cheltuieli, deși vor continua să crească, în mod absolut, vor avea o pondere mai mică față de celelalte cheltuieli ocazionate de elaborarea oțelului Martin; ele vor înregistra o tendință de scădere relativă, ca urmare a extinderii mecanizării și automatizării.

Cheltuieli pentru întreținerea și funcționarea utilajelor. După cum rezultă din analiza structurii prețului de cost al oțelu-

lui Martin, greutatea specifică cu care participă grupa de cheltuieli pentru întreținerea și funcționarea utilajelor este în medie de 4,4%, relativ mai mare decât a cheltuielilor secțiilor de producție sau a cheltuielilor generale ale întreprinderii. Dacă până în 1971 producția fizică de oțel Martin a crescut, iar, conform planului, această evoluție continuă până la nivelul anului 1975, cheltuielile de întreținere realizate până la această dată au o tendință de scădere, pentru ca în perioadele următoare să sporească pe măsura diminuării volumului producției de oțel realizat după acest procedeu și a creșterii uzurii instalațiilor și întreținerii cuptoarelor Martin.

Cheltuieli generale ale secțiilor de producție. O tendință sensibil influențată de scăderea producției fizice a oțelului Martin resimte grupa cheltuielilor generale ale secțiilor de producție. Ponderea medie de 1,1% a acestor cheltuieli în totalul costurilor de producție este în general mai mică decât la celelalte cheltuieli indirecte. Extrapolarea tendințelor în viitor pentru această grupă de cheltuieli, având la bază prognozele cantitative elaborate de specialiști și calculele de corelație și regresie efectuate de noi, conduc la unele previziuni — pentru valorile absolute — de urcare a costurilor până la nivelul anului 1980.

Nivelul prețului de cost total previzionat

O ALTĂ etapă a previziunii costurilor de fabricație a oțelului Martin este centralizarea grupelor de cheltuieli previzionate, în vederea obținerii — prin însumarea lor și raportarea la totalul producției fizice — a prețului de cost total previzionat. Luându-se ca bază anul 1963=100, nivelul acestui preț va fi de 91 în 1975 și 93 în 1980, cu tendință de creștere până în 1990, când s-a prevăzut scoterea acestui sortiment din fabricație, cifre care evidențiază pregnant efectele indirecte ale apariției altor tehnologii mai moderne de fabricare a oțelurilor. Pe baza datelor de mai sus, rezultă o scumpire comparativă a acestui procedeu de elaborare a oțelului după anul 1975, cu o tendință mai accentuată în deceniul 1981—1990. Aplicând aceeași metodă de prognoză ca și la oțelul Martin, prețul de cost total la oțelul de convertizor, luând ca bază anul 1969=100, va fi în 1975 de 88%, iar în 1980 de 87%.

Ceea ce trebuie subliniat este menținerea aproape constantă a nivelului costurilor de producție pe tona de oțel de convertizor la toate nivelele previzionate. Prin comparație cu prețul de cost la oțelul Mar-

tin, apare clar avantajul elaborării oțelului prin procedeul de convertizor; de aceea, este util să se ia din timp toate măsurile de cercetare, proiectare și de tehnologie de către organele de conducere din sectorul siderurgic în vederea înlocuirii treptate a procedeuului Martin, care se dovedește a fi învechit și costisitor.

În sfârșit, mergând pe aceeași cale, calculele ne permit să obținem și prețul de cost total previzionat la oțelul electric, care va prezenta următoarea evoluție: 1968=100, 1975=95%, 1980=94%. Menținerea mai ridicată a nivelului prețului la oțelul electric se poate explica și prin valoarea de întrebuințare mai ridicată a acestui sortiment de oțel, care solicită o rețetă mai complexă și o compoziție de feroaliaje mai scumpe. În plus, se mai poate adăuga faptul că energia electrică folosită ca sursă primară de energie la acest procedeu este totuși, la ora actuală, destul de scumpă pentru elaborarea acestui sortiment de oțel. După cum se vede — comparativ — costurile pe unitate de produs la oțelul electric vor fi mai apropiate de oțelul Martin și mai ridicate decât la oțelul de convertizor.

AVÎND ÎN VEDERE evoluția în viitor a mișcării prețului de cost, poate fi trasă concluzia că oțelul Martin are o tendință de urcare a costurilor în decada 1981-1990, iar după această dată — în cazul supraviețuirii unor cuptoare Martin — se poate prevedea, în continuare, aceeași tendință; această tendință poate fi atenuată printr-o serie de măsuri care să ducă la creșterea indicilor de utilizare. Cît privește celelalte sortimente de oțeluri (de convertizor și electric), acțiunea conver-

Tabelul nr.4

Dinamica producției și a costurilor materiei prime la oțelul Martin

(1963=100)

Anii	Producția fizică previzionată (x)	Costul materiei prime previzionate (y)
1975	192	186
1980	141	138
1990	41	41

gentă a perfecționărilor tehnice și tehnologice, pe de o parte, și a îmbunătățirii organizării producției și a muncii, pe de altă parte, este de natură să exercite o influență pozitivă asupra evoluției costurilor până la sfârșitul deceniului următor, influență care își va pune amprenta asupra costurilor întregii producții de oțel. De altfel, costurile de producție mai ridicate sînt una din cauzele care determină înlocuirea oțelului Martin cu oțelul de convertizor și electric.

drd Teodor Mardare GHERASIM
Institutul de Cercetări Economice

CUM SE ÎNFĂPTUIEȘTE PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE A ZOOTEHNIEI

Orientarea creșterii bovinelor și ovinelor în zonele cu pășuni și fânețe naturale

În cadrul acțiunii *) — de reflectare și analiză a rezultatelor obținute în primii 5 ani de îndeplinire a programului național de dezvoltare a zootehnicii adoptat la Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie 1970 —, organizate în acest an de Revista economică, la care au fost invitați să colaboreze toți specialiștii din pro-

ducție, cercetare și învățămînt, publicăm mai jos studiul elaborat de Mircea Boța din Iași, referitor la posibilitățile de care dispun județele pentru extinderea numărului de animale și pentru exploatarea mai rațională a acestora.

UNA DIN SARCINILE importante ale dezvoltării rapide și eficiente a zootehnicii în etapa actuală, trasată de Congresul al XI-lea al P.C.R., este orientarea cu precădere a creșterii animalelor „...îndeosebi a bovinelor și ovinelor ...spre zonele cu pășuni și fânețe naturale, de la deal și munte, luîndu-se, totodată, măsuri pentru fertilizarea și creșterea productivității acestora”¹.

Fundamentarea economică a acestei orientări constă în ritmurile înalte de creștere în perioada 1976—1990 a efectivelor de animale — de circa 2 ori — și a necesității creșterii producției de carne, lapte și lînă de 2,6—3,8 ori, în posibilitățile mari

dezvoltării intensive a zootehnicii bovinelor și ovinelor și a repartizării mai echitabile a acestora în profil teritorial.

Calculînd ponderea județelor în suprafața de pășuni și fânețe și corelînd-o cu ponderea lor în efectivele de bovine și ovine ** se constată o diferențiere între județe, după suprafața de pășuni și fânețe deținută de pînă la 20 ori : Harghita deține 6,57% din total, iar Ialomița 0,33%, în timp ce amplitudinea dispersională a ponderilor la efective este de numai 3 ori — (Suceava 4,20% și Covasna 1,36%).

Corelînd cele două componente, rezultă că în multe județe furajarea bovinelor și ovinelor se face în principal cu furaje cultivate, folosîndu-se în acest scop importante suprafețe agricole. În același timp se constată o folosire nesatisfăcătoare, în multe județe, a resurselor ieftine de furajare pe care le asigură pășunile și fânețele naturale. La ovine care în mod deosebit, trebuie să fie furajate pe pășuni, constatăm că circa 48% din efective se cresc în zona cerealiară, 30% în cea mixtă, și numai aproximativ 22% în zonele de pășuni și fânețe. Subliniînd necesitatea orientării cu precădere a creșterii bovinelor și ovinelor spre zonele cu pășuni și fânețe naturale, în cuvîntarea rostită la adunarea populară de la Timișoara cu prilejul zilei recoltei, în octombrie 1974, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza că : „...în timp ce munții stau goi — deși înainte vitele se creșteau în munți —, am coborît animalele la șes, sustrăgînd astfel din suprafața arabilă peste 1 300 000 ha. diminuînd suprafețele cultivate cu cereale, pentru a asigura hrana animalelor”².

Corelația nesatisfăcătoare dintre suprafața pășunilor și fânețelor și efectivele de bovine și ovine pe județe se reflectă în datele din tabelul nr. 1. Urmărînd abaterea ponderii efectivelor față de ponderea pășunilor și fânețelor pe județe, constatăm că județe ca : Hunedoara, Caraș-Severin, Sibiu, Maramureș, Bistrița-Năsăud, Brașov, Alba, Cluj și Gorj au ponderi mult mai mari de pășuni și fânețe față de ponderea ce o dețin la efectivele de bovine și ovine, ceea ce indică o folosire insuficientă a pășunilor în aceste județe. În alte județe,

de regulă cerealiere, ca : Ilfov, Teleorman, Ialomița, Dolj, Constanța, Olt, Brăila, Botoșani și Galați ponderea efectivelor de bovine și ovine depășește cu mult ponderile acestor județe în suprafața de pășuni și fânețe. Urmărînd indicatorul pășuni și fânețe pe U.V.M., constatăm decalaje față de situația din județul Ilfov — luat ca exemplu (0,0689 ha pășuni și fânețe U.V.M.). În cercătura cu pășuni este de 23,1 ori mai mare în județul Caraș-Severin, de 22,1 ori, de 18,7 ori și de 15,3 ori în județele Harghita, Hunedoara și Sibiu. Aceste date confirmă justetea aprecierii secretarului general al partidului nostru, că „munții sînt, din păcate, goi, pășunile sînt frumoase, dar nu sînt folosite ; în schimb am redus suprafețele cu cereale la șes”³.

Datele tabelului nr. 1 reflectă și actualitatea sarcinii îmbunătățirii urgente a furajării și zonării creșterii animalelor for-

Tabelul nr. 1
Corelația dintre efectivele de bovine și ovine și suprafața pășunilor și fânețelor pe județe (la 1 Ian. 1974)

Județul	Bovine și ovine în U.V.M.	Pășuni și fânețe în U.V.M.	Abaterea efectiv-velor față de % pășunilor și fânețelor	Pășuni și fânețe în U.V.M.
	1	2	3	4
Total U.V.M.	100,00	100,00	-23,78 +23,78	0,5554
Alba	2,72	4,10	- 1,38	0,8760
Arad	3,16	3,03	+ 0,13	0,5333
Argeș	2,69	2,48	+ 0,21	0,5099
Bacău	2,55	2,80	- 0,25	0,6074
Bihor	3,78	3,38	+ 0,40	0,5152
Bistrița-Năsăud	2,13	3,78	- 1,65	0,3300
Botoșani	3,47	1,90	+ 1,57	0,5044
Brașov	2,34	3,96	- 1,62	0,5900
Brăila	2,33	0,69	+ 1,64	0,1641
Buzău	2,60	2,22	+ 0,38	0,4763
Caraș-Severin	1,92	5,45	- 3,53	1,5933
Cluj	3,38	4,60	- 1,22	0,7559
Constanța	3,16	1,41	+ 1,75	0,2536
Covasna	1,36	2,04	- 0,68	0,8562
Dâmbovița	1,79	1,27	+ 0,52	0,2922
Dolj	2,93	1,07	+ 1,86	0,1768
Galați	2,17	0,68	+ 1,49	0,2247
Gorj	1,85	0,98	+ 0,87	0,3911
Harghita	2,39	6,57	- 4,18	1,5268
Hunedoara	2,41	5,60	- 3,19	1,2874
Ialomița	2,83	0,33	+ 2,50	0,0655
Iași	2,82	2,33	+ 0,49	0,4605
Ilfov	3,61	0,44	+ 3,17	0,0639
Maramureș	2,58	4,30	- 1,72	0,3227
Mehedinți	1,63	1,71	- 0,08	0,4004
Mureș	3,38	3,46	- 0,08	0,5691
Neamț	2,70	2,14	+ 0,56	0,4374
Olt	1,28	0,69	+ 0,59	0,1591
Prahova	2,79	2,02	+ 0,77	0,3236
Satu Mare	2,60	1,65	+ 0,95	0,3335
Sălaj	2,07	1,17	+ 0,90	0,3629
Sibiu	2,11	4,01	- 1,90	1,0546
Suceava	4,20	3,56	+ 0,64	0,4706
Teleorman	2,44	0,42	+ 2,02	0,0922
Timiș	3,89	2,92	+ 0,97	0,4134
Tulcea	1,53	1,58	- 0,05	0,3757
Vaslui	2,46	1,64	+ 0,82	0,3696
Vâlcea	1,97	2,74	- 0,77	0,7225
Vrancea	1,65	1,44	+ 0,21	0,4837
Municipiul București	0,25	0,04	+ 0,21	0,0893

Calculat pe baza datelor din Anuarul Statistic al R.S.R. pe anii : 1974, p. 137, 138 și 213-220

Tabelul nr. 2

Indicador structural, suprafața relativă și grup de cultură

Grupele de cultură	1938	1948	1962	1965	1970	1973	Abateri în 1973 față de 1938
Suprafața cultivată	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	—
Cereale pentru boabe	87,0	80,9	69,1	68,3	64,3	60,7	- 26,3
Plante de nutreț	6,7	7,4	15,3	15,2	15,5	18,4	+ 11,7
Plante tehnice	2,6	7,0	7,8	8,7	10,9	10,8	+ 8,2
Cartofi, legume	2,6	3,9	5,1	5,3	5,7	5,7	+ 3,0
Alte grupe	1,1	1,1 ¹⁾	2,7	1,5	3,6	4,4	+ 3,3

*) Calculat pe baza datelor din Anuarul Statistic al R.S.R. pe anii : 1971, p. 330-331 și 1974, p. 160-161.
1) 1938

multe în 1974 de tovarășul Nicolae Ceaușescu astfel : „Trebuie ca în mod radical și rapid să lichidăm această situație ! Să ridicăm animalele în munți — așa cum au făcut de veacuri moșii și strămoșii

*) În ciclul de materiale pe tema : Cum se îndeplinește programul național de dezvoltare a zootehnicii, revista noastră a publicat următoarele studii — investigații : în nr. 9 — Oile — efective, randamente, eficiență ; în nr. 18 — Resursele de sporire a randamentelor și efectivelor de ovine ; în nr. 19 — Producția pajiștilor în județul Hunedoara ; în nr. 24 — Direcții de intensificare a creșterii ovinelor.

** Ponderea județelor în efectivele de bovine și ovine a fost calculată după formula : U.V.M. = a + 1/4 b + 1/10 c, în care U.V.M. = unități vită mare, a = numărul total de bovine (coeficient 1), b = numărul de vaci de lapte (coeficient 1,25) și c = numărul total de ovine (coeficient 0,10).

de furajare a bovinelor și ovinelor oferite de cele peste 4,4 mil. ha de pășuni și fânețe naturale (33,2% din suprafața agricolă a țării), ca și în necesitatea folosirii mai raționale a suprafețelor cultivate cu furaje, a

noștri — și să folosim suprafețele de la șes în primul rând pentru culturi de cereale și plante tehnice“.

Fără îndoială că pentru a realiza această sarcină, care ne va da posibilitatea să rezolvăm în mod radical problema acută a bazei furajere, ceea ce va duce la o creștere substanțială a eficienței și rentabilității zootehniei ovinelor și bovinelor prin reducerea costului furajelor și a cheltuielilor de muncă vie de câteva ori, este necesară îmbunătățirea radicală a pășunilor și fînețelor, creșterea producției de furaje la ha pe unele pășuni și fînețe de la 2 500—3 000 kg la 18 000—20 000 kg, ameliorarea parametrilor biologici ai animalelor, stabilirea unei structuri de rasă și zonarea creșterii animalelor, luînd în considerare, pe lângă celelalte criterii, și cerința valorificării maxime a uriașului potențial furajer pe care îl constituie pășunile și fînețele. De asemenea, este necesară și stabilirea între județe, zone și unitățile agricole de stat, cooperatiste și gospodăriile populației a unor forme moderne și eficiente de specializare și cooperare în producerea furajelor și creșterea ovinelor și bovinelor, folosind eficient — în noile condiții — elementele tradiționale ale transhumantei și avantajele și posibilitățile uriașe ce decurg din natura socialistă a economiei noastre naționale, pentru valorificarea integrală și la un înalt nivel de eficiență atât a pășunilor și fînețelor din zonele de deal și munte, cât și a uriașei mase de produse secundare vegetale din zonele de cîmpie, pentru creșterea efectivelor și a producției animaleiere la speciile ovine și bovine.

Tabelul nr. 3

Județe cu posibilități de dezvoltare a zootehniei bovinelor și ovinelor^{x)}

Județul	Populația %	Populări fixe %	Pro-duc-ție globa-lă agri-cola %	Abeterea negativă a efec-tivelor față de pășu-ni și fînețe %	Supra-fața culti-vată ha	Supra-fața culti-vată cu plante de nutreț (S) din supra-f. totală cult. %
TOTAL	100,0	100,0	100,0	-23,78	9554501	18,4
Alba	1,9	1,1	1,4	- 1,38	155234	20,4
Bacău	3,2	2,2	2,0	- 0,25	187250	17,8
Bistrița-						
Năsăud	1,4	0,8	1,2	- 1,65	108238	24,3
Brașov	2,3	1,7	1,7	- 1,62	117081	34,6
Ceraș-Severin	1,8	0,6	1,2	- 3,53	138145	21,4
Cluj	3,3	2,1	2,3	- 1,22	207786	24,9
Covasna	0,9	0,8	1,1	- 0,68	86077	27,5
Gorj	1,6	1,1	1,0	- 1,15	121043	16,7
Harghita	1,5	0,8	1,3	- 4,18	105053	27,5
Hunedoara	2,5	1,0	1,4	- 3,19	93162	23,8
Maramureș	2,3	0,6	1,3	- 1,72	92833	26,1
Mehedinți	1,6	1,3	1,6	- 0,08	192524	13,3
Mureș	2,9	2,3	2,5	- 0,06	244163	27,0
Prahova	3,7	2,6	2,4	- 0,23	144681	17,3
Sălaj	1,3	0,8	1,1	- 0,10	131582	25,1
Sibiu	2,2	1,6	1,3	- 1,90	122489	37,3
Tulcea	1,2	2,3	2,3	- 0,05	246530	14,8
Vâlcea	1,9	0,9	1,3	- 0,77	93254	17,0

x) Calculat pe baza datelor din Anuarul Statistic al R.S.R., 1974, p. 54, 55, 137, 138, 186, 192 și 213-220

1) Din unitățile socialiste

Orientarea cu precădere a creșterii bovinelor și ovinelor spre zonele cu pășuni și fînețe de la deal și munte se impune și pentru a îmbunătăți structura suprafețelor cultivate în zonele de șes prin creșterea ponderii culturilor de cereale și a plantelor tehnice, a florii-soarelui și sfeclii de zahăr, produse deosebit de importante pentru dezvoltarea industriei ușoare și alimentare, pentru creșterea însăși a resurselor de furaje concentrate pentru dezvoltarea zootehniei, pentru ridicarea nivelului de trai al populației și pentru dezvoltarea eficientă a comerțului nostru exterior.

Evoluția structurii suprafețelor cultivate și necesitatea îmbunătățirii ei rezultă și din faptul că ponderea cerealelor în suprafața cultivată a scăzut în perioada 1973-1938, de la 87% la 60,7% (cu - 19,3%), iar ponderea plantelor de nutreț a crescut

de la 6,7% la 18,4% (cu +11,7%). (Tabelul nr. 2). Dacă se continuă în același mod ar însemna ca odată cu creșterea importantă a efectivelor de animale (cu 4,4 mil. bovine, 6 milioane ovine și 9,9 milioane porcine) și cu sporirea exigențelor pentru o furajare cât mai bună a animalelor, să sporim în continuare ponderea plantelor de nutreț și să limităm sau chiar să reducem suprafețele cultivate cu cereale, leguminoase, plante tehnice, cartofi și legume, produse cu importanță deosebită pentru dezvoltarea economiei noastre naționale. Pe lângă creșterea producțiilor la ha, care este o sarcină fundamentală pentru toate culturile furajere, se impune folosirea completă și eficientă a furajelor de pe pășunile și fînețele naturale și a produselor secundare vegetale (tocate și preparate mecanizat în amestec cu alte furaje) ca o direcție foarte importantă de îmbunătățire a gospodăririi eficiente a pămîntului: aceasta trebuie să ducă la limitarea suprafețelor cultivate cu plante de nutreț și la creșterea celor cultivate cu plante nefurajere și în special cu plante tehnice.

Desigur că orientarea cu precădere a bovinelor și ovinelor spre zonele cu pășuni și fînețe naturale de la deal și munte trebuie să aibă în vedere structura prezentă și de perspectivă a raselor de animale și adaptarea lor la condițiile microclimat și la celelalte condiții din zonele de deal și munte. Unele contradicții care apar în rezolvarea practică a acestei probleme, determinate de faptul că oile Merinos, a căror pondere trebuie să crească în perioada 1970—1980 de la 9,32% la 20%, ca și rasa de taurine Holstein, care se adaptează mai

greu condițiilor din zonele de deal și munte, nu au un caracter nerezolvabil și, ca urmare, ele nu trebuie să ducă la diminuarea eforturilor de adaptare a lor. Se impun, în continuare, eforturi susținute pentru ameliorarea raselor de animale, abordînd această problemă în mod complex și avînd ca obiectiv alături de realizarea unor indici înalți de productivitate și calitate a produselor și valorificarea eficientă a resurselor noastre furajere. Rezultatele obținute în această privință în U.R.S.S. pentru oile cu lînă fină și de țările occidentale care au condiții apropiate de cele de la noi (la taurine) sînt o dovadă că ameliorarea ovinelor și bovinelor poate fi realizată cu succes și la noi, avînd rezerve importante în această direcție. Dar, în structura de rasă a ovinelor și bovinelor, chiar și pentru perioada de perspectivă (1980) sînt prevăzute efective importante de oi pentru lînă grosieră și pielecele. (Turcană și Karakul 32,5%) și lînă semifînă (rasa Țigăie 33,42%) care are deja rezultate bune în zonele de deal) ca și importante efective de taurine din rasele autohtone, care pot folosi eficient resursele furajere de pe pășunile din zonele de deal și munte. Aceasta impune însă o îmbunătățire rapidă a zonării raselor și categoriilor de ovine și bovine.

Modificarea ponderii județelor, zonelor și unităților în structura efectivelor de ovine și bovine deținute, în concordanță cu resursele lor furajere de pe pășuni și fînețe, se poate face treptat prin planificarea diferențiată a creșterii efectivelor pe zone și unități, fără dezorganizarea structurilor existente în cadrul cărora s-au fă-

cut investiții importante, care trebuie să fie utilizate în continuare eficient.

Paralel cu o rentabilitate și eficiență ridicată, dezvoltarea zootehniei ovinelor și bovinelor în zonele cu pășuni și fînețe naturale poate contribui — alături de industrie — la accelerarea dezvoltării economico-sociale a unor județe ca Bistrița-Năsăud, Alba, Gorj, Harghita, Maramureș, Covasna, Vilcea, Sălaj etc., care au posibilități mari și tradiții în creșterea ovinelor și bovinelor, situație care rezultă din datele tabelului nr. 3. Județul Harghita, mai puțin dezvoltat economic, de la care unele unități agricole din Moldova cum-pără fin, cu o pondere în populația țării (1,5%) superioară ponderii sale în fondurile fixe agricole (0,8%) și în producția agricolă (1,3%) deține 6,57% din pășunile și fînețele țării și o pondere de numai 2,39% din efectivele de bovine și ovine. Rezerve mari pentru dezvoltarea zootehniei ovinelor și bovinelor există și în unele județe care au un nivel ridicat de dezvoltare economico-socială (obținut mai ales prin dezvoltarea în ritm rapid a industriei), cum sînt: Caraș-Severin (-3,53%), Hunedoara (-3,19%), Sibiu (-1,90%), Brașov (-1,62%) etc., județe în care există și cereri mari de produse alimentare din partea populației urbane și muncitorești, o bază industrială pentru prelucrarea produselor animaleiere și care și-ar putea continua dezvoltarea pe o bază mixtă (industrială și zootehnică), realizînd o puternică integrare între industrie și agricultură.

Supunem atenției factorilor de decizie spre studiere următoarele reorientări în zonarea creșterii efectivelor de bovine și ovine:

● În județele cu pondere mai mică în suprafața de pășuni și fînețe față de ponderea lor în efectivele de bovine și ovine, în care o mare parte din suprafața cultivată este folosită pentru cultura plantelor de nutreț (între 13,4% în Dolj și 29,8% în Argeș) este necesar — așa cum rezultă din tabelul nr. 4 —, ca efectivele de bovine și ovine să crească lent. Și în cadrul celor mai multe din aceste județe există posibilitatea unei mai bune folosiri a bazei furajere:

● În județele mai puțin dezvoltate industrial, în economia cărora agricultura și zootehnică au un rol important (Botoșani, Buzău, Dimbovița, Ialomița, Iași, Ilfov, Neamț, Olt, Satu-Mare, Suceava, Teleorman, Vaslui, Vrancea) — efectivele ar trebui să se mențină la nivelul existent:

● Totodată, efectivele ar trebui să sporească în județele dezvoltate din punct de vedere industrial (Constanța, Timiș, Arad, Argeș), în corelație cu resursele furajere, cu nevoile locale de produse și în condițiile favorabile existente pentru creșterea raselor de înaltă productivitate.

În concluzie, din această cercetare rezultă existența unor posibilități mari pentru dezvoltarea rentabilă a zootehniei ovinelor și bovinelor prin folosirea pășunilor și fînețelor din zonele de deal și munte, precum și efectele pozitive ale acestui proces asupra folosirii mai raționale a pămîntului și asupra dezvoltării mai echilibrate și eficiente, în profil teritorial, a agriculturii și a întregii economii naționale.

Mircea BOȚA

Institutul Agronomic Iași

¹ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., Editura politică, București, 1974, p. 54.

² Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, Editura politică, București, 1974, p. 799.

³ Nicolae Ceaușescu, Op. cit., p. 800.

⁴ Nicolae Ceaușescu, Op. cit., p. 799.

**Anchetă „R. E.”, în colaborare cu Inspectoratul General de Stat
pentru Controlul Calității Produselor, în 25 de județe**

„UNIVERSUL” CALITĂȚII MĂRFURILOR PENTRU EXPORT ȘI EXIGENȚELE SALE

SEMNIFICAȚIA pe care actualul cincinal a avut-o pentru comerțul exterior a fost cea a unui moment de cotitură, marcat de depășirea ritmului de creștere a investițiilor și producției industriale de către cel al comerțului exterior. O primă consecință a fost creșterea ponderii exporturilor în volumul total al producției pe ramuri. O a doua, derivând din prima, a fost creșterea relativ mai rapidă a ponderii exportului în subramurile industriei, tendință corespunzând necesității de îmbunătățire a structurii exportului în favoarea produselor prelucrate și creșterii eficienței comerțului exterior.

Remarcabil este faptul că economia românească a găsit resursele pentru a se înscrie pe aceste coordonate ale modernizării structurii sale, ale intensificării participării la diviziunea internațională a muncii, astfel ca și pe viitor să se mențină în continuare un ritm înalt de creștere a volumului comerțului exterior (ritm mediu anual prevăzut pentru perioada 1976—1980 = 12,3%^{*)}.

Efortul pe care-l presupune acest proces poate fi apreciat la dimensiunea sa reală dacă avem în vedere actuala conjunctură caracterizată printr-o ascuțire puternică a concurenței pe piețele internaționale, în special pentru produsele indus-

triale superior prelucrate, creșterea puternică a prețurilor materiilor prime, din care multe figurează și pe listele noastre de importuri.

În acest context pot fi înțelese și mai profund unele din valențele, semnificațiile și implicațiile aprecierii secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Plenară comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României ca „În următorul plan cincinal, în cadrul activității întregului nostru partid, a ministerelor, centralelor și întreprinderilor, a tuturor oamenilor muncii trebuie să stea lupta pentru ridicarea continuă a calității producției — cerință de importanță vitală a economiei noastre naționale”.

Pornind de la acest obiectiv prioritar al actualei etape. „Revista economică”, în colaborare cu Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, a realizat o amplă anchetă în 25 de județe ale țării, privind direcțiile de acțiune în creșterea calității la producția mărfurilor de export și la recepția importurilor. Prezentăm în continuare rezultatele și concluziile degajate de această investigație în „universul” calității, un sistem complex de factori cu acțiune convergentă.

INTERLOCUTORII NOȘTRI în această anchetă — șefii inspectoratelor județene pentru controlul calității produselor — sînt oameni profund angajați în lupta pentru calitate, care trăiesc cotidian fiecare succes sau insucces al „bătăliei” calității, alături de întreprinderi.

Trecînd dincolo de aspectele tehnice și economice, răspunsurile primite în cadrul anchetei au vădit o pătrundere adîncă și a aspectelor psihosociologice ale problemelor abordate, relevînd preocupările susținute ale responsabililor pentru calitatea produselor, pentru creșterea eficienței activității lor.

Recepția finală pe primul loc în ierarhia responsabilităților

Cum era și firesc, o primă problemă investigată în cadrul anchetei s-a referit la **EVALUAREA COMPARATIVĂ A DIFERITELOR CĂI DE ACȚIUNE PENTRU RIDICAREA NIVELULUI CALITATIV AL MĂRFURILOR DE EXPORT.**

Tabelul nr. 1 redă, în ordinea frecvenței înregistrate, principalele căi pe care trebuie acționat pentru creșterea calității, pentru reducerea rebuturilor și reclamațiilor la producția de export. Situația pe primul loc a exigenței în recepția finală a mărfurilor este justificată de necesitatea asigurării unei calități ireproșabile la partizii de mărfuri destinați exportului, de export.

Dinamica reducerii rebuturilor și remaniierilor, în cadrul unităților din județele eșantionului, prezentată în cifrele de mai jos :

1970	1971	1972	1973	1974	1975*
100	87	88	86	96	89

*) preliminar

indică necesitatea unor eforturi sporite pe linia pregătirii atente a fabricației, respectării tehnologiei de fabricație și a parametrilor tehnici înscrși în contractele externe; recepției exigente a materiilor prime, materialelor, subsansamblelor aprovizionate; creșterii calificării operatorilor; extinderii controlului pe fluxul de fabricație etc.

Tendința de scădere într-un ritm mai rapid a reclamațiilor la marfa de export :

1970	1971	1972	1973	1974	1975*
100	93	103	79	86	66

*) preliminar

indică faptul că inspectoratele acționează tocmai în sensul priorităților prezentate în tabelul nr. 1, punînd un accent deosebit pe recepția finală a mărfurilor.

Responsabilitatea pentru apariția reclamațiilor calitative incumbă — după opinia inspectorilor șefi — în primul rînd conducerii întreprinderilor, conducătorilor

- Alfabetul exportatorului în cepe cu „c” — calitatea mărfii.
- De ce producătorul, controlorul și „negustorul” trebuie să acționeze în echipă?
- Cum se reduce coeficientul de risc al exportului odată cu creșterea clasei de calitate a mărfii.
- Structura ofertei de export și ritmul exponențial al progresului tehnic.
- „Made in Romania” — o garanție a calității ireproșabile.

producției în secții și ateliere, existînd, încă, cazuri cînd nu se iau măsuri suficient de eficace pentru asigurarea calității corespunzătoare a mărfurilor, indiferent dacă este vorba de calitatea materiei prime folosite, organizarea producției sau calitatea unor operații. O altă deficiență în activitatea acestora o constituie acceptarea și lansarea unor comenzi fără a deține toate condițiile de calitate necesare bunei pregătiri a fabricației, întreaga documentație tehnică.

Întreprinderile de comerț exterior sînt menționate pe locul doi, în ceea ce privește responsabilitatea reclamațiilor externe, pentru faptul că nu stipulează întotdeauna în contractul extern criteriile pentru aprecierea calității, metodele de control, împărțirea riscului între furnizor

și beneficiar. Printre cauzele ce împiedică obținerea unor rezultate mai bune în activitatea de control au fost menționate: necunoașterea condițiilor de calitate, insuficienta extindere a controlului statistico-matematic în activitatea I.G.S.

În ceea ce privește dotarea cu aparatură de măsură și control, la întrebarea „Care este situația asigurării aparaturii de măsură și control, a standardilor de probă pentru verificarea calității produselor de export în întreprinderile din județ?” răspunsurile indică o situație, în general, satisfăcătoare, iar pentru construcții de mașini, metalurgie, industrie extractivă și industrie chimică o dotare bună.

Execuția controlului la parametrii și după metodele cerute de beneficiar impune regăsirea acestor elemente în contracte. Accesibilitatea clauzelor respective pentru organele de control este mult îngreunată, atunci cînd aceste clauze există în contractele externe, de formulările confuze, lapidare, de lipsurile în documentația tehnică, în special privind metodele de control, de absența unor traduceri ale documentațiilor tehnice.

Ancheta a relevat că în cursul anului 1974, 76% din cei chestionați au intervenit la peste 130 de întreprinderi din județele respective pentru clarificarea unor clauze din contractele externe privind: condițiile de ambalare și transport, obținerea mostrelor acceptate de parteneri, perioada de garanție, metodele de control al calității.

Disciplina tehnologică — un rezultat al eticii profesionale

O altă direcție de acțiune în vederea ridicării nivelului calitativ al producției pentru export, evidențiată cu prioritate de anchetă (40% din eșantion) a fost „respectarea tehnologiei de fabricație”. În îndeplinirea acestei sarcini, de o deosebită răspundere pentru rezultatele economice finale, au fost dezvoltate forme speciale de control: controlul pe flux și autocontrolul pe operații. Dacă în ceea ce privește controlul pe flux, 88% din eșantion îl găsește eficient și foarte eficient, în schimb autocontrolul este privit încă cu

rezervă de aproape jumătate din eșantion, 32%, considerându-l nesatisfăcător.

Există un consens aproape unanim că prin efectuarea controlului pe fluxul de fabricație se pot semnala abaterile calitative în momentul în care încă se mai poate interveni pentru remediere sau se elimină circulația inutilă a unui produs ce se poate transforma în rebut și care ar produce creșterea cheltuielilor neeconomice în fazele succesive de fabricație. Controlul pe flux permite prin intervenție operativă limitarea cheltuielilor de remanieră și reducerea valorii rebuturilor. S-a reușit chiar depistarea unor deficiențe în documentația tehnică și a unor abateri ce nu puteau fi descoperite la controlul final.

Fără a nega aportul autocontrolului în întărirea disciplinei de fabricație, în întărirea spiritului de exigență și a răspunderii personale, specialiștii apreciază că nu s-au putut înregistra pînă în prezent decît rezultate izolate din următoarele cauze:

- documentația tehnică nu cuprinde normele de autocontrol;
- normele de muncă nu includ timpul necesar autocontrolului;
- media categoriei de lucrări depășește uneori media categoriei calificării;
- unii lucrători nu au posibilitatea de a urmări documentația tehnică;
- există încă insuficiențe în pregătirea acestui sistem din punct de vedere psihologic.

În cadrul eșantionului, pe baza acestor forme de control, s-au putut lua măsuri în 3 județe (12%) de sistare a producției evitîndu-se astfel cheltuieli suplimentare pe care le-ar fi implicat.

Tot ca o intervenție pe flux — dar de astă dată fiind vorba de fluxul operațiilor de livrare — poate fi considerată și oprirea în unele cazuri, de către inspectoratele de calitate a livrărilor. Prezentăm principalele cauze care au condus la asemenea situații (tabelul nr. 2).

Ștacheta calității: nivelul tehnicii mondiale

O a treia direcție de acțiune prioritară, ce s-a desprins din prelucrarea datelor anchetei (cf. tabelului nr. 1), o constituie **innoirea și modernizarea nomenclaturii de export, a tehnologiilor de fabricație.**

La întrebarea „**CUM APRECIĂȚI RITMUL INNOIRII NOMENCLATURII DE EXPORT, PRIN INTRODUCEREA DE PRODUSE NOI, REPROIECTATE SAU MODERNIZATE ÎN INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE?**” aproape două treimi din eșantion (64%) au dat răspunsul „lent”, iar aproape o treime (32%), răspunsul „alert”.

Este de menționat că din cea de a doua categorie fac parte județele mai de curînd în procesul dezvoltării industriale ca: Buzău, Dimbovița, Neamț, Gorj, Olt etc., ce au beneficiat de construirea de capacități moderne în ultima perioadă.

O mobilitate redusă a nomenclaturii de export bineînțeles că împiedică asupra calității ofertei de export și, de aceea, trebuie să constituie o preocupare pentru toți factorii interesați. Pe această linie trebuie menționate acțiunile desfășurate de inspectoratele de calitate, care, numai în limita eșantionului studiat, au întreprins studii în cursul anului 1974 la aproximativ 250 de întreprinderi, formulînd propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea caracteristicilor tehnice calitative ale produselor din nomenclatorul de export. În luna august a.c. în 16 județe ale eșalonului (64%) se aplicaseră deja integral recomandă-

rile făcute și parțial în restul de 36%, ceea ce dovedește eficiența acestor forme de impulsioneare a preocupărilor pentru ridicarea calității produselor de export.

Un alt aspect legat de innoire, investigat în cadrul anchetei a fost: „proporția în care produsele de export ale întreprinderilor industriale din județ s-au aliniat normelor internaționale”.

Aprecierea medie, pe totalul eșantionului studiat, se situează la aproximativ 75% din nomenclator, nivel influențat, printre altele, de faptul că în mare măsură industria noastră este tină, în special în multe județe de recentă dezvoltare industrială.

Preocupări pentru verificarea modului în care produsele noi introduse în nomenclatorul de export se aliniază normelor internaționale există la 76% din inspectoratele eșantionului.

La întrebarea „**CUM APRECIĂȚI RITMUL ÎN CARE SE DESFĂȘORĂ PROCESUL DE OMOLOGARE ȘI ASIMILAREA A PRODUSELOR NOI PE BAZA LICENȚELOR STRĂINE?**” o treime răspunde „satisfăcător”, o treime „lent” și ultima treime nu a avut asemenea problemă.

Concluzia ce se desprinde din motivațiile răspunsurilor este că, în ciuda calificativului acordat, majoritatea eșantionului manifestă o insatisfacție față de modul în care decurge procesul de asimilare a licențelor importate.

Tabelul nr. 1

Directii de acțiune în ridicarea calității mărfurilor pentru export	Frecvența menționării (%)
I — Exigența controlului final	68%
II — Respectarea tehnologiei de fabricație	40%
III — Innoirea produselor și tehnologiilor	36%
— Întocmirea corectă și completă a contractelor externe	36%
IV — Recepția exigentă a materiei prime	28%
— Perfecționarea pregătirii profesionale a muncitorilor	28%
V — Extinderea controlului pe fluxul de fabricație	24%
— Dotarea corespunzătoare cu aparatură de măsură și control	24%
VI — Analiza problemelor calității de inspectorat împreună cu întreprinderile și elaborarea de programe comune de acțiune	20%
VII — Recepția exigentă a subansamblurilor primite în cooperare	16%
— Perfecționarea organizării compartimentului C.T.C., laboratoarelor aferente	16%
VIII — Creșterea răspunderii personale a lucrătorilor și controlorilor de calitate	12%
— Îmbunătățirea legislației calității	12%
IX — Dotarea cu instalații și standuri de probă	8%
X — Creșterea pregătirii profesionale a controlorilor de calitate	4%
— Acordarea unei mai mari atenții aspectului comercial al mărfii (design, condiționare etc.)	4%
— Creșterea experienței în activitatea de export	4%

Pe linia **CREȘTERII EXIGENȚEI PRIVIND MODUL DE CONSERVARE, DEPOZITARE, ÎNCĂRCARE, DESCĂRCARE, EXPEDIERE ȘI TRANSPORT AL MĂRFURILOR** toate inspectoratele au inițiat inspecții în cursul anului 1974. Pentru anul 1975 prevăd:

— Permanentizarea controlului asupra conservării și manipulării mărfurilor de export;

— Urmărirea modului de depozitare prin controale, în depozitele de produse finite (se menționează lipsa unui act normativ în ind. ușoară privind condițiile de depozitare);

— Extinderea controalelor în porturi, în colaborare cu inspectoratele locale;

— Controlul mijloacelor de transport la încărcarea mărfii;

— Instruirea C.T.C., I.G.S., analize lunare.

Se poate constata, în concluzie, o interdependență organică a direcțiilor de acțiune evidențiate de anchetă, astfel că practic nu poate fi vorba de selecția unor și ignorarea altora, însăși natura problemei calității impunînd o abordare complexă, pe bază de programe care să antreneze în „bătălia calității” toți factorii vizați. Evident, complexitatea problemei este amplificată de factorii aleatori ai pieței externe, dar acest risc poate fi diminuat prin adoptarea de către producători a unor reguli de conduită în producția pentru export, care să includă: **alinieră la normele și standardele internaționale de calitate, menținerea unui ritm alert în innoirea produselor și tehnologiile și chiar realizarea unor „străpungeri” pe frontul inovației tehnice — fructificate pe piața externă, perfecționarea aspectului comercial al produselor (design, finisaj, condiționare etc.) la nivelul exigențelor pieței externe, obținerea unor contracte-cadru pe termen lung care să permită specializarea producției cu avantajele corespunzătoare asupra calității producției.**

Cum controlăm ceea ce importăm?

Așa cum, pe bună dreptate, sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, preocupările de sporire a exigenței privind calitatea mărfurilor exportate trebuie să-și găsească corespondent în **NIVELUL EXIGENȚEI LA IMPORTURILE NOASTRE DE MĂRFURI**, mai ales că o mare parte a acestora din urmă se regăsesc sub formă de materii prime, materiale, subansamble, tehnologii în însăși producția de export.

Activitatea inspectoratelor pentru controlul calității produselor a fost întărită în acest cincinal și în sectorul importurilor, prin efectul Decretului nr. 686/1973 și al Legii nr. 18/1974, care au stabilit cu claritate obligațiile organelor de control și ale beneficiarilor de importuri pe această linie.

În circa 40% din inspectorate există însă cazuri de aplicare insuficientă de către întreprinderi a prevederilor acestor acte normative, ceea ce influențează negativ calitatea controlului și sancționarea promptă a defectiunilor.

Astfel, în unele județe nu au fost constituite la timp comisiile de recepție, astfel că sînt utilaje ieșite din termenul de garanție, dar care nu au fost încă recepționate. Nu a fost introdusă încă forma de control pe flux la furnizorul de utilaje complexe. Controlul utilajelor se face

Tabelul nr. 2

Cauze care au dus la oprirea livrărilor :

- 1. Nerespectarea condițiilor contractuale :**
 - caracteristicilor fizico-chimice, organoleptice ;
 - tehnologiei de fabricație ;
 - finisajului ;
 - ambalajului, marcajului, conservării ;
 - probelor de funcționare.
- 2. Neclarități contract :**
 - mostre neconcludente ;
 - nuanțe și dimensiuni neprecizate ;
 - parametrilor și metode de control neclare sau lipsă.
- 3. Deficiențe la depozitare, manipulare, transport :**
 - încărcarea în mijloace de transport improprie sau murdare ;
 - depozitarea în condiții de umiditate, temperatură, stivuire improprie ;
 - perisabilități prin depășirea timpului de transport.

numai la recepție, montaj și punere în funcțiune, sau adesea numai la punerea în funcțiune. Această situație se datorează și lipsei personalului specializat, competent să recepționeze utilajele din import. În același timp se constată din partea întreprinderilor de comerț exterior o preocupare mai redusă, lipsită de fermitate în recuperarea daunelor de la furnizorii externi.

S-au formulat următoarele PROPUNERI PENTRU CREȘTEREA EFICIENȚEI CONTROLULUI LA ECHIPAMENTELE COMPLEXE IMPORTATE :

- Organizarea de echipe de specialiști la nivel de ministere, centrală, care să asigure controlul utilajelor ce urmează a fi importate încă pe fluxul de fabricație, cu efectuarea recepției pe standul de probă al furnizorului ;
- Controlul să se execute în puncte fixe de control (ex. la sosirea mărfii în port), înainte de dirijarea spre beneficiari ;

- Instruirea periodică a comisiilor de recepție, inclusiv asigurarea și studierea întregii documentații tehnice necesare comisiei ;
- Stabilirea cu claritate în contractele de import a : condițiilor de calitate, locului controlului, organului de control, documentelor de certificarea calității, condițiilor de bonificații sau refuz ;
- La încheierea contractelor pentru utilaje și instalații executate de furnizor la comandă specială să se instituie regula vizitării unor instalații similare în funcțiune în străinătate.

ABORDIND problema calității, a controlului de calitate nu ca o barieră în expansiunea schimburilor, ci ca o treaptă a creșterii eficienței comerțului nostru exterior, unitățile producătoare de mărfuri pentru export, unitățile specializate de comerț exterior, Inspectoratul general de stat, pentru controlul calității produselor și unitățile sale subordonate, trebuie să-și intensifice eforturile pentru transformarea calității într-un instrument general de promovare a exportului.

Inspectoratele de calitate își propun să acționeze cu și mai multă fermitate, pentru formarea în întreprinderi a unei opinii de masă vizând înlăturarea și prevenirea abaterilor calitative.

Prin discuții în cadrul comitetelor oamenilor muncii din întreprinderi, prin analize în secții și ateliere, să se stimuleze preocuparea, vigilența pentru ridicarea calității mărfurilor.

La nivel de județ se organizează trimestrial **ANALIZA PROGRAMULUI PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII PRODUSELOR**. Obiective permanente ale acestora sînt : Verificarea contractelor externe, comenzilor, caietelor de sarcini și documentațiilor tehnice ; Supravegherea efectuării probelor din documentație și

contract ; Omologarea și refacerea unor probe la nivelul normelor internaționale ; Specializarea unor secții, ateliere, sectoare pentru producția de export și atestarea lor ; Îmbunătățirea sistemului informațional privind modul de comportare a produselor în exploatare și stabilirea măsurilor pentru creșterea fiabilității și siguranței în exploatare a produselor ; Crearea unor grupe de fiabilitate și service pentru principalele produse ; Organizarea unui control preventiv față de introducerea în producția de serie a unor produse neomologate ; Asigurarea aparatului de măsură și control necesară conducerii producției — proceselor tehnologice și recepției produselor finite ; Creșterea asistenței tehnice în schimburile 2 și 3 ; Creșterea nivelului pregătirii profesionale a organelor C.T.C. și I.G.S. ; Introducerea metodelor moderne de control statistic-matematic, nedistructiv al produselor.

În ceea ce privește întreprinderile producătoare de mărfuri pentru export trebuie să se preocupe permanent de ridicarea calității producției prin perfecționarea activității de proiectare a produselor, respectarea riguroasă a disciplinei tehnologice, alinierea la cerințele progresului tehnic contemporan ;

Întreprinderile de comerț exterior trebuie să adincească legăturile cu realitatea producției din întreprinderi, astfel încît formularea clauzelor în contractele externe să fie mult mai clară și explicită, mai apropiată de condițiile tehnologice existente în unitățile productive, de condițiile de probe și încercări din dotare ; lansarea comenzilor la producători să se facă astfel încît să existe timp necesar pregătirii temeinice a fabricației, după documentații complete, bine studiate ; să colaboreze mai strîns cu beneficiarii importurilor și organele de control în urmărirea îndeplinirii obligațiilor de furnizorii externi.

Ioan GEORGESCU

INVENTIVITATE ȘI CREATIVITATE

(Urmare din pag. 1)

Eficiența învățămîntului economic

FINALITATEA învățămîntului se cere să fie întotdeauna în atenția cadrelor didactice. Adîncirea specializărilor a dus, adesea, la paralelisme, la predarea unor mari cantități de cunoștințe a căror utilitate practică în zilele noastre este minimă sau la repetarea cu mici variante a aceluiași cunoștințe la mai multe materii. Extinderea relațiilor economice ale țării noastre la toate orizonturile și pe toate continentele impune procesului de formare a cadrelor economice exigențe sporite atît în privința însușirii științei conducerii economiei socialiste cît și în stăpînirea tehnicilor de comerț și concurență practicate de firmele partenere, în cunoașterea pulsului circuitului economic mondial și formarea unor aptitudini de adaptare la tendințele și cerințele pieței mondiale. Responsabilitățile tot mai mari cu care vor fi confruntate cadrele de economiști ale viitorului — determinate de proporțiile economiei noastre și de dimensiunile riscurilor de pe piața mondială, de creșterea influențelor fac-

torilor externi ca urmare a adîncirii interdependențelor economice internaționale impun exigențe sporite față de calitatea și eficiența învățămîntului economic. Problemele conducerii unităților economice implică cunoașterea proceselor tehnologice specifice producției respective dar în mod deosebit sînt necesare cunoștințe vizînd finalitatea producției inseși : asigurarea optimumului economic. Or, în formarea cadrelor ingineresti se acordă încă insuficientă atenție cunoștințelor economice și, mai ales, formării conștiinței lor economice. Cîincinalul revoluției tehnico-științifice impune asimilarea rapidă și valorificarea superioară a potențialului de creativitate a tehnicii și științei autohtone. Tehnicienii noștri, inginerii și cercetătorii și-au dovedit din plin spiritul inventiv, creativitatea, capacitatea deosebită de a crea și inova. **Mai mult ar trebui însă să dovedească și aptitudinea de a transpune în practică ce inventează.** Or, asimilarea noului în producție este un proces complex și complicat care cere multe calcule de eficiență, cercetări și confruntări cu stadiul și maniera de aplicare din alte țări, tehnici de lansare a produselor noi pe piață etc., etc. Tocmai în aceste domenii disciplinele economice și cadrele de economiști ar putea să-și aducă o mai mare contribuție. Dar, și în pregătirea economiștilor (îndeosebi a celor ce sînt pregătiți pentru a lucra în industrie) apar unele lacune în privința cunoștințelor tehnice și tehnologice. În ge-

neral și învățămîntul economic, ca de altfel toate formele de învățămînt — mai are încă pași importanți de făcut pe calea integrării organice cu cercetarea și producția. Și aici adaptarea programelor de învățămînt la condițiile de dotare tehnică a economiei românești din cincinalele viitoare, la exigențele sporite impuse de complexitatea crescîndă a economiei noastre în ritm intens de dezvoltare și modernizare și, mai ales, adaptarea metodelor și tehnicilor de predare la exigențele ce se impun cadrelor de conducere economică la diferite nivele, apare ca deosebit de stringentă.

Poporul nostru dispune de un amplu program de dezvoltare economico-socială proiectat prin documentele programatice ale Congresului al XI-lea al Partidului pe o perioadă de 20—30 de ani și, în același timp, dispune de un program de formare a conștiinței socialiste a maselor, de legi pătrunse de principiile eticii și echității socialiste și comuniste. Obiective de viitor clare și aspirații umaniste, comuniste, noble animă întregul nostru popor angajat ferm în programul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. E firesc, de aceea, să se acorde o atît de mare atenție școlii — în care se plămădește generația de mîine, cadrele cincinalelor viitoare, oamenii ce vor trăi și vor făuri cu forța mîinii și a brațelor lor societatea comunistă în România.

CONDUCERE ORGANIZARE

75 de șefi de secții
și ateliere din 54 de
intreprinderi
constructoare
de mașini despre:

DIRECȚII ȘI MODALITĂȚI DE PERFECTIONARE A CONDUCERII PRODUCȚIEI (1)

IN ECONOMIA NOASTRĂ, în actuala etapă de accelerare a creșterii și des-
ășurării impetuoză a revoluției tehnico-științifice, activitatea întreprin-
derii capătă noi dimensiuni, ponderea și rolul specialiștilor amplificându-se
tot mai mult. Printre eșaloanele conducerii la care această transformare se
manifestă intens și complex, conducerea compartimentelor de producție
(secții și ateliere) deține o poziție importantă. În ce modalități se manifestă această
transformare? Cu ce intensitate? Care sînt elementele ei dominante? Dar cele mai
puțin vizibile și cu toate acestea importante? Ce direcții de perfecționare se aș-
teaptă? Sînt cîteva din întrebările la care am încercat să obținem răspuns, prin
ancheta ale cărei rezultate le prezentăm în continuare. Ea a fost efectuată pe un
eșantion ce a cuprins 75 de șefi de secții (50% din eșantion), de ateliere (36%) și
adjuncți ai acestora din 54 de întreprinderi constructoare de mașini.

● Triada necesară: pregătire-virșta- experiență

„**CE CALIFICARE** au conducătorii com-
partimentelor de producție din întreprin-
derile cercetate?” Prelucrarea răspunsuri-
lor la această primă întrebare a chestio-
narului anchetei noastre, prezentată în ta-
belul nr. 1, scoate în evidență faptul că
în majoritatea întreprinderilor investigate

Tabelul nr.1

Calificarea conducătorilor direcții
și producției din întreprinderile
investigate
- procente -

Nr. crt.	Funcția	Studii superioare tehnice de specialitate	Studii medii tehnice și/sau școli de maștri	Total (%)
1.	Șef de secție	91,9	8,1	100
2.	Șef de atelier	95,2	4,8	100
3.	Adjunct de șef de secție	99,9	0,1	100
Indicator mediu pe total eșantion		89,3	10,7	100

die tehnică, fie maștrilor. De ce se pro-
duce acest fenomen? Răspunsul exact ni-l
poate oferi numai o anchetă de mai largi
proporții care să identifice unde sînt și ce
fac subinginerii. În cazul nostru constatăm
însă că la ora actuală avem asigurată o
bună conducere a secțiilor și atelierelor.
am putea spune că cunoștințele tehnice
se situează la un nivel mai înalt chiar
decît cel solicitat de posturile ocupate.

Analiza repartiției subiecților investigați
pe intervale de vîrstă (vezi tabelul nr. 2)
scoate în evidență că majoritatea con-
ducătorilor direcții ai producției din întreprin-
derile cercetate se încadrează în inter-
valul 30—40 ani. Acest fapt, coroborat cu
observația că foarte puțini (sub 3%) au
lucrat de-a lungul carierei lor și în alt
sector decît construcțiile de mașini, con-
duce la constatarea că, alături de **înalta
pregătire profesională, capacitatea de
muncă și experiența** sînt premise care, în
condițiile ritmului rapid de pro-
movare a progresului tehnic, ca-
racteristică a întreprinderilor so-
cialiste românești, garantează a-
bordarea și soluționarea cores-
punzătoare a multiplelor și com-
plexelor probleme tehnice și or-
ganizatorice cu care sînt confrun-
tate conducerile secțiilor și
atelierelor de producție, unitățile
economiei noastre naționale.

De remarcat însă că cea
mai mare parte a persona-
lului de conducere directă a
producției nu se limitează
la experiența și cunoștințele
însușite în perioada pre-
gătirii prin școli politehni-
ce, medii, tehnice sau de
maștri. Modalitățile de
**perfecționare a pregătirii
profesionale** la care aceștia
apelează sînt multiple. Pe
primul plan se situează
autoperfecționarea continuă
care fără a exagera (bazin-
du-ne afirmația și pe alte
cercetări anterioare) putem
spune că este o **caracteris-
tică definitorie a conducă-
torului direct de producție**
din economia noastră. Că
este așa o demonstrează,
între altele, faptul că 76%

● Cea mai mare parte a conducă-
torilor de secții și ateliere sînt ingine-
ri ● Unde sînt, ce fac și pentru ce au
fost pregătiți subinginerii? ● O ne-
cesitate pentru fiecare cadru de con-
ducere: perfecționarea și autoperfec-
ționarea permanentă a pregătirii sale
profesionale ● Cum își utilizează fon-
dul de timp cadrele de conducere din
secții și ateliere? ● Dar subalternii
lor? ● Ce direcții de optimizare a uti-
lizării se impun, în primul rînd?
● Criteriile reale și criteriile apreciate
ca optime pentru stabilirea ponderii ie-
rarhice a șefilor compartimentelor de
producție ● Pe baza căror elemente se
face, actualmente, promovarea în func-
țiile de șef de secție sau atelier? ● Este
justificată situarea pe locurile 9—7 a
criteriului de promovare: „competența
economică”? ● Prioritatea metodelor
moderne de conducere și organizare a
producției!

din cei chestionați consultă, în mod
regulat, publicațiile din literatura de
specialitate tehnică, menținînd astfel
permanent contactul cu rezultatele
activității de cercetare și dezvoltare teh-
nică din domeniul în care și exercită ac-
titatea. Analiza conținutului publicațiilor
enumerat de cei investigați permite cons-

Tabelul nr.2

Repartiția subiecților investigați pe
intervale de vîrstă

Nr. crt. ocupată	Funcția	Repartiția subiecților investigați pe intervale de vîrstă (ani)				Total (%)
		sub 30	30-40	40-50	peste 50	
1.	Șef secție	25,0	49,9	22,4	2,7	100
2.	Șef atelier	51,7	34,8	13,5	-	100
3.	Adjunct de șef de secție	33,3	14,0	52,7	-	100
Indicator mediu pe total eșantion		16,0	54,6	28,0	1,4	100

Tabelul nr.3

Structura utilizării timpului de muncă
a șefilor de secție investigați

Nr. crt.	Structura utilizării timpului de muncă (calculată ca medie aritmetică ponderată)	Aprecia- tă ca existen- tă (%)		Dife- rență (%)
		ta (%)	optimă (%)	
1.	In cadrul com- partimentului	23,2	28,9	- 5,7
	a) Pentru elabo- rare de lucrări (personal)			
	b) Pentru îndruma- rea, organiza- rea și controlul subalternilor	51,5	62,1	-10,6
	c) Total	74,7	91,0	-16,3
2.	In afara com- partimentului	25,3	9,0	+16,3
Total fond de timp disponibil (1+2):		100,0	100,0	0

ducerea producției este încredințată
unor **cadre bine pregătite**, în cea mai mare
parte acestea avînd pregătire tehnică su-
perioară de specialitate, în puține cazuri
(10,7% pe total eșantion) ele posedînd ca-
lificare medie tehnică sau fiind absolvenți
ai școlilor de maștri. Dacă, pe de o parte,
această constatare este deosebit de îmbu-
curătoare, pe de altă parte, ea ridică și un
semn de întrebare: **unde sînt subingine-
rii?** Ce fac ei? Au fost doar pregătiți pen-
tru a fi conducători direcții ai producției,
șefi de ateliere și chiar de secție — acolo
unde gradul de complexitate al activității
nu este deosebit de ridicat. De nenumăra-
te ori s-a subliniat că **menirea principală
a inginerilor**, în viitor, se conturează a fi și
trebuie să fie cu totul alta decît pînă acum:
aceea de a desfășura în principal o activi-
tate de concepție, de creație, de conduce-
re a eșaloanelor superioare, numai astfel
justificîndu-se pe deplin investiția făcută
de societate în pregătirea lor. Or, în cele
54 de întreprinderi investigate nu întîlnim
nici un subinginer care să ocupe funcția
de șef de secție sau atelier (!). Totodată,
se constată că, în unele cazuri, conducerea
secțiilor (în special) și atelierelor este în-
credințată fie unor cadre cu pregătire me-

tatarea că lipsesc însă, în majoritatea cazurilor, tocmai cele ce tratează probleme de organizare și conducere, de generalitate și marketing, de economie în general, deci acele publicații care oferă informațiile de care orice conducător are nevoie, indiferent de eșalonul pe care se situează. Să fie aceste probleme (cele economice), chiar atât de puțin interesante și utile pentru șefii de secții sau ateliere investigați? A fost oare întrebarea noastră neclar formulată? Oricum, lipsa publicațiilor economice dintre cele enumerate creează o problemă serioasă de reflecție, cunoscut fiind că cultura economică, cunoștințele economice sînt indispensabile unui conducător și chiar și executanților care lucrează în cadrul producției materiale.

În același timp, perfecționarea prin cursuri este o altă cale de continuă ridicare a nivelului de competență tehnică, economică și organizatorică, pe măsura actualelor tendințe de accelerare a schimbării cu care conducătorii producției sînt confrunțați. Un argument în sprijinul acestei afirmații: toți cei chestionați au urmat un curs de perfecționare în afara întreprinderii, iar 19% chiar două astfel de cursuri. În cadrul acestor cursuri într-adevăr se formează și se întregesc și cunoștințele economice necesare, dar acestea nu suplinește informarea și completarea cunoștințelor prin presa și literatura economică de specialitate.

Tabelul nr.4
Structura utilizării timpului de muncă a șefilor de ateliere investigați

Nr. crt.	Structura utilizării timpului de muncă (calculată ca medie aritmetică ponderată)	Apreciată ca existentă (%)	Apreciată ca optimă (%)	Diferența (%)
1. În cadrul compartimentului	a) Pentru elaborarea de lucrări (personal)	15,9	27,3	-11,4
	b) Pentru îndrumarea, organizarea și controlul subalternilor	63,2	65,5	-2,3
	c) Total	79,1	92,8	-13,7
2. În sfera compartimentului	Sedințe operative de lucru, sedințe de conducere, deplasări în afara unității etc.	20,9	7,2	+13,7
	Total fond de timp disponibil (1+2)	100,0	100,0	0

● **Actual și optim în utilizarea timpului de muncă**

ȘI PERFECȚIONAREA activității personalului compartimentelor de producție este o necesitate care nu mai credem că trebuie să fie demonstrată. Iar planurile pe care ea se poate efectua sînt multiple, elementul de bază, premisă a întregului proces, constituindu-l mai buna utilizare a timpului de muncă.

Prin două din întrebările chestionarului am urmărit să analizăm această problemă. Dacă prima din întrebări (în formularea: „Cum vă utilizați, de regulă, timpul de muncă?”), a urmărit evidențierea aprecierii actuale a modului în care este utilizat fondul total de timp, cea de-a doua întrebare („Care ar fi după opinia dv. modalitatea optimă de utilizare a fondului total de timp de care dispuneți, ținînd cont de sarcinile ce vă revin?”) a căutat să probeze proporțiile ideale în care acest fond total de timp existent se apreciază că este necesar să fie utilizat.

Dat fiind faptul că în eșantionul anchetei am cuprins trei categorii de conducători direcți ai procesului de producție (șefii de secții, de ateliere și adjuncți ai acestora), deci cadre cu sarcini, competențe și responsabilități diferite în organizarea și conducerea efectivă a acestui proces, a fost necesară analiza utilizării (actuale ca și a celei apreciate ca optimă) pentru fiecare categorie în parte. (Subliniem, totodată, că am plecat în cercetare de la următoarele premise: (a) Fondul total de timp l-am diferențiat în: fond utilizabil în cadrul compartimentului respectiv (secție, atelier) și fond utilizabil în afara compartimentului (în întreprindere sau în afara ei); (b) Partea din fondul de timp utilizabil în cadrul compartimentului, am împărțit-o, la rîndul ei, în: timp folosit pentru lucrări elaborate personal de cadrul de conducere respectiv și timp folosit pentru îndrumarea și controlul subalternilor; (c) În categoria de timp utilizabil în afara compartimentelor directe productive au fost incluse: sedințele operative, sedințele de conducere, deplasările în afara unității etc.)

Gruparea și centralizarea datelor din chestionare au permis întocmirea tabelelor nr. 3, 4, 5 și 6, primele trei evidențiind structura utilizării timpului de muncă a

Tabelul nr.5
Structura utilizării timpului de muncă a adjuncților de șefi de secție investigați

Nr. crt.	Structura utilizării timpului de muncă (calculată ca medie aritmetică ponderată)	Apreciată ca existentă (%)	Apreciată ca optimă (%)	Diferența (%)
1. În cadrul compartimentului	a) Pentru elaborarea de lucrări (personal)	18,6	20,0	-1,4
	b) Pentru îndrumarea, organizarea și controlul subalternilor	59,9	70,0	-10,1
	c) Total	78,5	90,0	-11,5
2. În sfera compartimentului	Sedințe operative, sedințe de conducere, deplasări în afara unității etc.	21,5	10,0	+11,5
	Total fond de timp disponibil (1+2)	100,0	100,0	0

celor trei categorii de cadre de conducere investigate (șefii de secții, șefii de ateliere, adjuncți de șefi de secție), cel de-al patrulea dînd o imagine globală, de ansamblu, a utilizării fondului total de timp, pentru întregul eșantion. Conștienți de faptul că numărul concluziilor, corelațiilor și interpretărilor posibile este mult mai mare, ne-am oprit doar asupra celor apreciate de noi ca fiind mai interesante:

● În ceea ce privește activitatea de elaborare personală de lucrări de conducere a producției, fondul de timp actualmente alocat este sub cel apreciat ca optim, diferența cea mai mare înregistrîndu-se nu cum ne așteptam (la șefii de secții), ci la șefii de ateliere (?!), în același timp ea fiind ne semnificativă în cazul adjuncților.

● Deși alocă cea mai mare parte a fondului lor total de muncă (peste 63%) activităților de îndrumare, organizare și control al subalternilor șefii de ateliere chestionați apreciază ca insuficient acest timp, mai puternică fiind această observație în cazul șefilor de secție și al adjuncților lor, diferența între situația existentă și cea apreciată ca optimă depășind în aceste cazuri cu mult media eșantionului.

● În general, la toate cele trei categorii de cadre de conducere se remarcă tendința de a afecta între 90—93% din fondul lor total de muncă activităților din cadrul compartimentului pe care îl conduc, actualmente această pondere variînd între 74,7 (șefii de secție) și 79,1 (șefii de ateliere).

● Activitățile desfășurate de cei investigați în afara compartimentului pe care îl conduc, sau chiar a unității solicită o mare parte din fondul lor total de timp (chiar pînă la circa 26% în cazul șefilor de secție), toate categoriile de cadre de conducere investigate considerînd însă ca necesară diminuarea sa pînă la maximum 10% (media pe eșantion fiind de 8,8%, cea mai mare reducere fiind solicitată de șefii de secție. Se apreciază că în primul rînd astfel se poate asigura permanența conducerii, principiu de bază în dirijarea nemijlocită a sectoarelor de producție, condiție a sporirii eficienței și activității de conducere a acestor compartimente.

Tabelul nr.6
Structura utilizării fondului de timp pe ansamblul eșantionului

Nr. crt.	Structura utilizării timpului de muncă (calculată ca medie aritmetică ponderată)	Apreciată ca existentă (%)	Apreciată ca optimă (%)	Diferența (%)
1. În cadrul compartimentului	a) Pentru elaborarea de lucrări	20,6	27,8	-7,2
	b) Pentru îndrumarea, organizarea și controlul subalternilor	57,4	63,4	-6,0
	c) Total	78,0	91,2	-13,2
2. În sfera compartimentului	Sedințe operative, sedințe de conducere, deplasări în afara unității	22,0	8,8	+13,2
	Total fond de timp disponibil (1+2)	100,0	100,0	0

O. NICOLESCU
I. BĂDIN
AI. BLAGA

CONDUCEREA COMPARATĂ

Utilitatea metodei în constituirea și conducerea societăților mixte

ÎN CONDIȚIILE societății contemporane, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o latură intrinsecă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni. În acest context România acordă o mare importanță participării sale active la schimburile economice internaționale fără nici un fel de discriminare. În prezent, în țara noastră, se debată — într-un înalt spirit de responsabilitate și exigență — căile și măsurile pentru creșterea accelerată a comerțului exterior și cooperării în producție, știință și tehnică, cu toate statele lumii, în interesul cauzei progresului, destinderii și păcii internaționale. Tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu, sublinia la consfătuirea de lucru cu activul de partid și de stat din domeniul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale din februarie 1975: „Comerțul exterior, colaborarea economică — și în acest context includ și cooperarea în producție — constituie un factor hotărâtor pentru dezvoltarea viitoare a țării noastre”.

Experiența internațională arată că se impun tot mai puternic forme de cooperare economică internațională la nivel microeconomic ca societățile mixte, care determină și stimulează diversificarea și lărgirea legăturilor economice, creșterea eficienței acestora.

Se află acum în curs de desfășurare un număr însemnat de acțiuni de cooperare în producție și comercializare, convenite cu parteneri externi. Numeroase alte inițiative se află pe rol. Ca țară socialistă în curs de dezvoltare, importatoare și exportatoare de materii prime și, în același timp, importatoare și exportatoare de tehnologii, utilaje și instalații, România este vital interesată să participe la soluționarea judicioasă, rațională, a problemelor complexe ale economiei mondiale, să ia parte la întreaga activitate politică și economică internațională, la eforturile generale în vederea realizării unei noi ordini economice și politice internaționale.

Nu de mult, în cadrul unei manifestări științifice de prestigiu care a avut loc în cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu”, într-una din comunicări se sublinia că problematica conducerii societăților mixte apare în cu totul alte condiții decât cele din țara noastră și că una din dificultățile majore în conducerea societăților mixte, o constituie cunoașterea insuficientă a realităților în acest domeniu în țările din care provin partenerii noștri. Problema așteaptă un răspuns corespunzător din partea cercetării științifice de specialitate din țara noastră, cu atât mai mult, cu cât până în prezent s-au constituit, în baza legii nr. 1/1971 și a decretelor 424 și 425/1972, un număr de 62 societăți mixte comerciale și de producție în străinătate și 6 societăți mixte de producție în țară.

Pornind de la aceste premise, apare necesar să se examineze modul în care studiile comparatiste internaționale asupra conducerii pot furniza răspunsuri practice și de interes economic la problema obiectului acestei activități în societățile mixte din exterior și din interior.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu la aceeași consfătuire amintită, a subliniat importanța deosebită pe care o prezintă, în perioada actuală, cunoașterea și însușirea rezultatelor gândirii științifice contemporane înaintate, desfășurarea largă a schimbului de valori culturale cu alte popoare precum și „necesitatea unei temeinice cunoașteri a legislației și problemelor economice din fiecare țară, studierea și cunoașterea din toate punctele de vedere a întreprinderilor străine cu care avem relații”. Într-adevăr cooperarea economică internațională la nivel microeconomic presupune de fapt participarea a doi sau mai mulți parteneri, care aparțin unor națiuni diferite, lucrează în cadrul unor sisteme economice care diferă între ele sau chiar dacă aparțin aceluiași sistem econo-

mic, aceasta se manifestă prin particularități specifice. Organizația statală și instituțională, legislația, obiceiurile și tradițiile în mijlocul cărora s-au deprins să lucreze ca și multe alte trăsături le deosebesc întotdeauna. Nivelele de dezvoltare, prioritățile de ordin strategic ale creșterii economice diferă de cele mai multe ori, ca de altfel, și valorile ideologice, culturale și politice ale colectivităților de care aparțin.

FLUX SI REGULI IN CERCETAREA COMPARATĂ A CONDUCERII ÎN ÎNTRINDERILOR

ETAPE

1. Precizarea obiectivului urmărit, a nevoii de împlinit;
2. Selectarea elementelor de comparat;
3. Constituirea corectă a bazei comparației;
4. Stabilirea factorului comun, a nivelului comparației;

REGULI

- Cu cât în stabilirea factorului comun se înaintează de la general spre particular, cu atât rezultatele comparației vor fi mai precise și comparația mai exactă; generalizarea tratată a obiectului comparației va face să se îndepărteze din ce în ce elementele de conținut și să iasă în evidență cele de formă.
- Comparația nu trebuie să se oprească niciodată numai la aspectul formal. Ea trebuie să cuprindă semnificația teoretică pe care o are fenomenul, precum și sensurile pe care le-a dobândit în practică faptul social de conducere luat în considerare.
- Abordarea comparației trebuie efectuată în viziune sistemică, luându-se în considerare întregul ansamblu în cadrul căruia se manifestă fenomenul; niciodată comparația a două elemente nu se face izolat, în afara contextului în care ele sint încadrate.
- Pentru a putea compara, trebuie cunoscuți bine termenii confrunțați.

Încă de la primele contacte ale partenerilor apar dificultăți în realizarea acțiunilor de cooperare în producție dacă însăși pregătirea și tratativele de perfectare a acestor acțiuni nu se bazează pe o cunoaștere profundă bilaterală, anticipată și perfectă a realităților, a condițiilor specifice înăuntrul cărora își trăiesc viața unitățile economice care urmează să devină parteneri în viitoarea societate mixtă care trebuie să se nască.

Uneori, numeroase acțiuni de cooperare economică internațională în producție la nivel microeconomic, deși demarează sub cele mai bune auspicii, urmare a unor înțelegeri la nivel de cooperare macroeconomică și deci în care partenerii sint reciproc interesați în cel mai înalt grad de succes, cșuează sau trenează inutil, timp îndelungat tratativele de constituire. Cauza principală a acestor situații nedorite este de cele mai multe ori insuficiența cunoașterii reciproce. După constituire apar de asemenea în noua societate mixtă probleme din aceeași cauză, la nivelul conducerii acesteia, în realizarea sarcinii sale de căpetenie de a asigura desfășurarea cu succes a activității societății mixte și dezvoltarea sa în interesul mutual al partenerilor.

Spre a evita asemenea impasuri, apelul la

metoda de analiză comparată constituie una din căile care poate asigura depășirea dificultăților. Înscriserea în cadrul mișcării comparatiste mondiale în tendința de a dezvolta și a extinde practica comparatistă și în știința conducerii, presupune aplicarea acestei metode pentru rezolvarea problemelor specifice cu care este confruntată conducerea societăților mixte. Conducătorii acestor unități sint chemați să aducă un aport substanțial atât la pregătirea și perfecționarea contractelor de societate și a statutului cit și la asigurarea desfășurării cu succes a cooperării în producție, de lungă durată în condiții reciproc avantajoase.

În cercetările de conducere comparată internațională, care practic înseamnă punerea față în față a caracteristicilor conducerii din diferite părți ale lumii, va trebui să fie mereu prezentă în mintea cercetătorului român prezizarea de o deosebită importanță principială, făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la deschiderea Colocviului privind problemele științei conducerii societății, din 6 martie 1972 și anume că: „În abordarea problemelor științei conducerii societății este necesar să avem în vedere permanent deosebirile determinate de caracterul orinduirii sociale, de particularitățile relațiilor de producție. Fără îndoială există și legități generale care într-o formă sau alta acționează în toate orinduirile păstrându-și valabilitatea și în socialism; aceste legități exprimă unele trăsături și cerințe comune ale organizării conducerii vieții sociale. Dar chiar și acestea suferă schimbări în funcție de condițiile concrete date. Ele capătă forme și modalități deosebite de manifestare în raport cu dezvoltarea forțelor și relațiilor de producție, a științei și a culturii, cu progresul general al societății”. Cu alte cuvinte, trebuie avută în vedere aplicarea creatoare la condițiile concrete date, a adevărurilor universal valabile.

Metoda comparatistă în conducere

Abordarea comparatistă constituie o metodă științifică utilizată în ultimul timp de tot mai multe discipline științifice: lingvistică, literatură, muzică, anatomie, drept, economie ș.a. Se poate vorbi azi de o mișcare comparatistă modernă, de o gândire comparatistă generală. Dintre aceste domenii, practica dreptului comparat se bucură de o foarte mare autoritate în institutele românești de învățământ superior. Dar metoda comparatistă a devenit o metodă de cercetare foarte răspândită, care poate fi extinsă la toate științele sociale și deci și la știința conducerii.

Literatura mondială este încă destul de săracă în domeniul conducerii comparate. Cunoaștem relativ puține studii de conducere care folosesc metoda comparativă; anul 1972 a adus pentru prima oară în fața unor manifestări științifice internaționale de amploare, preocupări de acest gen. De asemenea, sint încă destul de timide încercările de a desprinde caracteristici naționale ale conducerii în diferite state ale lumii. Chiar dacă se întocmesc asemenea studii, elementele luate în considerare diferă foarte mult.

Dacă am încerca să dăm o definiție, s-ar putea spune că metoda comparatistă este o metodă de cercetare prin compararea sistematică, ordonată a unor fapte. La rindul ei, compararea ar putea fi definită drept o operație ce urmărește constatarea unor elemente identice sau diferite la două fenomene. Alegerea acestor două fenomene se poate face pe o scară foarte largă și la nivele foarte diferite. Dar o astfel de comparație nu ajunge întotdeauna, în mod necesar, la rezultate utile. Spre a atinge însă obiectivele, urmărite, este necesar ca înainte de a face comparația propriu-zisă, să se facă o selectare a elementelor ce vor fi comparate, în funcție de un anumit scop avut în vedere de cel ce efectuează comparația. Impor-

tanța acestei operații de selectare prealabilă este deosebită. Determinarea corectă a bazei comparației este o operație științifică din cele mai dificile. De ea este legată problema adiacentă a nivelului la care are loc comparația. Numai știind să deosebească ceea ce este primă de ceea ce este conținut, comparatistul va conduce va determina, în mod corect baza comparației. Pentru aceasta este necesar să se respecte o anumită succesiune de etape, ca și unele reguli (vezi caseta).

Utilitatea și funcțiile metodei

O PROBLEMĂ fundamentală este aceea a utilității metodei comparative în cercetările de conducere, a funcției conducerii comparate, a justificării unei asemenea abordări.

Ținând seama de succesiunea abordării în practica comparatistă ca și de scopul urmărit, o primă funcție a conducerii comparate este aceea de instrument de documentare.

O a doua funcție pe care o îndeplinește — poate cea mai bogată în consecințe practice — este aceea de îmbunătățire a cunoașterii proprii conduceri. Într-adevăr, sesizând diferențele și asemănările dintre conducerea în întreprinderile românești în raport cu aceea din întreprinderile din alte țări s-ar defini mai limpede propria conducere.

A treia funcție este, desigur, aceea de a oferi material de studiu și de proiectare a sistemelor de conducere. Aceasta constituie însă obiectivul unor îndelungate cercetări, dar și totodată premisa necesară a oricărei comparații.

În sfârșit, a patra funcție a studiului comparat al conducerii este aceea de orientare a cercetătorului și mai ales a practicianului, în promovarea transferului de „know-how” în conducere, bineînțeles în contextul valorilor politice, economice, sociale, morale, culturale și de tradiție ale fiecărei colectivități, ținând seama de impactul social al practicii conducerii efective.

În funcție de obiectivele stabilite, respectiv de nevoia ce trebuie împlinită, cercetătorul are posibilitatea să-și aleagă termenii de comparat, sistemul de referință, și, de asemenea, îndatorirea să facă această alegere cu grijă, pentru a-și atinge cit mai bine scopul urmărit.

Diferențele și asemănările depistate pornind de la elementele luate în considerație drept bază a comparației, asociate în mod corespunzător, pot constitui pentru comparatistul în conducere, factori de influență în vederea unor judecăți de valoare cu privire la principiile și metodele de conducere aplicate în întreprinderile cercetate.

În conformitate cu concepția marxistă, principiile, idealurile și criteriile, respectiv elementele de comparație luate în considerare în cercetarea științifică, își au originea în conștiința socială a oamenilor, a claselor sociale. „Microrezultatele” furnizate de „microcomparațiile” efectuate de cercetători pe baza acestor elemente sint subordonate aceleiași conștiințe sociale oferind noi posibilități de înțelegere înnoitoare a practicilor de conducere. Comparația se efectuează totdeauna pe baza unei anumite modalități de abordare teoretică, fie că acest lucru este mărturisit sau nu în mod explicit. De aceea, orice comparație, deci și aceea care ia în considerație conducerea, trebuie să fie legată direct sau indirect de o anumită concepție a conducerii.

Cercetarea comparată a conducerii la nivel internațional, desigur că nu poate fi rigidă în lumea modernă a schimbărilor, a coexistenței necesare și acceptate, a întreprinderilor multinaționale, a societăților mixte; adevăratul cercetător comparatist se caracterizează prin suplețe, o viziune dinamică și o continuă adaptare la noi realități care se impun.

Pe baza trăsăturilor generale ale metodei dialectice marxiste, și ținând seama de o experiență în cercetarea comparatistă care devine pe zi ce trece mai bogată, se desprinde faptul că pe lângă cunoașterea principiilor ideologice care trebuie puse drept bază a oricărei comparații, cercetătorul comparatist trebuie să-și extindă investigațiile asupra literaturii de specialitate din mai multe țări și să-și completeze cunoștințele cu anumite in-

ELEMENTELE DE COMPARAT

- proprietatea asupra mijloacelor de producție;
- valorile naționale;
- dimensiunea țării (populație, resurse materiale, piețe);
- omogenitatea (culturală, lingvistică, politică);
- deosebiri ale nivelului de dezvoltare (venit național — nivel și creștere anuală — producția și consumul principalelor produse pe locuitor, retribuirea muncii, gradul și dinamica industrializării etc.);
- elemente juridice;
 - mărimea și dezvoltarea întreprinderilor;
 - productivitatea muncii;
 - formația de bază a conducătorilor, sistemul de selecționare și recompensare a acestora, alitudinea, comportamentul, motivarea, valoarea, mobilitatea lor;
 - elaborarea deciziilor; modul de definire a obiectivelor;
 - lucrul în echipă; participarea la conducere;
 - poziția specialiștilor;
 - gradul de instruire a forței de muncă;
 - controlul;
 - penetrația metodelor moderne de conducere;
 - folosirea modelării matematice și a calculatoarelor;
 - metodele de comunicare; descentralizarea; delegarea de autoritate și preluarea responsabilității;
 - tipurile structurilor de organizare;
 - planificarea pe termen lung;
 - orientarea consumatorului; cercetările de marketing;
 - formarea prețurilor;
 - finanțarea investițiilor;
 - stimularea economică ș.a.

formații despre obiceiurile și tradițiile din aceste țări. Pentru a putea compara trebuie bine cunoscuți termenii de comparat. De aceea, problema delicată care se ridică este aceea a documentării comparatiste. Dimensiunea problemei face evidentă temeritatea abordării comparatiste. Ea reclamă, cercetări complexe care se pot face în mod corespunzător numai prin colaborarea unor echipe de specialiști din diferite țări, cu strinse legături științifice între ele și presupune ca o necesitate, buna cunoaștere a mediului în care subzistă termenul de comparat. Specificul problemei „conducere comparată” face ca această comparație să reclame în mod obligatoriu, o abordare sistemică, pentru a face posibilă o înțelegere a fenomenului în contextul mediului inconjurător, geografic, politic, social, moral, economic, în condițiile reale în care se manifestă, acesta fiind influențată totdeauna și de tradițiile și psihologia individuală și colectivă.

Astfel, comparatistul în conducere trebuie — pentru a evita să facă diletantism — să cunoască istoria, climatul, structura socială, credințele, organizarea politică și administrativă, raporturile juridice, economice și comerciale din țările în care își desfășoară activitatea întreprinderile care constituie termenii de comparat, într-un cuvânt, un ansamblu complex de date, dar care reclamă pe lângă cunoaștere și intuiție.

Concluziile la care se ajunge prin metoda comparatistă, pentru a nu fi eronate, trebuie deduse însă cu prudență și totdeauna verificate prin colaborarea unui specialist în conducere din țara străină în care se află întreprinderea cu care se face comparația, deoarece deplasarea pentru studierea la fața locului a fenomenului, deși de recomandat, poate să nu fie suficientă, datorită complexității sale și implicațiilor legate de el, dar care trebuie neapărat avute în vedere.

Căi și măsuri

FOLOSIND experiența gândirii comparatiste moderne, cercetarea comparatistă internațională în conducere poate afla căi care să conducă la conturarea unor soluții de conducere a societăților mixte cu participare românească atât din interiorul cit și din exteriorul țării noastre.

Încă din punerea în lumină a exigențelor și a caracteristicilor metodei comparatiste, apare evident că numai pe baza identificării și explicării pe larg a cauzelor reale și profunde ale asemănarilor și deosebirilor caracteristice în conducerea practică în întreprinderile din țările din care provin cei doi parteneri, în fiecare caz în parte, se vor putea contura practici de conducere specifice adecvate și fundamentate științific, pentru noile societăți mixte.

Astfel, de exemplu, pentru o societate mixtă din România realizată cu parteneri din Japonia — de exemplu societatea RONIPROT — cercetarea comparatistă trebuie să sesizeze deosebirea de mentalitate, diferențele cu privire la practica în luarea deciziilor colective; la promovarea angajaților; la instruirea permanentă a muncitorilor ca și a cadrelor de conducere etc. Toate acestea trebuie proiectate însă pe fundalul deosebirilor rezultate din natura proprietății mijloacelor de producție, din tradițiile culturale, din concepția filozofică de viață, din sistemele politice și economice și altele. Sprijinită de cercetarea comparatistă a acestor aspecte, mergând până la explicarea cauzelor primare ale asemănarilor și deosebirilor, conducerea unei astfel de societăți mixte va trebui să-și manifeste apoi capacitatea și creativitatea în găsirea de răspunsuri la multiplele și variatele probleme cu care este confruntată atât în practica de zi cu zi, cit și în elaborarea strategiei și tacticii adoptate.

Desigur că răspunsurile vor fi cu totul altele pentru conducerea altor societăți mixte, de pildă „SEROMWOOD” din Nigeria, înființată în cooperare cu parteneri români. Caracteristicile economice, politice, sociale, de tradiție, de cultură ale părților din două țări în curs de dezvoltare aflate pe trepte diferite ale dezvoltării industriale, impun practici de conducere diferite față de aceea din societatea mixtă nipono-română.

Aceste practici diferențiate, de asemenea, trebuie însă să se sprijine pe examinarea asemănarilor și deosebirilor, a cauzelor acestora.

Apreciem că față de cele de mai sus se impune luarea unor măsuri de creare a condițiilor pentru ca în cadrul mișcării comparatiste moderne să se dezvolte și în țara noastră, sub auspiciile Academiei „Ștefan Gheorghiu” și a Academiei de Studii Economice, în colaborare cu Ministerul Comerțului Exterior și al Cooperării Economice Internaționale, nucleul de cercetare comparatistă internațională a conducerii. Aceste echipe de cercetători, pe de o parte, ar putea pune la dispoziția conducătorilor societăților mixte cu participare românească, elemente de fundamentare teoretică a unor practici științifice, iar pe de altă parte, ar putea furniza echipe de consultanți în conducere și organizare care să mijlocească apoi punerea în practică a căilor specifice reclamate de fiecare situație în parte care se ivește.

Începuturi ale unor asemenea preocupări există. Astfel M.C.E.C.E.I. a organizat în cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu” un curs care a beneficiat de asistența PNUD pentru perfecționarea în probleme juridice, fiscale, economice și administrative ale societăților mixte. La Centrul Internațional de perfecționare a cadrelor de conducere din țările în curs de dezvoltare se desfășoară cursuri pentru conducători sau specialiști în conducere din aceste țări. Un alt nucleu s-a constituit la Laboratorul de conducere a unităților economice din cadrul ASE, care se preocupă de cercetarea și acordarea de asistență de specialitate prin consultanță în conducere și unor întreprinderi mixte.

În jurul acestor preocupări se pot instituționaliza și activități largite și coordonate care să poată pregăti, studia și furniza răspunsuri adecvate problematicii complexe ridicate de conducerea societăților mixte cu participare românească, utilizând în mod eficient metoda comparatistă internațională în conducere.

Ing. Adrian POPESCU

DEZVOLTAREA ȘI MODERNIZAREA BAZEI TEHNICO-MATERIALE — CERINȚĂ FUNDAMENTALĂ A FĂURIRII SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE

FAURIREA societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea României spre comunism reprezintă un proces deosebit de complex, care implică transformări profunde în toate compartimentele societății noastre, presupunând, în concepția P.C.R. progresul economiei, științei, învățămîntului și culturii, perfecționarea organizării și conducerii societății, a relațiilor de pro-

ducție și sociale, ridicarea nivelului de viață, dezvoltarea democrației socialiste, înflorirea multilaterală a personalității umane, asigurarea unei înalte civilizații materiale și spirituale pentru întregul popor.

În cadrul acestei linii generale, pe primul plan se situează, ca și pînă în prezent, politica economică de dezvoltare a forțelor de producție, de creștere și modernizare a bazei tehnico-

materiale a societății, ca factor hotărîtor de care depinde progresul multilateral al țării și ridicarea ei pe noi trepte ale civilizației., Corespunzător Programului și Directivelor, — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la cel de al XI-lea Congres — obiectivul fundamental al cincinalului 1976—1980 va fi continuarea dezvoltării rapide a bazei tehnico-materiale a economiei naționale a întregii societăți”.

Conceptul de bază tehnico-materială

identificată dar nici tratată izolat de conceptul forțelor de producție ale societății. Precizarea se impune cu atît mai mult cu cît în literatura economică au fost avansate în decursul timpului păreri diferite, care fie că reduceau baza tehnico-materială la mijloacele de muncă (tuneori numai la cele tehnice), fie că o identificau cu totalitatea forțelor de producție, fie că depășeau și acest cadru, suprapunînd noțiunea de bază tehnico-materială cu cea a producției materiale reprezentată printr-un anumit mod de producție a bunurilor necesare societății.

Prin bază tehnico-materială înțelegem totalitatea mijloacelor de producție, inclusiv a elementelor materiale ale științei, utilizate de către oameni în producția socială. Prin urmare, baza tehnico-materială este formată din elementele materiale ale forțelor de producție — mijloacele de muncă (mașini, instalații, utilaje, sisteme de irigații, baraje, depozite și alte construcții destinate producției sociale etc) și obiectele muncii (resursele naturale atrase în circuitul economic, materii prime, materiale etc.) și sursele energetice. Transformarea științei într-o forță nemijlocită de producție, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, lărgeste conținutul bazei tehnico-materiale, aceasta cuprinzînd și elementele materiale ale științei — laboratoare, standuri de încercare, stații-pilot precum și rezultatele științei materializate în invenții, inovații, documentații tehnice; în prezent crește rolul procedeele tehnice și tehnologice — rezultat al cercetării științifice — de prelucrare a obiectelor muncii și producere a bunurilor materiale.

Aceste componente numai în unitatea și interacțiunea lor alcătuiesc baza tehnico-materială a societății socialiste, iar funcționarea acesteia nu poate fi concepută fără existența principalei forțe de producție a societății — forța de muncă. De aceea, deși forța de muncă nu poate fi considerată un element al bazei tehnico-materiale, funcționarea și dezvoltarea optimă a acesteia implică un anumit nivel, tot mai înalt, de calificare, o structură și repartizare optimă a celor ocupați în producția socială.

Revoluția care are loc în prezent în știință și tehnică exercită o puternică influență asupra nivelului tehnic, structurii componentelor și caracteristicilor bazei tehnice materiale a socialismului, punînd cerințe deosebite în fața politicii economice de dezvoltare a economiei naționale. Ea determină, în același timp, o asemănare între actuala bază tehnico-materială a socialismului și baza tehnico-materială a capitalismului, în ceea ce privește aparatul de producție al economiei naționale, componentele tehnico-materiale ale acestuia. Cu toate acestea, între cele două orînduiri sociale există deosebiri principale, concretizate în sfera atocuprinzătoare și caracterul unic al dominației marii producții mașiniste, în forma socială de proprietate asupra mijloacelor de producție și în caracterul planic al procesului de creare și dezvoltare, precum și în funcționalitatea social-economică specifică bazei tehnice-materiale a orînduirii socialiste, ea fiind nemijlocit destinată realizării satisfacerii necesităților, materiale și spirituale, ale tuturor membrilor societății, dezvoltării multilaterale a acestora, realizării unui înalt nivel de civilizație socialistă.

Sublinierea acestei idei — în cursul dezbaterilor din seminarii — este foarte necesară, pentru a face posibilă înțelegerea faptului că între nivelul de dezvoltare a forțelor de producție și mai ales a bazei tehnico-materiale pe de o parte și progresul social, pe de altă parte nu există o legătură liniară și nemijlocită. Această legătură este determinată de caracterul orînduirii sociale, astfel că deși progresul forțelor de producție are rolul determinant în dezvoltarea societății și în creșterea nivelului de trai, această dezvoltare nu este însoțită totdeauna de progresul social, iar acesta, la rîndul său, nu este în orice condiții pe măsura forțelor de producție de care dispune societatea. Socialismul, creează posibilitatea unor relații directe, nemijlocite între progresul tehnic și economic, pe de o parte și progresul social, pe de altă parte, pentru afirmarea directă și pleneră a influențelor pozitive ale dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale atît pe planul dezvoltării economice, cît și al îmbunătățirii condițiilor de viață ale populației. Aceasta nu se realizează, însă, automat, de la sine, ci prin promovarea unei politici corespunzătoare și prin atragerea maselor la opera de edificare a noii orînduiri.

Fidel învățaturii marxist-leniniste, care consideră dezvoltarea forțelor de producție drept factorul hotărîtor al progresului economico-social, partidul nostru a acordat și acordă o atenție prioritară dezvoltării continue și rapide a economiei naționale, asigurării condițiilor care să garanteze victoria deplină a socialismului și înlăturarea înapoierii economice pe care țara noastră a moștenit-o de la orînduirea capitalistă. Drept urmare, planurile cincinale 1951—1955, 1956—1960, 1961—1965, au asigurat crearea bazei tehnico-materiale a societății socialiste în industrie și agricultură, iar cincinalul 1966—1970 a consolidat această construcție. România transformîndu-se, astfel, într-un stat industrial-agrar, cu o industrie în plină ascensiune și o agricultură socialistă în plin proces de modernizare. Ca urmare, potențialul productiv al țării a înregistrat o creștere continuă și susținută: volumul produsului social și al venitului național este în prezent, de peste 10 ori mai mare în comparație cu nivelul antebelic, valoarea acestora, trecînd de la 84 miliarde și, respectiv, 36 miliarde lei în 1938 la 901 și, respectiv, 384 miliarde lei în 1975.

Ca urmare, România dispune în prezent de un aparat de producție care creează posibilități tot mai largi de progres. Pe baza investițiilor mari făcute în toate ramurile economiei, valoarea totală a fondurilor fixe instalate în economia națională a crescut de 5,3 ori, iar a celor instalate în ramurile producției materiale (uzine, inventar-agricol, irigații, șeptel, căi ferate, drumuri, spații comerciale etc) de 7 ori (vezi graficul nr. 2). Din valoarea totală a fondurilor fixe existente în prezent în economie, aproximativ trei pătrimi au fost puse în funcțiune în ultimii 10 ani. Dacă ținem seama de creșterea populației ocupate, rezultă o creștere a valorii fondurilor fixe pe o persoană ocupată față de 1950 de circa 4,3 ori. Mai edificatoare în această privință sînt datele exprimate în indicatori naturali, care arată, de exemplu, că puterea instalată a grupurilor electroenergetice a crescut de la 45 W pe locuitor în 1950 la 503 W în 1974, producția de energie electrică pe locuitor — de la 130 kWh la 2333 kWh, iar consumul de energie electrică pe un lucrător industrial s-a ridicat de la 1829 kWh în 1950 la 12361 în 1974. În agricultură, suprafața arabilă ce revine pe un tractor fizic a scăzut de la 684 ha în

1950 la 83 în 1974, iar cantitatea de îngrășăminte chimice ce revine pe un ha teren arabil (substanță activă) a crescut de la 8 kg în 1960 la 84 kg în 1974.

Obiectivul fundamental al noului cincinal

Edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea spre comunism nu se pot realiza fără atingerea unui nivel înalt al dezvoltării economice. „Comunismul — se subliniază în Programul P.C.R. — presupune realizarea unui înalt nivel al forțelor de producție pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, asigurarea unei producții de bunuri materiale care să satisfacă din plin toate necesitățile, determinate științific, ale populației”.

Atingerea unui asemenea țel implică făurirea unei baze tehnice-materiale proprii stadiilor superioare ale noii orinduirii, caracterizată printr-un înalt nivel tehnic și tehnologic al aparatului de producție în toate ramurile economiei naționale, printr-o mare omogenitate a conținutului, nivelului și structurii componentelor ei, astfel încât dominația mării producții mașiniste să permită nu numai aplicarea largă și rapidă a realizărilor actuale ale științei și tehnicii, ci și depistarea sistematică și în proporții tot mai largi a unor noi soluții — mai eficiente și adecvate finalității și funcționalității noii orinduirii — de dezvoltare și perfecționare a mijloacelor de producție și tehnologiilor de producție, de producere a unor noi materii prime și materiale, de perfecționare a întregului proces al reproducției sociale.

De aceea, în concepția partidului nostru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnice-materiale reprezintă obiectivul fundamental al politicii economice în viitorul cincinal și în întreaga perioadă a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Recomandare: Această teză teoretică trebuie tratată nu la modul enunțativ. În dezbaterile ei trebuie relevat rolul pe care-l are dezvoltarea bazei tehnice-materiale în rezolvarea tuturor sarcinilor majore ale trecerii de la socialism la comunism, de aceasta depinzând în mod hotărâtor: a) realizarea unei înalte productivități a muncii sociale, ca factor hotărâtor al creșterii continue a venitului național și al asigurării superiorității socialismului asupra capitalismului în domeniul hotărâtor al vieții sociale — producția materială; b) multiplicarea izvoarelor avuției colective (K. Marx), asigurarea aceluși belșug de bunuri materiale care să permită satisfacerea tot mai deplină a necesităților de consum ale întregului popor și a cerințelor generale ale societății; c) crearea condițiilor materiale necesare care — alături de ridicarea nivelului de pregătire — să asigure schimbarea caracterului muncii, ștergerea treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și munca intelectuală, dintre munca din agricultură și cea din industrie, creșterea gradului de omogenizare a societății; d) ridicarea gradului de socializare socialistă a producției și a muncii, consolidarea, dezvoltarea și apropierea celor două forme de proprietate socialistă — de stat și cooperatistă — perfecționarea continuă a relațiilor de producție și sociale; e) egalizarea nivelului de dezvoltare a României cu cel al țărilor socialiste dezvoltate din punct de vedere economic, apropierea țării noastre de țările industriale dezvoltate ale lumii; f) lărgirea schimburilor economice externe, creșterea participării țării la circuitul economic mondial și la revoluția tehnico-științifică actuală, ridicarea eficienței schimburilor economice externe.

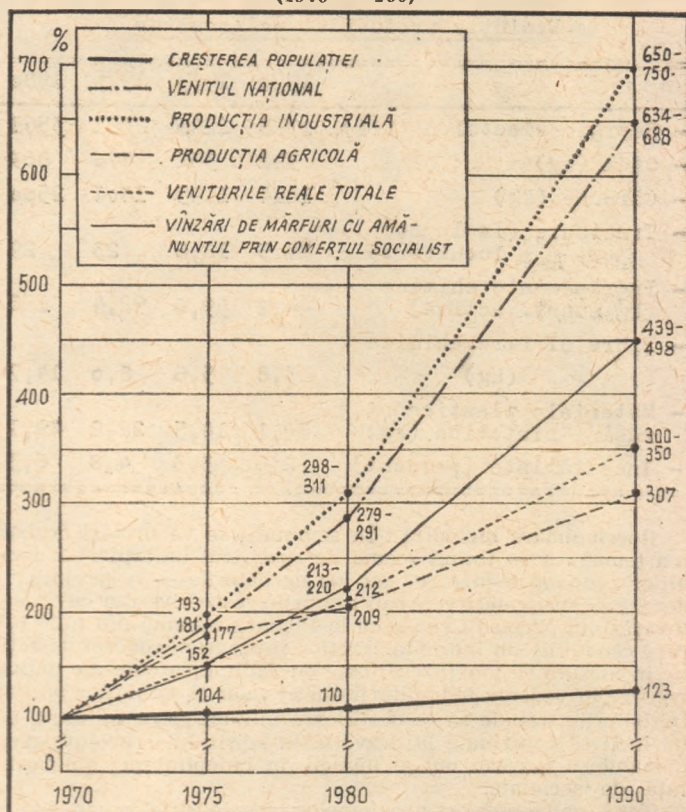
În concepția partidului nostru, concretizată în Programul adoptat de cel de al XI-lea Congres, o asemenea bază tehnică-materială are următoarele componente hotărâtoare: **o industrie puternică și de înaltă tehnicitate**, capabilă să asigure mijloacele de producție și bunurile de consum necesare societății și să permită un înalt grad de valorificare a resurselor materiale și potențialului uman; **o agricultură modernă și intensivă, de înaltă productivitate**; **o puternică industrie a construcțiilor**, care pune în funcțiune o mare parte din mijloacele de muncă realizate de industrie și creează noi mijloace de muncă; **un sistem modern de transporturi și telecomunicații**, care, ca sistem circulator al economiei naționale, să satisfacă la un înalt nivel cerințele societății și ale membrilor săi; **o puternică bază materială a cercetării științifice și a conducerii activității economico-sociale**, precum și un puternic și modern aparat de producție pentru sfera serviciilor. În mod necesar o asemenea bază tehnico-materială cuprinde promovarea largă a **mecanizării complexe și automatizării**, electricizarea și chimizarea producției, cibernizarea procesului reproducției sociale, dezvoltarea multilaterală a noilor producții, a unor noi tipuri de energie și materiale, de înaltă eficiență și utilizarea rațională a tuturor resurselor — toate acestea având ca premisă fundamentală fuziunea organică a științei cu producția, transformarea deplină a științei în forță nemijlocită de producție.

Direcțiile și trăsăturile de bază ale dezvoltării

În acest fel realizarea bazei tehnice-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate implică modernizarea susținută a tuturor ramurilor economiei naționale, rolul hotărâtor revenind continuării ferme a procesului de industrializare a țării.

Recomandare metodică: Este bine ca propagandiștii să orienteze astfel dezbaterile în seminar încât pornindu-se de la esența industrializării socialiste să se pună în evidență rolul determinant al acesteia în făurirea, dezvoltarea și modernizarea

Graficul nr. 1
DINAMICA PRINCIPALILOR INDICATORI AI DEZVOLTĂRII ECONOMICE-SOCIALE (1970 = 100)

bazei tehnice-materiale a socialismului. Să se scoată în relief marile realizări obținute în anii socialismului, contribuția hotărâtoare a celor obținute în ultimul deceniu de dezvoltare, dar totodată să se releve și diferențele care mai separă România de țările dezvoltate din punct de vedere economic, subliniindu-se factorii care determină necesitatea continuării neabătute a politicii de industrializare, ca unică modalitate de realizare a unei economii moderne, de asigurare a accesului tuturor la cuceririle civilizației și bază materială trainică a suveranității și independenței naționale.

Creșterea în ritmuri înalte, modernizarea producției industriale și consolidarea poziției conducătoare a industriei în economie; realizarea unei agriculturi moderne, de înaltă productivitate și transformarea treptată a muncii din acest domeniu într-o variantă a muncii industriale; industrializarea tuturor lucrărilor de construcții și dezvoltarea puternică a celorlalte ramuri economice și amplasarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, sistematizarea teritoriului și dezvoltarea armonioasă a orașelor și comunelor; dezvoltarea fără precedent a cercetării științifice, tehnice astfel încât știința să constituie un factor primordial al progresului economico-social — iată coordonatele de bază ale modernizării continue a bazei tehnice-materiale a societății în această perioadă.

Ca urmare, producția industrială a țării urmează să ajungă la aproape 1000 de miliarde lei în 1980 și 1950—2250 miliarde lei în 1990, cea agricolă la 117—126 miliarde lei și respectiv 141—169 miliarde, iar venitul național, la peste 600 miliarde lei în 1980 și 1500 miliarde lei în 1990. (Evoluția principalilor indicatori ai dezvoltării economico-sociale se poate vedea din graficul nr. 1).

Cincinalul 1976—1980 reprezintă o etapă importantă în realizarea acestor obiective, creind, așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale din iulie 1975, toate condițiile pentru „dezvoltarea în continuare, în ritm intens, a tuturor ramurilor economiei naționale, valorificarea la un nivel superior a resurselor naționale, introducerea largă în economie și în viața socială a cuceririlor științei și tehnicii moderne, creșterea eficienței economice a producției materiale, ridicarea nivelului de bunăstare și civilizație al întregului popor”.

Elaborat pe baza Programului și Directivelor adoptate la cel de al XI-lea Congres al partidului, sub conducerea directă și îndrumarea permanentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării în perioada 1976—1980, este astfel structurat și dimensionat încât să asigure întărirea considerabilă a puterii economice a patriei, ridicarea României pe o treaptă superioară de dezvoltare, parcurgerea unei părți însemnate a drumului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Modul în care este concepută dezvoltarea fiecărei ramuri și subramuri și proiectarea de ansamblu a dezvoltării economico-sociale, directivele îndrăznețe, dar pe deplin realiste cuprinse în planul cincinal țin seama de reali-

tățile și cerințele actualei etape în care se află țara noastră.

Dezvoltarea economiei va duce, la creșterea substanțială a producției, pe locuitor, care la unele produse va atinge următoarele niveluri :

Evoluția producției pe locuitor				
	1970	1973	1975	1980
- Energie electrică (kWh)	1728	2246	2661	3568
- Oțel (kg)	322	392	476	803
- Cărbune (kg)	1014	1193	1404	2500
- Tractoare (la 10 000 locuitori)	14,5	18,6	23	29
- Ingrășăminte chimice (kg subst. activă)	44,2	59,6	92,4	156
- Fibre și fire chimice (kg)	3,8	5,6	8,0	14,7
- Materiale plastice și rășini sintetice (kg)	10,1	14,5	22,2	49,1
- Încălțăminte (perechi)	2,6	3,3	4,8	6,3

Recomandare metodică : În seminarii se va urmări dezbaterile temeinică — ținând seama de specificul unităților și domeniilor economice în care au loc dezbaterile — a sarcinilor ce decurg pentru colectivele sau ramurile respective din cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara comună din iulie 1975, care constituie un îndreptar prețios și program concret de acțiune în măsură să mobilizeze toate energiile creatoare ale națiunii noastre în vederea îndeplinirii obiectivelor și sarcinilor propuse. Dezbaterile trebuie să se desfășoare într-un spirit militant, astfel încât să contribuie la dezvoltarea spiritului revoluționar, a răspunderii fiecărui om al muncii în îndeplinirea obligațiilor față de societate.

Totodată, abordarea problemelor trebuie astfel organizată încât în seminar să fie puse în evidență trăsăturile de bază ale politicii partidului de dezvoltare a economiei naționale în cincinalul viitor și, în general, în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Una dintre aceste trăsături o constituie **ritmul înalt de dezvoltare**, caracteristic atât industriei — ca ramură conducătoare — cât și altor ramuri ale economiei naționale. Este important de subliniat preocuparea de a asigura, alături de ritmul de 11,2% cât se prevede pentru industrie, producții tot mai înalte și stabile în agricultură și apropierea ritmului de creștere din această ramură (6,9—7,2%) de cel realizat în industrie. Ca urmare, și venitul național urmează să crească într-un ritm mediu anual de 10,5%, superior celui de creștere a produsului social (9%), ceea ce reflectă continuarea preocupărilor din acest cincinal pentru creșterea mai intensă a eficienței economice.

Realizarea și prevederea unor asemenea ritmuri într-o perioadă când în mai toate țările capitaliste dezvoltate se manifestă serioase fenomene de criză sau persistența unor ritmuri scăzute de dezvoltare pune în evidență trănicia creșterii noastre economice ale cărei rădăcini se găsesc în relațiile socialiste și conducerea pe baza planului național unic a economiei naționale.

O importanță deosebită pentru dezvoltarea bazei tehnice-materiale a socialismului în actuala etapă de dezvoltare a României o are faptul că **politica de industrializare împletește factorul ritm cu factorii calitativi, de eficiență, cu vastul proces de modernizare a structurii producției sociale, a aparatului de producție și a gamei de produse.**

Între aceste schimbări calitative, trebuie remarcate, înainte de toate următoarele :

● **Accentuarea rolului conducător al industriei**, a cărei pondere în venitul național urmează să crească de la 62% în prezent la 66% în 1980 ; ponderea populației ocupată în această ramură a economiei naționale o va depăși, pentru prima dată în istoria țării noastre, pe cea ocupată în agricultură, ea ajungând în 1980 la 37%. Întărirea poziției conducătoare a industriei în economie vizează mai ales laturile calitative, privind : a) creșterea contribuției acestei ramuri la realizarea reproducției largite ; b) satisfacerea nevoilor de consum tot mai mari ale populației ; c) susținerea mai activă a exporturilor românești.

● **Asigurarea unei mai bune proporționalități între toate ramurile economiei naționale**, înainte de toate între industrie și agricultură, ca ramuri de bază aflate într-o strinsă interdependență. Cincinalul conține, de asemenea, prevederi importante pe linia dezvoltării mai intense a bazei energetice și de materii prime în concordanță cu cerințele economiei, a asigurării unor corelații mai bune între ramurile producției de bunuri materiale și cele care prestează servicii pentru populație etc.

Totodată, cincinalul viitor va aduce o contribuție hotărâtoare la îmbunătățirea proporțiilor în profil teritorial, prin amplasarea rațională a obiectivelor industriale, dezvoltarea economico-socială mai accentuată a județelor și localităților mai puțin dezvoltate.

● **Intensificarea ritmului de modernizare a structurii industriei**, prin dezvoltarea prioritară a ramurilor de vîrf, de înaltă tehnicitate și purtătoare ale progresului tehnic.

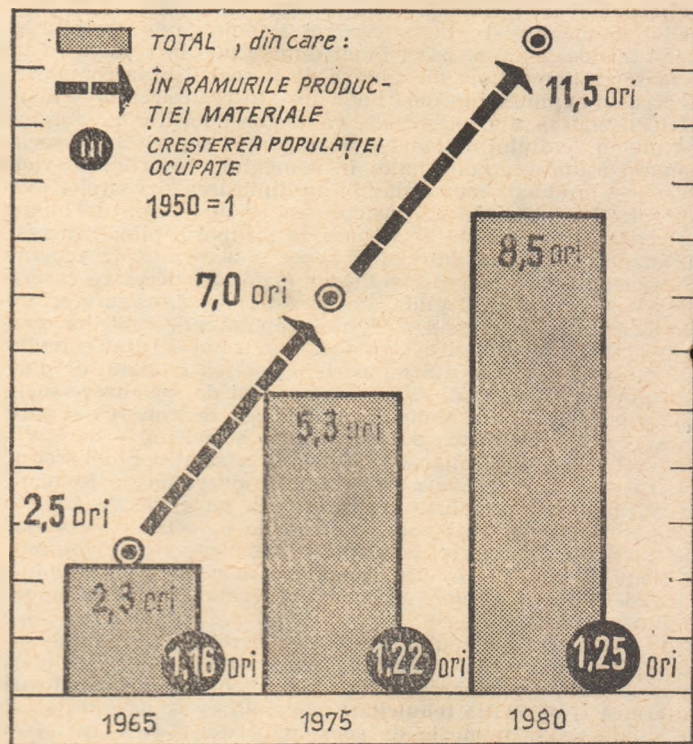
Un proces similar va cunoaște și agricultura, prin dezvoltarea mai accentuată a zootehniei, precum și a ramurilor care asigură materii prime pentru industria ușoară.

● Așa cum s-a arătat la Plenara comună în cincinalul viitor va trebui să se realizeze o cotitură în exploatarea și valorificarea surselor de materii prime și materiale, alături de creșterea gradului de acoperire a nevoilor din producția proprie, urmînd a fi obținută și o creștere mai accentuată a gamei de produse și mai ales a valorii obținute dintr-o tonă de materii prime.

● **Promovarea largă a progresului tehnic**, cercetarea științifică trebuind să aducă o contribuție hotărâtoare la creșterea rezervelor de materii prime și energetice, elaborarea de noi tehnologii, crearea de noi mașini, utilaje și instalații noi, la obținerea de noi materiale, creșterea și îmbunătățirea producției agricole, vegetale și animale, protecția mediului înconjurător etc. Pe această bază se va accentua procesul de înnoire și modernizare a produselor, ca bază a creșterii eficienței și a ridicării competitivității produselor românești pe piața internațională.

Corespunzător marilor obiective de dezvoltare economică și socială va crește și volumul investițiilor, care în cincinalul viitor vor reprezenta aproape 1000 de miliarde lei, iar pe întreaga perioadă pînă în 1990, aproape 3000 de miliarde, ceea ce va reprezenta, în medie, pe locuitor circa 120 000 lei în perioada 1976—1990. Pe această bază, valoarea fondurilor fixe aflate în

Graficul nr. 2
**DINAMICA FONDURILOR FIXE
PENTRU PRODUCȚIE ȘI SERVICII**

funcțiune va crește în cincinalul viitor cu încă 700 miliarde lei, ajungînd în 1980 la aproape 2000 de miliarde (vezi graficul nr. 2) ; altfel exprimat, valoarea fondurilor fixe pe lucrător ocupat în economia națională va spori de 6,8 ori în comparație cu 1950. Ca urmare, aproape 80% din sporul producției industriale se va realiza în obiective noi.

Creșterea participării țării la cooperarea economică internațională. Realizarea unui comerț echilibrat.

„Partidul — se subliniază în Programul P.C.R. — pornește de la faptul că **lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni**”. În acest spirit, una din caracteristicile de bază ale evoluției viitoare o constituie dezvoltarea susținută a comerțului exterior, intensificarea participării României la circuitul economic internațional și la revoluția tehnico-științifică contemporană. Orientarea

și prevederile documentelor Congresului al XI-lea al partidului (în seama de caracterul obiectiv al necesității participării fiecărei țări — deci și a României — la schimburile economice internaționale, de rolul tot mai mare pe care acestea îl au pentru progresul economico-social al fiecărui popor. Fiecare țară obține, pe baza acestei participări, o serie de avantaje economice : obținerea unor cantități sporite de materii prime și resurse energetice, de mașini și instalații care contribuie la impulsivitatea progresului tehnic ; accelerarea dezvoltării eco-

nomice prin desfacerea pe piața externă a unei părți importante din producția muncii naționale și prin procurarea resurselor valutare, necesare acoperirii cheltuielilor pentru produsele importate; creează condiții sporite pentru adincirea diviziunii sociale a muncii, pentru dezvoltarea unor producții de serie mare și utilizarea mai bună a forței de muncă și capacităților de producție.

Recomandare metodică: Este bine ca în funcție de caracterul și nivelul seminarului, propagandiștii să lămurească în cursul dezbaterilor și unele noțiuni cu care se operează și anume: circuitul economic mondial, diviziune internațională a muncii, balanță comercială, balanță de plăți. Definind circuitul economic mondial ca totalitate a schimburilor economice, de valori materiale și rezultate ale creației tehnico-științifice, care au loc între diferite state, trebuie subliniat, în același timp, caracterul obiectiv și complex al acestuia. El cuprinde schimburile internaționale de mărfuri, relațiile valutare-financiare, cooperarea economică și tehnico-științifică, schimburile internaționale de rezultate ale creației științifice-tehnice (comerțul cu licențe, cu documentații tehnice etc.), transportul și turismul internațional, etc.

Baza obiectivă a participării țărilor la circuitul mondial de valori materiale și spirituale o constituie diviziunea internațională a muncii care, privită la scară mondială, se concretizează în niveluri diferite de dezvoltare a forțelor de producție și într-o anumită specializare a țărilor în producția bunurilor materiale, într-o anumită amplasare geografică a producției și resurselor. Revoluția tehnico-științifică contemporană, atrăgând după sine diversificarea fără precedent a nevoilor, exercită o influență deosebită asupra dezvoltării diviziunii internaționale a muncii. Totodată, dezvoltarea țărilor socialiste, lupta popoarelor din țările în curs de dezvoltare pentru lichidarea subdezvoltării și pentru independență economică, promovarea unor noi principii și forme în relațiile economice internaționale aduc mutații importante în caracterul și mecanismul diviziunii internaționale a muncii, care, constituindu-se în perioada apariției și dezvoltării sistemului capitalist, a fost puternic înrăuit de relațiile de producție caracteristice acestui mod de producție.

Creșterea participării țării noastre la schimburile economice internaționale își găsește reflectarea înainte de toate în sporirea volumului comerțului exterior — care în anii ultimelor două cincinale a înregistrat un ritm deosebit de înalt, 16,6% față de numai 9,5% cât a fost în perioada 1956—1965 — în creșterea mai rapidă a schimburilor comerciale externe în comparație cu venitul național și producția industrială.

Structura exportului pe

grupe de mărfuri

	1950	1970	1975	1980
- Combustibili, metale, materii prime	74,3	37,4	30,8	21,6
- Mărfuri industriale de larg consum	19,8	32,8	32,7	30,6
- Produse chimice	1,7	7,0	13,0	16
- Mașini și utilaje tehnologice	4,2	22,8	23,5	31,8
Total	100	100	100	100

Pentru cincinalul viitor, de exemplu, volumul comerțului exterior urmează să crească cu 78%, cu un coeficient de deversare al ritmului mediu de 1,17 față de ritmul mediu al venitului național și de 1,09 față de cel al producției industriale. O creștere mai accentuată va trebui să se realizeze în domeniul exportului, al cărui volum va trebui să se mărească cu aproape 90%, în timp ce importul urmează să sporească cu circa 60%. Pe această cale urmează să se asigure echilibrarea balanței de plăți și crearea unei rezerve în deize liber convertibile care să permită desfășurarea unui comerț internațional tot mai avantajos.

Pentru realizarea unei asemenea corelații și a unei balanțe de plăți echilibrate se impun măsuri ample și eficiente în toate ramurile economice pentru creșterea substanțială a exporturilor și ridicarea calității și competitivității mărfurilor, paralel cu gospodărirea cu maximă exigență a resurselor valutare destinate importurilor, cu fructificarea cu mai mult spirit de răspundere a potențialului cercetării tehnico-științifice originale.

În anii viitori un loc tot mai important în relațiile economice externe ale României îl va ocupa cooperarea în produc-

ție și tehnico-științifică, care deja în prezent ocupă circa 25% din volumul comerțului exterior al României cunoscând forme foarte variate, capabile să asigure armonizarea intereselor partenerilor.

O problemă fundamentală în domeniul relațiilor economice internaționale, căreia partidul nostru îi acordă în prezent o atenție prioritară, o constituie creșterea eficienței activității de comerț exterior care își găsește expresia în îmbunătățirea raportului dintre produsele exportate și produsele importate sau în îmbunătățirea cursului de revenire (care reprezintă raportul între prețul complet intern de export pe unitate de produs — exprimat în lei — și prețul obținut pentru acesta pe piața externă — exprimat în lei-valută). Astfel, ca urmare a progreselor înregistrate în dezvoltarea economiei și în îmbunătățirea activității de comerț exterior, valoarea unei tone de mărfuri importate este în prezent aproximativ egală cu valoarea unei tone de mărfuri exportate, în timp ce în 1938, valoarea unei tone de mărfuri importate era de 8 ori mai mare în comparație cu cea a unei tone de mărfuri exportate.

Care sînt direcțiile în care trebuie acționat în etapa actuală pentru creșterea eficienței economice a schimburilor noastre externe?

1. **Îmbunătățirea în continuare a structurii exporturilor și în general, a comerțului exterior**, prin creșterea ponderii produselor de înaltă tehnicitate, care valorifică superior resursele materiale și potențialul creativ. Directivele Congresului al XI-lea prevăd sarcini mari în această privință, trebuind să crească rapid exportul de mașini, utilaje și produse chimice. Iată cum va evolua structura exporturilor românești în viitorul plan cincinal, comparativ cu perioadele precedente:

2. **Ridicarea nivelului calitativ și tehnic al produselor, noastre, innoirea și modernizarea produselor**, reprojectarea mașinilor și utilajelor, perfecționarea tehnologiilor de producție, astfel încît performanțele produselor românești să țină pasul cu cerințele progresului tehnic pe plan internațional.

3. **Îmbunătățirea controlului tehnic de calitate**, atât la produsele de export, cît și la cele provenite din import, introducerea unei ferme discipline tehnologice pe tot fluxul producției, precum și în domeniul respectării obligațiilor contractuale.

4. **Cunoașterea temeinică a pieței internaționale**, a tendințelor curente și de perspectivă ale pieței mondiale, dezvoltarea unei rețele corespunzătoare de comercializare a produselor peste graniță, organizarea mai bună a serviciilor după vânzare.

5. **Stabilirea și respectarea unor criterii științifice de determinare a importurilor**, gospodărirea rațională a materiilor prime și materialelor importate, folosirea mai intensă a resurselor naționale și a posibilităților tot mai largi pe care le oferă producția întreprinderilor românești.

6. **Îmbunătățirea formelor și metodelor de organizare a muncii și activității tuturor unităților și compartimentelor economice**, întărirea spiritului de disciplină.

Recomandare metodică: Dezbaterile acestor probleme va trebui să se facă în strînsă legătură cu sarcinile concrete ale întreprinderilor din care fac parte cursanții.

prof. dr. Gheorghe CREȚOIU

INTREBĂRI:

1. Ce se înțelege prin baza tehnică-materială a socialismului și care este legătura dialectică între nivelul și structura ei și dezvoltarea generală a societății?

2. Care sînt căile făuririi și dezvoltării bazei tehnice-materiale a socialismului în România? Ce trăsături capătă baza tehnică-materială în procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate?

3. Care sînt principalele caracteristici ale evoluției relațiilor economice externe ale țării noastre în anii viitorului cincinal?

BIBLIOGRAFIE:

1. Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică. 1975. pag. 65—110; 174—184.

2. Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economice-sociale a dezvoltării României, pentru perioada 1981—1990.

3. Nicolae Ceaușescu — Raport la cel de al XI-lea Congres al P.C.R. Ed. politică. 1974. pag. 47—81.

4. Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la Plenara comună a Comitetului Central al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, 21—22 iulie 1975. Ed. politică. 1975.

5. Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la lucrările Consfățuirii cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale, 14 februarie 1975 — Ed. politică 1975.

6. Manca Mănescu: Avuția națională a României socialiste. Era socialistă, nr. 11 și 12/1975.

ECONOMIȘTII din S.U.A. — teoreticieni și practicieni — sînt de acord în a caracteriza actuala criză economică drept „cea mai gravă” din toată perioada postbelică. Deosebiri mari între punctele lor de vedere se manifestă însă atunci cînd se caută să se explice cauzele și se propun remedii. Principalele curente teoretice care se înfruntă continuu să fie cel al economiștilor de inspirație keynesistă și cel al economiștilor neoclasiци susținuți de monetariști. Unul din promotorii politicii economice antiinflaționiste, bazate pe concepția „clasicismului economic”, este profesorul Arthur F. Burns, președintele Consiliului guvernatorilor „Sistemului Federal de Rezervă”, instituție care are funcția de Bancă Centrală a S.U.A.

Acesta justifică poziția sa în favoarea accentuării luptei antiinflaționiste pe ideea că inflația ar sta la baza actualii crize, care reprezintă etapa finală a unui lung ciclu economic. Burns distinge două faze în evoluția acestui ciclu — situat în timp între anii 1961 și 1974 — „faza industrială” și „faza speculativă”, Burns situează „faza industrială” în perioada 1961 — 1964 și o caracterizează printr-o evoluție continuu ascendentă a econo-

ÎNTE „RELANSAREA” ECONOMICĂ ȘI REANIMAREA INFLATIEI

miei S.U.A., cu o creștere a productivității muncii în industrie într-un ritm mediu de 3,6%, cu o stabilitate deosebită a prețurilor, cu o reducere a procentului șomajului de la 7% la 5% și o creștere substanțială a folosirii capacităților de producție în industrială. Faza a doua, „speculativă”, a evoluției ascendente a economiei S.U.A., între anii

1965—1974, deși întreruptă de recesiunile din 1967 și 1970, s-a caracterizat în ansamblu, după Burns, printr-o continuare a creșterii numărului salariaților, a venitului disponibil al particularilor și cheltuielilor de consum ale acestora. Această „creștere” era însă rezultatul diverselor „speculații” și nu „al unor acțiuni productive tradiționale de asigurare a profitului prin îmbunătățirea tehnologiilor, a marketingului și a administrării întreprinderilor”. Consecința a fost scăderea productivității în numeroase sectoare de producție și pe ansamblul țării.

Prima activitate speculativă în acești ani s-a desfășurat puternic la bursele de acțiuni și în afara lor, cu obiectivul unei puternice concentrări a capitalului.

Au avut loc numeroase fuziuni de mari corporații industriale, comerciale și financiare, precum și achiziții în masă de firme mai mici de către marile monopoluri. Volumul total al unor astfel de achiziționări a crescut de la 3 miliarde de dolari în 1965 la 8 miliarde în anul 1967 și la 12,5 miliarde dolari în 1968. Această activitate speculativă s-a continuat într-o altă variantă, respectiv de „investiții” în acțiunile

marilor companii monopoliste, mizându-se pe faptul că beneficiile acestora se vor dovedi constante și deci dividendele vor asigura un profit sigur și însemnat. Speculația la bursele de acțiuni s-a extins în toate țările capitaliste dezvoltate industrial, antrenînd și combinîndu-se cu masive mișcări de capitaluri în căutare de profituri rapide.

O altă acțiune speculativă de amploare în această perioadă, care a susținut expansiunea forțată a economiei S.U.A., s-a produs în sectorul construcțiilor de locuințe. Între ianuarie 1970 și ianuarie 1973 volumul construcțiilor de locuințe noi s-a dublat. Rezultatul a fost o scădere continuă a activității în această ramură în tot anul 1973 și 1974, falimentele și șomajul atingînd nivele de criză puternică. Speculațiile în domeniul construcțiilor de locuințe au fost finanțate prin extinderea exagerată a creditelor ipotecare și a creditelor acordate constructorilor. Ele au fost însoțite de speculații cu terenuri, construcții de centre comerciale și clădiri pentru birouri, declinul activității speculative în sectorul de marfă de tot felul — materii prime, produse alimentare, semifabricate, utilaje și piese de schimb, atît în S.U.A. cit și în majoritatea

fise

IDEI
CONTEMPORANEREVOLUȚIA
SOCIALISTA
ȘI REVOLUȚIA
ȘTIINȚIFICĂ-
TEHNICĂ

EDITURA POLITICĂ

● Sub titlul *Revoluția socialistă și revoluția științifică-tehnică (Cincinalul 1976-1980 — cincinalul revoluției tehnico-științifice)*, Editura politică a publicat în colecția sa „Idei contemporane” (București 1975, 345 p.) lucrările sesiunii științifice organizate la începutul acestui an de Academia de științe sociale și politice a Republicii Socialiste România, Comisia de studiere a implicațiilor sociale, politice și umane ale revoluției științifice și tehnice.

Volumul conține comunicările prof. dr. doc. Mihnea Gheorghiu, președintele Academiei de științe sociale și politice, prof. dr. doc. Mircea Malița, membru corespondent al Academiei R.S. România, prof. dr. doc. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei R. S. România, conf. univ. dr. Mihai Botez, prof. dr. ing. Nicolae Racoveanu, dr. Ovidiu Trăsnea, prof. dr. doc. ing. Valter Roman, membru al Academiei de științe sociale și politice, prof. dr. doc. ing. Mihai Drăgănescu, membru corespondent al Academiei R.S. România, colonel Romul Duma, prof. dr. Sergiu Tamaș, precum și participările la discuții ale acad. prof. dr. doc. Ștefan Milcu, conf. dr. doc. Victor Săhleanu, dr. ing. Petre Roman, dr. ing. Adrian Gheorghie, Andrei Silard, ing. Gheorghie M. Ștefan, lect. Maria Năstase-Georgescu, lect. Maria Lupu, dr. Nicolae Todericiu, lect. univ. Theodor Marinescu.

Autorii încearcă să pună în evidență, în studiile lor, corelația dintre cele două procese care caracterizează epoca noastră: revoluția socialistă și revoluția științifică-tehnică.

Introducerea tehnicii noi

● Revista VOPROSI EKONOMIKI (nr. 8/1975) publică sub titlul *Planirovanie i upravlenie naucino-tehniceskim progressom v X piatiletke (Planificarea și dirijarea progresului tehnico-științific în cincinalul al X-lea)*, discuțiile purtate pe această

temă la o masă rotundă organizată de revistă. La schimb de vederi, sub conducerea acad. T. I. Haceaturov, redactorul șef al revistei, au participat cercetători științifici și economiști din aparatul de stat. În încheierea dezbaterilor, L. M. Gatovski, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., a arătat că dirijarea progresului tehnico-științific s-a perfecționat în ultima vreme, dar deficiența principală — faptul că indicatorii cantitativi ai planului nu sînt esențial imbițați cu cei calitativi, de eficiență a progresului tehnic — persistă. Se pune problema creării unui sistem unic de dirijare a eficienței tehnicii noi în toate verigile ciclului știință-producție: de proiectare, de planificare, de obținere a efectului scontat, de stimulare pentru efectul obținut — cu o sincronizare a activității în toate aceste inele. Din discuții rezultă și importanța unui sistem complex de stimulare specială în perioada asimilării tehnicii noi, a stabilirii unei corelații de prețuri stimulatorii a tehnicii noi, mai eficiente în raport cu cea anterioară.

„Mai puțin dureroasă, dar mai gravă decît criza din 1929”

● La întrebarea „Cum apreciați criza actuală în raport cu cea din 1929?”, pusă de Roger Priouret în cadrul unui interviu publicat de L'EXPRESS (1-7 sept. 1975), André Meyer, președintele Băncii Lazard din New

York, a răspuns „Mai puțin dureroasă, dar mai gravă”. În continuare, A. M. a explicat că apreciază această depresiune ca mai puțin dureroasă deoarece sînt în prezent de patru ori mai puțin șomeri, iar aceștia, deși o duc greu, nu ar fi încă în mizerie. Șeful Băncii Lazard consideră însă criza aceasta ca fiind mai gravă, pentru că mijloacele existente pentru a ieși din criză sînt în parte epuizate și pentru că în lume se adaugă peste tot numeroase probleme politice. În ce privește o eventuală relansare a economiei, A. M. nu crede că ea va fi foarte rapidă. Relansarea ar putea fi periclitată — și este de pe acum — de o reanimare a inflației. „Mai trebuie încă resorbită toată această monedă care a fost emisă” a spus el. A. M. nu consideră însă marea afluență monetară drept singura cauză a crizei.

Energia — problemă politică

Sub titlul *L' énergie. Qui décide en Belgique? (Energia. Cine decide în Belgia?)*, La REVUE NOUVELLE cuprinde în nr. 2/1975 un grupaj de articole în care se încearcă o analiză a actului decizional din domeniul energetic al economiei anumitor țări (în special, al economiei Belgiei). Autorii articolelor consideră că modul cum evoluează problema energetică nu pare a fi nici rezultatul unui „fenomen natural” și nici rezultatul „lai-

țării capitaliste dezvoltate industriale. Stimulată de inflație, speculația în domeniul stocurilor a contribuit direct la accelerarea ritmului inflației. Astfel, s-a ajuns ca stocurile de mărfuri acumulate să depășească limitele maxime ale posibilităților de vânzare, provocând brusc o oprire a cererii.

La aceste activități speculative, prezentate de Arthur Burns, trebuie adăugate acelea din sectorul monetar, trecute cu vederea în referatul menționat. Respectiv, speculația la piața aurului și pe piețele valutare, care au contribuit mult la accentuarea presiunilor inflaționiste.

După părerea președintelui lui Federal Reserve, una din sursele principale ale dezvoltării în timp a celor patru activități speculative a fost lipsa unei discipline financiare a guvernului. În ce privește speculațiile monetare, dezvoltarea lor a fost favorizată de factori speciali ca: extinderea convertibilității în direcția libertății circulației capitalurilor, destrămarea sistemului monetar internațional, introducerea cursurilor fluctuante și altele.

Creșterea continuă a datoriei publice, ca urmare a bugetelor deficitare dintre anii 1965-1974,

a contribuit direct la accelerarea inflației și aceasta continuă a fi, după părerea lui Arthur Burns, inamicul nr. 1. El subliniază că, după anul 1965, „puterea economiei S.U.A. a fost săpată treptat” de inflație și efectele ei.

Criticând tezele care au motivat și prezentat „inflația tiritoare” ca un preț scăzut de plătit pentru folosirea integrală a mării de lucru, ca și pe cele care consideră inflația ca un lucru bun, A.B. apreciază că acestea reprezintă o „doctrină periculoasă”. Se creează o stare de euforie care duce la denaturarea atit a hotărârilor de politică economică, cit și a practicilor de conducere și administrare financiară a întreprinderilor. Crește continuu activitatea speculativă, se acumulează dezechilibre industriale și financiare, toate subminând „incet dar sigur” economia națională. Rezultatul este criza, care după A.B., pe lângă efecte dureroase și pagube în economie, exercită și o funcție de însănătoșire a economiei. În accepția sa, ea corectează dezechilibrele dintre producție și vânzare la diverse mărfuri; între meni și stocuri, între investițiile de capital și cheltuielile de consum; între tendințele costurilor

și prețuri; mobilizează întreprinderile pentru creșterea eficienței; îmbunătățește condițiile piețelor financiare, ducând la reducerea dobinzilor, o dată cu scăderea presiunii pentru credite; criza frânează inflația și ajută la înlăturarea ei pe măsură ce scăderea prețurilor realizează o stabilitate ca urmare a dispariției speculației și renașterii concurenței pe piață.

Evident că explicarea crizei prin inflație este o încercare de a evita cauzele reale — contradicțiile specifice reproducerii capitaliste — iar evocarea binefacerilor crizei voalează practica clasică de ieșire din criză pe spatele clasei muncitoare.

Concepția teoretică a lui Burns este aplicată în practică în S.U.A. de Federal Reserve System care duce o politică de restrângere a volumului masei monetare, care cere cu insistență reducerea cheltuielilor bugetare și scoate în evidență pericolul reprezentat de inflație. Această concepție este însușită și de ministrul Trezoreriei S.U.A., William E. Simon, care a declarat că este de preferat menținerea unui procent mai ridicat de șomaj decit de inflație. Această politică, a „războiului sfint împotriva inflației”, este însă aspru criticată — și în ultima vreme cu

un anumit succes, deoarece forurile de decizie au hotărât „relansarea” economiei — de către neokeynesisti¹⁾, care susțin că altfel se va „înăbuși redresarea” economiei, iar cind se va produce o oarecare înviorare, șomajul va continua să se mențină în jur de 9% din totalul forței de muncă. Preferința pentru inflație nu vorbește însă nimic despre faptul că o mare parte din dificultățile economice sînt aruncate pe spatele salariaților, al pensionarilor și al altor categorii sociale cu venituri fixe, menținînd în schimb condițiile obținării de profituri maxime de către marile companii industriale, financiare și bancare.

Dorel OPRESCU

¹⁾ Arthur F. Burns. Referat prezentat la a 12-a ședință anuală a „Society of American Business Writers”, Washington D.C. 6 mai 1975 — publicat în „Federal Reserve Bulletin” din mai 1975.

²⁾ Walter Heller, fost șef al Consilierilor economici la Casa Albă în timpul președinților John Kennedy și Lyndon Johnson, critică politica antiinflaționistă, susținînd măsuri anticriză și de stimulare activă a creșterii economice pentru reducerea șomajului. „Wall Street Journal”, 13 mai 1975.

mosului” progres tehnic actual (care ar fi dotat cu o autonomie ce scapă oricărui control). Dimpotrivă, în anumite țări, decizia energetică, susțin această, emană de la grupuri economice puternice și slujește interesele acestora. Ei constată, pe bază de date, că majoritatea țărilor consumatoare de petrol nu se situează în zonele de producție ale acestei resurse energetice, dar că ele domină încă pe piața energetică internațională prin puternice societăți multinaționale. Problema energiei, se conchide, se poate clarifica nu numai în cadrul dezbaterilor tehnice, ci al celor politice.

limba franceză sub titlul Eco-Spasm (Editura Denoel, Paris 1975, 208 p.). Motivîndu-și lucrarea, autorul arată că, în 1972, în timp ce majoritatea țărilor „industrializate” își prezentau viitorul lor economic într-o lumină favorabilă, el a început să observe la orizont ceea ce numea pe atunci „depresiunea de mine”, dar a constatat că majoritatea economiștilor și a oamenilor politici nici nu puteau să-și imagineze o atare eventualitate. Evenimentele ulterioare l-au convins că este vorba mai mult decit de o criză, deoarece, chiar după spusele economiștilor occidentali, „vechile reguli nu mai funcționează”, „stabilizatorii” economiștilor sînt uzați, pornesc de la continuitatea societății „actuale” și nu au în vedere transformarea ei în ceva radical diferit. Criza de astăzi, afirmă el, depășește economicul, este fundamental diferită de ceea ce s-a cunoscut în trecut. Este o etapă în „dezintegrarea globală a societății industriale, care marchează nașterea unei noi civilizații” — o civilizație care „nu va mai fi industrială, ci tehnologică”.

Deși Toffler nu vede substratul capitalist al „eco-spasmului”, atit critica cit și strategia propusă conține mai mult sau mai puțin explicit numeroase elemente anticapitaliste. El se referă adesea la necesitatea unei „ordini sociale totalmente noi și radical diferite”. Fiind vorba de o „criză de civilizație”, deoarece problemele economice se complică cu probleme ecologice, revoluții tehnologice,

mutații politice și sociale profunde, soluțiile nu mai pot fi de natură conjuncturală. Pentru a scăpa de „eco-spasm” — spune Toffler — nu putem să întorcem spatele viitorului. Este necesară anticipare, previziune, control democratic. Să „revizuim instituțiile politice antidemocratice, să umanizăm tehnologia”, „să reevaluăm noțiunile noastre de individualism și colectivism, nemaiconsiderîndu-le, contrarii aristotelice care se exclud reciproc, ci recunoscîndu-le ca necesare una alteia”. „Dacă noțiunea de «progres» automat este naivă, cea de «recul» inevitabil este și ea”, conchide Toffler.

Creștere și echipamente colective

● Dacă s-a putut vorbi relativ la Japonia de un „miracol” economic, care a durat 20 de ani, acest miracol a costat scump din punct de vedere social, scrie A. Boltho în articolul Deputat devingt ans le Japon sacrifie ses équipements collectifs (De douăzeci de ani Japonia își sacrifică echipamentele sale colective), apărut în LE MONDE din 26. VIII a.c. După autor, s-a acordat în această perioadă o atenție foarte redusă echipamentelor colective, strategie care ar avea două consecințe politice grave: lipsă de investiții pentru infrastructuri, nivel foarte slab al „transferurilor sociale” (prin alocații familiale, pensii, etc). Lipsa de echipamente sociale

in Japonia nu s-ar datora unei politici „neintervenționiste” a statului. Dimpotrivă, investițiile publice sînt mult mai importante în Japonia decit în majoritatea țărilor capitaliste. Dar circa 70% din cheltuielile publice pentru echipament au fost strîns legate de nevoile în expansiune ale întreprinderilor. Rolul esențial al statului în materie de investiții a fost de a ajuta și stimula creșterea economică a sectorului privat. Cifrele oficiale arată că partea „socială” (locuințe, spitale, școli) în capitalul economic al țării n-a încetat să scadă de prin 1955. Or, acest capital a fost și pe atunci foarte scăzut intrucit Japonia neglijase echipamentele colective de prin anii 30 în favoarea cheltuielilor militare. Alocații pentru copii aproape nu există, pensiile sînt extrem de mici, guvernul asigură doar 10% din construcțiile de locuințe. Slaba atenție acordată de autorități problemelor sociale exercită un efect indirect asupra creșterii, deoarece obligă populația la un efort de economisire superior celui pe care ea l-ar fi consimțit dacă pensiile ar fi fost mai mari, educația universitară gratuită, asigurările sociale mai răspîndite. Pentru a rezolva aceste probleme s-ar cere alte opțiuni politice și noi modele de societate.

ALVIN TOFFLER

ECO-SPASME

par l'auteur du
CHOC DU FUTUR

Quand le monde devient fou
comment revenir à la raison ?

DENOEL

● Noua carte a lui Alvin Toffler „The eco-spasm report” (Bantam Books) a apărut în

rise

**ECONOMIE
MONDIALA**

**SPRE O NOUĂ ORDINE
VALUTAR-FINANCIARĂ**

„Procesul realizării unei noi ordini economice mondiale presupune ca o condiție esențială desfășurarea pe baze stabile a relațiilor valutare-financiare, cristalizarea unui nou sistem monetar internațional, sănătos și echitabil, care să asigure întărirea monedelor naționale, stabilirea unor cursuri de schimb reale, fundamentate economic, să creeze premisele unei mai mari stabilități a cursurilor valutare. După părerea României, un asemenea sistem echitabil necesită

conlucrarea largă a tuturor statelor, a organelor lor de specialitate, abordarea într-un spirit nou a problemelor monetare în cadrul organismelor internaționale de resort. Desfășurarea normală a comerțului mondial implică, de asemenea, în mod necesar, perfecționarea sistemului de credite, astfel ca acestea să contribuie la stimularea dezvoltării economice a fiecărei țări și, în primul rînd, a țărilor mai puțin avansate.”

(din Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale prezentată la a 7-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U.)

A TUNCI CIND CONSTELAȚIILE reflectoarelor se aprind pe baldachinul negru care acoperă ușa sală subterană a hotelului Sheraton Park din Washington, tradiționala gazdă a sesiunilor anuale reunite ale F.M.I. și B.I.R.D., cînd miniștri de finanțe și guvernatori ai băncilor centrale din cele 127 de țări membre, reprezentanți ai unui număr de 33 de organizații economice și bănci regionale din Europa, Asia, Africa și America Latină, ai organizațiilor economice guvernamentale din sistemul O.N.U. (UNCTAD, FAO, ONUDI etc.), invitați, îndeosebi reprezentanți ai marilor institute financiare din țările dezvoltate, în total peste 3000 de persoane, își ocupă locurile în sală pentru a participa la prima ședință, previziunile sînt împărțite. Unii comentarii sînt convinși din capul locului, de sterilitatea unor dezbateri care nu duc la nici o hotărîre. Alții sînt convinși, dimpotrivă, de utilitatea lor majoră pentru viitoarea conturare a soluțiilor în principalele probleme monetare și financiare ale momentului istoric dat.

Realitatea este probabil la mijloc. La aceste sesiuni nu se iau hotărîri, ci se asistă la un adevărat cortegiu de concepții și opinii, de cele mai multe ori contradictorii, avînd în vedere complexitatea și dificultatea intrinsecă a problemelor abordate, ca și interesele politice și economice grețate pe aceste probleme. Nu este însă mai puțin adevărat că din ciocnirea ideilor prezentate în luările de cuvînt ale șefilor de delegații, dar mai cu seamă din discuțiile care au loc între delegații în culisele acestor sesiuni, se pot desprinde căile de apropiere a concepțiilor care, odată valorificate, sã ducă la un acord în privința rezolvării acestor probleme. Și de această dată, sesiunea s-a dovedit în acest sens utilă, opinia finală fiind că perioada de stagnare a lucrărilor privind reforma sistemului monetar internațional și a statutului F.M.I. s-a încheiat și că există premise pentru reluarea cu succes a acestor lucrări.

asistența pentru dezvoltare, după înseși cifrele din rapoartele F.M.I. și B.I.R.D., este în declin, țările cele mai slab dezvoltate vor putea obține un ritm de creștere a produsului național brut de cel mult 1% anual pe locuitor, iar unele dintre ele nu vor obține nici o creștere de venit pe locuitor pînă în 1980. Așa cum a arătat ministrul finanțelor și planificării din Kenya, vorbind în numele guvernatorilor africani la F.M.I. și B.I.R.D., se poate afirma că există o adevărată criză a dezvoltării de care suferă lumea a treia.

Guvernatorul pentru România la F.M.I. și B.I.R.D., ministrul finanțelor Florea Dumitrescu, a arătat că aspectele negative din economia mondială, urmările lor grave pentru ridicarea nivelului de trai al popoarelor, cer mai mult ca oricînd o întărire a cooperării internaționale, în vederea găsirii unor soluții rapide complexelor probleme actuale. Guvernatorul pentru România a citat în acest sens declarațiile președintelui Nicolae Ceaușescu făcute la Helsinki: „România apreciază că trebuie intensificate eforturile tuturor statelor, ale tuturor popoarelor, pentru consolidarea și accentuarea cursului spre destindere, pentru promovarea unei politici internaționale noi, în care toate națiunile să-și poată consacra forțele materiale și umane dezvoltării lor economico-sociale independente, bunăstării și fericirii”.

**Caracterizarea situației
economice mondiale**

INTRUCIT pe ordinea de zi figura o dezbateră asupra situației economice actuale, toți vorbitorii s-au referit la ea și la perspectivele care se conturează. La acest capitol, ca și la următoarele, aprecierile au fost diferite.

Unul dintre tablourile cele mai pesimiste a fost cel schițat de reprezentantul Franței. El a arătat că lumea se află în fața unei crize fără precedent în ultimii 30 de ani. După numeroși ani de creștere economică continuă, aproape toate țările capitaliste industrializate se găsesc în 1975 confruntate cu problema scăderii producției interne brute sub nivelul anului precedent. Regresul economiilor naționale este însoțit de regresul comerțului mondial care a difuzat criza în întreaga lume. El a adus cu sine șomajul care, numai în țările industrializate, a atins 15 milioane de oameni. Mai mult decît prin amploarea ei, criza constituie un obiect de preocupare ca urmare a naturii ei: niciodată în trecut, scăderea producției n-a fost însoțită ca acum de o inflație virulentă, ceea ce obligă țările să lupte pe două fronturi: al șomajului și al inflației.

Un accent cu totul diferit a apărut în intervenția ministrului de finanțe al S.U.A. Acest accent a fost pus pe semnele de redresare care au apărut în acest an și care au făcut ca perspectivele pentru evoluția economiei mondiale să fie mai încurajatoare decît anul trecut. Multe din țările mari industriale, a arătat William E. Simon, au adoptat măsuri expansioniste viguroase. Cîteva națiuni, inclusiv Statele Unite, se află într-un proces de redresare. Nivelul cooperării internaționale rămîne neatins, puține țări apelînd la măsuri care să dăuneze partenerilor de schimburi. Cu toate acestea ministrul american recunoaște că progresul este inegal, că într-un număr de țări spirala economică descendentă continuă, că inflația are o intensitate fără precedent și că sînt necesare eforturi susținute pentru crearea premisei unei creșteri continue, reînflaționiste, în toate țările.

Seriozitatea situației din țările în curs de dezvoltare a fost amplu prezentată de reprezentanții acestor țări. Criza economică și inflația, dezechilibrele monetare internaționale, criza alimentației și dificultățile fără precedent din cadrul relațiilor de plăți internaționale au agravat situația țărilor subdezvoltate, în primul rînd în ce privește volumul și prețul exporturilor acestor țări. Întrucît resursele lor interne sînt slabe, iar

**Pentru instaurarea ordinii
în relațiile valutare-financiare
internaționale**

DIN ÎNTREAGA desfășurare a sesiunii a rezultat adîncă preocupare a țărilor reprezentate pentru restaurarea încrederii în relațiile monetare internaționale, pentru crearea cit mai curînd posibil a unui sistem monetar care să îndeplinească un rol activ, pozitiv, în viața economică internațională, care să contribuie la instaurarea unui climat de stabilitate și echitate, la creșterea economiei mondiale și îndeosebi la eliminarea treptată a decalajelor care separă țările dezvoltate de cele în curs de dezvoltare. Dacă în anii trecuți s-a întezărit interesul bineînțeles nedecarat al unor mari puteri de a temporiza cristalizarea unui sistem de măsuri care să disciplineze

relațiile monetare internaționale, să creeze o nouă ordine valutar-financiară mai bună și mai dreaptă, de astă dată — în fața prelungirii fenomenelor de criză, a pericolului alunecării în haos și a tendințelor de protecționism și de înființare a unor grupări închise de state — convingerea a fost generală că a sosit momentul unei revizuirii a concepțiilor prea rigide și al realizării unui consens asupra obiectivelor și tehnicilor unui nou sistem de relații monetare și financiare internaționale, potrivit cu condițiile economice și sociale actuale, în conținut prefacere.

**PARITĂȚILE
SI
CURSURILE
VALUTARE**

Probabil cea mai dificilă problemă din întregul complex pe care îl au de rezolvat specialiștii și oamenii politici atunci când este vorba despre organizarea viitoare a relațiilor valutare internaționale, este aceea a regimului parităților și cursurilor valutare. Am adăugat la specialiștii pe oamenii politici, deoarece modul cum va fi gândit și tradus în viață acest regim are implicații politice deosebit de importante, el putând promova sau, dimpotrivă, frâna o anumită politică economică și comercială a unei țări. În intervenția sa, guvernatorul pentru România a subliniat această poziție-cheie a parităților și cursurilor valutare: „Soluționarea problemelor dificile ale comerțului și cooperării economice internaționale nu este viabilă dacă problema parităților și cursurilor valutare nu este și ea soluționată. De aceea, noi sintem convinși de necesitatea de a consacra întreaga noastră atenție problemei relațiilor de schimb între diferitele monede, pentru a pune capăt incertitudinii actuale care domnește în legătură cu valoarea principalelor monede utilizate pe piețele internaționale.”

În această problemă, discuțiile privitoare la reforma sistemului monetar internațional, desfășurate în cadrul fostului Comitet al celor 20, creat ad-hoc de Fondul Monetar Internațional, ajunseseră la cunoscuta formulă a „parităților stabile dar ajustabile, cu posibilitatea trecerii temporare la flotarea cursurilor valutare sub supravegherea F.M.I.”. Era o deviere, dar nu fundamentală, de la vechiul principiu al fixității parităților și cursurilor, adoptat de participanții la Conferința monetară de la Bretton Woods (1944), determinată de nevoia resimțită azi de mai multă flexibilitate în acest domeniu, labil prin excelență.

De atunci, unele păreri au evoluat, iar consensul realizat în 1974 nu mai există în prezent. În locul lui a apărut o vie polemică între susținătorii mai departe ai stabilității cursurilor valutare și promotorii renunțării la stabilitate și introducerii legilor pieței, deci a cursurilor flotante care nu ascultă decît de cerere și ofertă. La sesiunea recentă, cele două tabere s-au înfruntat, făcînd să defileze toate argumentele pentru și contra pe care le aveau la dispoziție pentru sprijinirea tezei proprii și pentru distrugerea celei a adversarului. În această privință, cea mai bună prezentare constă în citarea propriilor cuvinte ale protagoniștilor.

Tara care s-a menținut pe poziția adoptată de Comitetul celor 20, stabilitatea și ajustabilitatea, este Franța. Reprezentantul acestei țări, Jean-Pierre Fourcade, ministrul economiei și finanțelor, a ținut să sublinieze că este greșită părerea unor comentatori, în sensul că Franța ar avea de gînd să propună reintroducerea la trecut, la sistemul etalonului aur. Ea este însă partizana unui sistem monetar just și stabil, iar o ordine monetară mai justă și mai stabilă înseamnă ca noi să urmărim ca obiectiv fundamental „întoarcerea la parități stabile dar ajustabile”. Un asemenea obiectiv este realist, a continuat reprezentantul Franței: „stabilitatea nu înseamnă rigiditate. Este evident că

trebuie să existe limite de fluctuație, că trebuie să fie avute în vedere ajustări sub controlul F.M.I. De asemenea, această întoarcere la stabilitate poate fi realizată în etape. Este însă esențial să nu ne înșelăm în privința obiectivului și nu trebuie să ne amăgim să credem că o soluție provizorie de ajustare ar putea să țină loc de sistem internațional de plăți”. Ministrul francez a continuat: „Dacă sintem pragmatici asupra modalităților unei asemenea scheme, în schimb sintem fermi pe trei principii care ni se par fundamentale: obiectivul final trebuie definit fără ambiguitate și fără gînduri ascunse; realizarea acestui obiectiv trebuie organizată efectiv și eficace; F.M.I. trebuie să joace un rol esențial în acest sistem: este în joc rațiunea lui de existență”.

Ce părere au americanii despre paritățile stabile dar ajustabile, asupra cărora de altfel au convenit în cadrul fostului Comitet al celor 20? Să dăm cuvîntul ministrului finanțelor al S.U.A.: „Logica fundamentală a sistemului valorilor paritate presupune o lume care nu există acum — una în care prețurile sint rezonabil stabile și în care contul curent al balanțelor (de plăți) se ajustează la fluxurile de capital care nu se modifică decît cu greutate. Lumea însă s-a schimbat, iar noi avem nevoie de un sistem adaptabil și potrivit cu lumea așa cum este ea astăzi și nu cum era odinioară sau cum am dori noi să fie”. W. Simon trasează un tablou sumbru al sfîrșitului perioadei în care mai era în vigoare sistemul parităților fixe instaurat la Bretton Woods: „Cei care sint pentru stabilitatea valorilor paritate să-și aducă aminte de haosul și dezordinea din ultimii ani ai sistemului de la Bretton Woods. Să-și amintească de acele zile cu piețele închise, cu comerțul sfîrtecat. Să-și amintească de faptul că singurii cîștigători cerți erau speculanții (...). Să-și amintească de asemenea de conferințele internaționale precipitate care încercau să improvizeze o soluție oarecare, astfel ca piețele să se poată redeschide...”.

Soluția ar fi, după americani, legalizarea flotării cursurilor valutare, renunțarea la stabilitate. W. Simon a spus în această privință: „Politica S.U.A. este de a avea propriul nostru curs valutar, determinat în esență de forțele pieței și nu de acțiuni oficiale arbitrare”. Simon a continuat: „Noi credem ferm că țările trebuie să fie libere să aleagă propriul lor sistem de cursuri și că toate țările, indiferent de alegerea pe care o fac, trebuie să se supună aceluiași principii convenite de comportare internațională. Dreptul la flotare trebuie să fie clar și nestînjnit”.

Ce părere au francezii despre cursurile flotante? „Continui să cred că flotarea generalizată a monedelor este un fenomen dăunător și care dezorganizează economia mondială”, a declarat J.-P. Fourcade. „Pentru întreprinderi — a continuat ministrul francez — flotarea generalizată reprezintă un handicap pentru investiții și pentru export. Cum să investești atunci cînd costul investiției poate fi profund afectat de fluctuațiile monetare? Cum să dezvoltăm exportul, atunci cînd competitivitatea produselor depinde mai mult de fluctuațiile monetare decît de productivitatea întreprinderilor? Cum să elaborezi planuri de dezvoltare, atunci cînd mijloacele disponibile depind mai mult de fluctuații decît de continuitatea efortului național sau regional?” Țările în curs de dezvoltare, flotarea le deteriorează puterea de cumpărare a produselor exportate, ține în șah întreaga politică de stabilizare a prețurilor materiilor prime. Pentru economia tuturor țărilor, indiferent dacă sint în curs de dezvoltare sau dezvoltate, flotarea nelimitată generează inflația, constituie un factor de insecuritate. „Flotarea nelimitată a monedelor, obstacol pentru

redresarea economică și pentru dezvoltarea schimburilor internaționale, îmi apare ca reprezentînd cea mai gravă dare înapoi pe care organizarea monetară a cunoscut-o de 30 de ani încoace”, a încheiat ministrul francez al economiei și finanțelor.

Flotarea generalizată are adversari în mai multe țări. În intervenția sa, Xenophon Zolotas, guvernatorul Băncii Greciei și cunoscut om de știință, s-a opus principiului flotării, „deși unii economiști din cercurile academice susțin că el ar putea să rezolve toate problemele balanței de plăți”. Zolotas a spus: „În măsura în care flotarea liberă este folosită ca un înlocuitor al disciplinei monetare interne, ea tinde să perpetueze dezechilibrul și inflația și în orice caz tinde să amplifice fluctuațiile prin speculă, accentuînd în felul acesta sentimentul de nesiguranță și subminînd încrederea”. Ministrul kenian al finanțelor și planificării, Mwai Kibaki, care, repetăm, vorbea în numele guvernatorilor africani ai F.M.I. și B.I.R.D., a spus, pornind de la experiența negativă a țărilor în curs de dezvoltare în ce privește regimul flotării: „Reafirm opoziția noastră în ce privește legalizarea flotării altfel decît în cazuri speciale și în condiții care să țină seama de caracteristicile țărilor, precum și într-un mod care să prevină o prea mare instabilitate a valorii principalelor monede folosite în comerț. De aceea, noi susținem ferm modificările statutare care prevăd un sistem de valori paritate stabile dar ajustabile, cuprinzînd măsuri de stabilire a unor cursuri centrale și imputernicînd Fondul să autorizeze unele țări să floteze în situații anumite”.

Problema parităților și cursurilor se complică dacă ținem seama de substratul ei politic. Nu este pentru nimeni un secret că, în prezent, S.U.A. susțin flotarea deoarece ea le dispensează de a mai garanta valoarea dolarului pe piețele de schimb, ceea ce le dă o mare libertate de acțiune în exterior, inclusiv în continuarea politicii lor economice expansioniste. La fel nu este un secret că Franța, susținînd stabilitatea cursurilor, caută să „disciplineze” dolarul și, implicit, tendințele expansioniste ale americanilor.

Nu este însă exclus ca în lunile ce urmează să se ajungă la un compromis și în această problemă dificilă, în scopul realizării unei înțelegeri globale asupra principiilor noului sistem monetar internațional.

**SITUAȚIA
AURULUI
MONETAR**

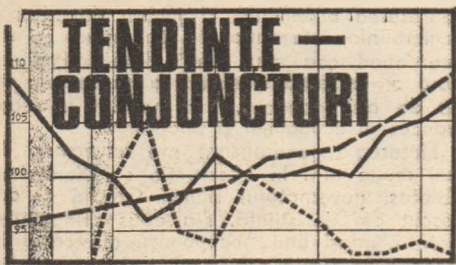
În problema — și ea mult dezbătută în ultimii ani — a rolului aurului în vii-

torul sistem monetar și a soartei aurului deținut de F.M.I., Comitetul interimar (înlocuitorul Comitetului celor 20) care și-a ținut sesiunea paralel cu sesiunea F.M.I.-B.I.R.D. a ajuns la următoarea propunere: abolirea prețului oficial; eliminarea obligației de folosire a aurului în unele tranzacții cu Fondul; eliminarea dreptului F.M.I. de a accepta aur în tranzacții, cu excepția aceluia aprobate cu o majoritate de 85% din voturi; vînzarea unei șesimi din aurul deținut de F.M.I. (25 milioane uncii) în favoarea țărilor în curs de dezvoltare și restituirea unei alte șesimi din aurul deținut de Fond către țările membre. Proporția beneficiului rezultat din vînzarea aurului la prețul pieței în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, corespunzătoare ponderii cotelor acestor țări în total, urmează să fie transferată direct fiecărei țări în curs de dezvoltare, proporțional cu cota acesteia.

Formula adoptată de Comitetul interimar reprezintă un compromis între teza franceză — de restituire integrală a aurului Fondului că-

dr. Costin KIRIȚESCU

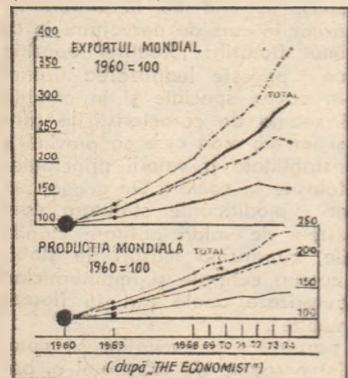
(Continuare în pag. 32)

Scădere în comerțul mondial

CA EFECT al crizei din economia occidentală și ca reflectare a amploarei ei, la jumătatea acestui an volumul

VOLUMUL EXPORTULUI ȘI PRODUCȚIEI MONDIALE

- PRODUSE INDUSTRIALE FINITE
- MINERALE (INCL. PETROL)
- PRODUSE AGRICOLE
- PRODUSE INDUSTRIALE FINITE
- PRODUSE ALE INDUSTR. EXTRACTIVE
- PRODUSE AGRICOLE

comerțului mondial era cu 10% mai redus decât anul trecut, relevă recent publicatul raport anual al G.A.T.T., care apreciază în același timp că există puține speranțe pentru o înviorare a comerțului mondial înainte de ultimele luni ale anului 1976. Scăderea volumului comerțului mondial a început practic în cursul primului trimestru a.c., după ce anul trecut se înregistrase o creștere de 6%, iar în 1973 de 11% (vezi graficul). Cea mai rapidă creștere a exporturilor s-a înregistrat anul trecut la capitolul produselor industriale finite (7% în cazul țărilor capitaliste dezvoltate, 5% în cel al țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare). Toate cifrele prezentate pînă acum fac abstracție de creșterea prețurilor mărfurilor care constituie obiectul comerțului mondial. Anul trecut prețurile au sporit cu 40% față de o medie anuală de numai 2% în perioada 1961—1971.

De remarcat că comerțul între țările capitaliste dezvoltate a început să scadă încă din ultima perioadă a anului trecut. În schimb exportul acestora de produse industriale finite către țările în curs de dezvoltare a sporit cu un sfert anul trecut față de 1973. Ca urmare, importurile țărilor în curs de dezvoltare

au sporit (tot valoric) cu 65% anul trecut, în condițiile în care numai o cincime din aceste importuri au revenit țărilor petroliere. Efectele crizei economice din Occident au început să afecteze în toată amploarea lor țările în curs de dezvoltare abia în acest an, atât prin reducerea prețurilor la materiile prime importate din țările „lumii a treia” cit și prin scăderea volumului acestor importuri. Evoluția amintită a redus substanțial posibilitățile multora dintre ele de finanțare a dezvoltării.

Raportul anual al G.A.T.T. estimează că o înviorare a comerțului mondial în ansamblul său nu este de așteptat înainte de redresarea comerțului între țările dezvoltate.

Producția mondială de cereale în creștere

CONFORM aprecierilor Secretariatului Commonwealthului în sezonul 1975/1976 producția mondială de cereale (grâu, porumb, orz, orz și seacă) se va cifra la 940 milioane tone, cu 4% mai mult decât în sezonul 1974/1975. Producția mondială de grâu este estimată la 370 milioane tone, cu 2,5% mai mult decât în 1974—1975, iar cea de cereale furajere la 570 milioane tone, adică cu 5% mai mare decât în sezonul precedent.

Producția de oțel a C. E. E.: noi scăderi

DUPĂ o reducere de 15,4% a producției de oțel a țărilor Pieței Comune (variind între 4% în Anglia și 22,2% în R.F.G.) în cursul acestui trimestru, ca urmare a reducerii în continuare a consumului Comisia C.E.E. sugerează o scădere și mai substanțială a producției de oțel pentru trimestrul IV, și anume de aproape 24% în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut. Această sugestie, la care, după cum relatează ziarul The Times (5 septembrie), s-a ajuns la sfârșitul a două zile de consultări între oficialitățile C.E.E. și reprezentanții ai producătorilor și consumatorilor de oțel, include o reducere diferențiată, mai mare în cazul Olandei și R.F.G. (31,4% și respectiv 28,3%) și mai mică în cel al Angliei (12,4%) și Italiei (17,5%).

Pe plan internațional, intensificarea concurenței în condițiile reducerii consumului relevă faptul — relatat de The Economist (6 septembrie) — că în ciuda majorării prețului cu 11% (adică cu 23 dolari per tonă) pentru toate contractele începînd cu luna septembrie și a perspectivei unei noi majorări cu 10 dolari prețului tonei de tablă de oțel pentru nave în Japonia — de 210 dolari în cazul principalei firme siderurgice, Nippon Steel — va rămîne inferior celor cerute de firme din S.U.A. (278 dolari per tonă), R.F.G. (328 dolari) și alte țări vest-europene.

Concurența pe piața vest-europeană a vinului

EUROPA occidentală este principala zonă producătoare (peste 60% din producția mondială), consumatoare și exportatoare de vinuri, pe primele locuri printre țările producătoare situîndu-se Italia, Franța, Spania și Portugalia. În ultimul deceniu, Italia a reușit să întrecă Franța la producția globală de vinuri (cu 67 milioane de hectolitri, în medie anuală pe perioada 1964—1974, față de 63 mil. hl), ascuțindu-se concurent și concurența dintre aceste țări la exportul de vinuri. Astfel, Italia a devenit primul furnizor de vinuri al R.F.G. (cu 60% din total), își intensifică expansiunea pe piața Angliei și altor țări vest-europene. În 1970 Italia a depășit Franța ca volum al exportului de vinuri, livrîndu-le în proporție de nouă zecimi celorlalte țări membre ale Pieței Comune, în timp ce mai mult de jumătate din exporturile Franței sînt destinate S.U.A., Elveției și Canadei.

Concurența dintre aceste două țări a luat în ultimul timp forme acute chiar... pe piața franceză, pentru care Italia a devenit în mod ferm primul furnizor (cu 90% din importurile franceze de vinuri, în 1972). În condițiile existenței unor surplusuri (țările C.E.E. au produs anul trecut 160 mil. hl. vin, față de un consum evaluat la 140 mil. hl), vinurile italiene se vînd pe piața franceză la prețuri scăzute, concurînd pe cele autohtone.

Recenta reuniune de la Bruxelles a miniștrilor agriculturii din țările membre ale Comunității s-a încheiat fără a se putea găsi o soluție problemei, iar Franța a introdus o taxă de 12% asupra importurilor de vinuri din Italia, în scopul limitării acestora. În cercurile de specialitate se consideră că — întrucît în perspectiva apropiată este de așteptat o frînare a extinderii consumului de vin (între altele și din cauza creșterii pre-

țurilor la sortimentele superioare) — este probabilă adoptarea unor măsuri de limitare a recoltelor de struguri în principalele țări producătoare.

Australia: înviorarea conjuncturii

DUPĂ opinia autorilor unui studiu de prognoză asupra evoluției economiei Australiei, elaborat recent în cadrul O.C.D.E., în următoarele 12 luni este de așteptat o înviorare, atît a cererii pe piața internă din această țară, cît și a producției industriale. Se apreciază că în cursul actualului semestru creșterea economică nu se va accelera simțitor, dar că în sem. I. 1976 se poate aștepta — în condițiile atenuării inflației, în prezență de 17% (la nivel anual) — o sporire a produsului național brut al țării într-un ritm anual de 7% (în prețuri constante). Se consideră că balanța comerțului exterior și balanța de plăți externe ale Australiei pe anul în curs au perspective favorabile, tendință care se datorează mai mult scăderii importurilor comparativ cu 1974, după devalorizarea dolarului australian în luna septembrie a anului trecut, decât extinderii exporturilor, competitivitatea mărfurilor australiene fiind erodată de creșterea inflaționistă a prețurilor pe piața internă.

Prețul cafelei

STOCURILE de cafea pe plan mondial se află, potrivit unui expert columbian, la cel mai scăzut nivel din ultimii 20 de ani; ele nu ar totaliza decât 30 milioane de saci (a 70 kg). În 1965, cînd recolta braziliană a avut de suferit, ca și în prezent, de pe urma înghețului, stocurile se cifrau la 89 milioane saci. Se consideră că prețurile acestui produs vor rămîne ridicate încă aproximativ cinci ani, avîndu-se în vedere nivelul redus al stocurilor și pierderea de producție de ordinul a 70% pe care o va înregistra Brazilia în campania 1976—1977 din cauza înghețului.

Stabilirea unui preț maximal la cafea constituie unul din elementele proiectului de Acord internațional asupra cafelei, a cărui elaborare urmează să fie continuată în sesiunea din octombrie-noiembrie a.c. a Consiliului internațional al cafelei. Se preconizează ca — atunci cînd prețurile de pe piața mondială vor depăși nivelul maximal stabilit — să se sisteze automat funcționarea sistemului cotelor de export (acordate țărilor producătoare de cafea) și a mecanismului de control asupra pieței, prevăzute în cadrul Acordului.

DIMENSIUNI ALE RESURSELOR MINERALE METALIFERE (I)

ÎN ULTIMUL TIMP, problema surselor de materii prime minerale este tot mai mult dezbătută. Atât în presa mondială, cât și la diferite întâlniri internaționale. Chestiunea fundamentală în jurul căreia se poartă ample discuții este dacă rezervele de minerale existente pe glob vor putea să suporte, într-o perspectivă îndelungată de timp, o creștere puternică a unui aparat de producție modern, a unei infrastructuri și a unor mijloace materiale de trai corespunzătoare pentru o populație care, în vaste regiuni ale globului, se află într-o creștere rapidă. În mod frecvent, în literatura economică se întâlnesc două categorii extreme de răspunsuri, potrivit cărora: a) planeta ar oferi resurse nelimitate, în special datorită capacității progresului tehnic de a rezolva orice

problemă; b) resursele pământului s-ar epuiza destul de rapid și omenirea s-ar găsi în pragul unui cataclism inevitabil.

Pentru a putea găsi un răspuns științific fundamentat la chestiunea amintită, se impune — pe de o parte — evaluarea cât mai exactă a evoluției cererii de materii prime solicitate de dezvoltarea economică a lumii, iar pe de altă parte, studierea potențialului dinamic de resurse ale globului, luându-se în considerare posibilitățile de identificare a unor noi rezerve și de trecere la exploatarea unora cu conținut mai redus de elemente utile, precum și antrenarea, în circuitul economic, a unor noi resurse care să le suplinească pe cele clasice, prin eforturi de cercetare și dezvoltare.

Creșterea economică și consumurile specifice

PENTRU A EVALUA cât mai exact evoluția cererii de resurse de materii prime, trebuie avute în vedere schimbările structurale în economie, precum și reducerea consumurilor specifice. Printre tendințele care se manifestă în acest domeniu, pe plan internațional, menționăm în primul rând următoarele:

a) Pe măsura dezvoltării economiilor naționale se reduce ponderea ramurilor producătoare de materii prime. Din studiul datelor statistice pentru un număr de 67 de țări pe anul cel mai recent (1971) pentru care există date atât de cuprinzătoare, rezultă că, cu cât nivelul de dezvoltare economică al unei țări este mai ridicat, cu atât ramurile care produc materii prime au o pondere mai mică în formarea produsului său național brut. De exemplu, în Suedia — cu un venit național pe locuitor de circa 4700 dolari în 1971 — ponderea ramurilor producătoare de materii prime în P.N.B. a fost de 4,8%, pe când în Indonezia — cu un venit național pe locuitor de circa 70 dolari — ponderea a fost de 48%.

b) Pe măsura dezvoltării economice au loc reduceri ale consumurilor specifice de

resurse minerale nereînnoibile în raport cu produsul intern brut (de exemplu în tone la un milion de dolari P.I.B.). Datele statistice din tabelul nr. 1 ilustrează o serie de tendințe, și anume: în țările în curs de dezvoltare, unde consumul de resurse minerale (fier, cupru, zinc etc.) este foarte redus, el va continua să sporească în toată perioada previzibilă; în țările dezvoltate, chiar dacă în prezent se înregistrează unele creșteri ale consumului specific de resurse, se estimează că în viitor acesta se va reduce; în țările cu nivelul P.I.B. pe locuitor foarte înalt (ca, de exemplu, S.U.A.), consumul specific de resurse clasice nereînnoibile cunoaște o scădere continuă și sensibilă; pe ansamblul economiei mondiale, se va ajunge la o scădere treptată a consumului specific de resurse în raport cu P.I.B.: în toate țările (dezvoltate și în curs de dezvoltare) consumul specific de aluminiu va cunoaște o creștere continuă și însemnată. Aceeași tendință va exista și la o serie de materiale noi și la cele sintetice, înlocuitoare ale unor materii prime clasice deficitare.

Reducerea consumurilor specifice contribuie la o anumită relaxare a cererii de resurse, la o atenuare a ritmului de epuizare a acestora. Toluși, ca și în domeniul energetic, dinamica înlocuirii materiilor prime clasice cu altele noi, ca urmare a progreselor tehnologice, rămâne calea principală de rezolvare a problemei caracterului deficitar al resurselor nereînnoibile, ale căror rezerve geologice devin tot mai restrinse sau a căror exploatare devine tot mai grea și mai dezavantajoasă din punct de vedere tehnic și economic. Cazul aluminiului, al cauciucului sintetic, al maselor plastice este concludent în această privință.

Producție, consum și... descoperiri

DE LA ÎNCEPUTUL secolului și până în 1970, în întreaga lume, producția de minerale a crescut de circa 12,5 ori, în timp ce populația a sporit de 2,36 ori, revenind astfel un consum de minerale pe locuitor de 5,25 ori mai mare. Pe grupe și subgrupe principale, creșterile producției și modificările de ponderi pot fi urmărite în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

	Creșterea în producție 1970/1960	Ponderea în totalul producției mondiale de minerale (în %)	
		1960	1970
Minerale metalifere	10,5 ori	30,5	25,8
din care:			
- Metale de bază*)	12,7 ori	21,6	22,0
- Metale de aliere	30,3 ori	0,8	1,7
- Alte metale	3,1 ori	8,1	2,1
Minerale nemetalifere	19,3 ori	17,2	26,7
Combustibili	11,3 ori	52,3	47,5
Total	12,5 ori	100,0	100,0

*) În această grupă se includ: fierul, aluminiul, cuprul, plumbul, zincul, cositorul.
Sursa: Al. Subulov, Minerals in World Affairs, The University of Utah Printing Services, Salt Lake City, Utah, 1972.

Producția de ansamblu a mineralelor, realizată în ultimele două decenii (1950-1970), depășește cu peste 50% producția de minerale obținută de omenire în întreaga perioadă istorică anterioară. Din grupa metale, producția de nichel a sporit de la începutul secolului de 100 de ori, iar cea de aluminiu de circa 1800 de ori.

Paralel cu dezvoltarea rapidă a producției de minerale s-au creat o seamă de dezechilibre între țările și regiunile globului în ceea ce privește producția și consumul mineralelor. Deși o mare parte din extracția minereurilor are loc în țările în curs de dezvoltare, ele sînt însă consuma-

Tabelul nr. 3

Nivelul consumului de oțel și de metale neferoase pe locuitor în unele țări și grupuri de țări

	Oțel (în kg/locuitor)	Metale neferoase (în dolari SUA pe locuitor)
Țările capitaliste dezvoltate	544	33,73
din care:		
- S.U.A.	646	41,91
- Țările vest-europene	435	27,49
- Japonia	779	40,92
- Canada	460	33,96
- Australia	533	41,40
- N.S.A.	238	13,36
Țări nesocialiste în curs de dezvoltare	19	1,40
din care:		
- America Latină	57	2,78
- Africa	10	0,17
- Asia	12	0,67

Sursa: Al. Subulov, Minerals in World Affairs, The University of Utah Printing Services, Salt Lake City, Utah, 1972 și U.N. Statistical Yearbook, 1973.

Tabelul nr. 1

Evoluția consumului specific de resurse de bază în economii unor țări (în tone la un milion de dolari P.I.B., la prețurile din 1971)

		Oțel brut	Mine-ru de fier	Cu-pru	Alumi-niu	Zinc
Total mondial	1951-1955	124	87	1,98	1,39	1,33
	1966-1969	152	106	1,97	2,56	1,37
	2000	135	94	1,71	4,06	1,17
Țări dezvoltate (fără S.U.A.)	1951-1955	128	100	2,34	1,35	1,60
	1966-1969	185	134	2,42	2,59	1,65
	2000	164	115	2,08	4,32	1,34
S.U.A.	1951-1955	157	102	2,24	2,49	1,48
	1966-1969	186	76	1,77	3,48	1,52
	2000	85	45	1,47	3,00	1,52
Țări în curs de dezvoltare	1951-1955	48	21	0,44	0,14	0,28
	1966-1969	77	72	0,65	0,85	0,75
	2000	121	107	1,03	1,75	1,04

Sursa: W. Malenbaum, World Resources for the Year 2000, The Annals of the American Academy of Political and Social Science, July 1973.

te preponderent în țările dezvoltate fie sub formă brută sau de concentrate, fie sub formă de metale primare. De pildă, țările dezvoltate au o contribuție de numai 66% la producția mondială de minerele, însă ele consumă aproape 90% din această producție.

Mari discrepanțe există și în ceea ce privește consumul de metale. În 1970 țările dezvoltate au avut un consum de oțel pe locuitor de 503 kg, iar la metale neferoase — în valoare de 29 dolari; țările în curs de dezvoltare au avut un consum doar de 20 kg de oțel și de numai 1,14 dolari metale neferoase, față de o medie mondială de 160 kg și — respectiv — 9,24 dolari pe locuitor. Pe diferite țări și regiuni, discrepanțele sînt și mai mari (vezi tabelul nr. 3). Referindu-ne la cupru, țările dezvoltate au avut în 1970 un consum mediu anual pe locuitor de 6,3 kg, iar țările în curs de dezvoltare numai de 0,17 kg, din care cele din America Latină 0,6 kg, cele din Asia 0,1 kg, iar țările din Africa 0,04 kg, deși acest din urmă continent furnizează 36% din producția mondială de cupru.

Distribuția foarte inegală pe glob a rezervelor de minerale, ca și discrepanțele în raportul producție/consum dintre diferitele țări și grupuri de țări fac ca peste 26% din comerțul mondial să-l constituie materiile prime minerale. Din totalul comerțului mondial cu materii prime minerale, metalele feroase reprezintă 22—24%, metalele neferoase 15—18%, minereurile concentrate 11—12%, iar combustibilii 45%.

Gradul de dependență față de import este relativ înalt pentru țările dezvoltate (cu excepția U.R.S.S., Canadei, Australiei) la majoritatea minereurilor feroase și neferoase, iar pentru țările în curs de dezvoltare — la oțel și aluminiu. De exemplu, Japonia a avut în 1970 un grad de acoperire din producția proprie de minereuri de numai circa 10%, iar în următorii ani se prevede o scădere simțitoare a acestui procent.

Dezvoltarea economiei mondiale va solicita și în continuare o creștere importantă a producției de materii prime și, în primul rînd, a producției de minerale metalifere. Ca răspuns la întrebarea dacă rezervele cunoscute și potențiale vor fi suficiente pentru a face față unor creșteri în proporții ridicate pe un timp cit mai îndelungat, D. Meadows și colaboratorii săi stabilesc termene de epuizare a resur-

vele sigure de minereuri din țările nesocialiste au fost în 1973, în comparație cu cele din 1950, de 2—3 ori mai mari la cupru, de 2 ori la plumb, de 4 ori la crom; rezervele sigure de minereu de fier au crescut pe întreaga lume în perioada 1954—1967 de peste 3 ori, iar dacă li se adaugă și rezervele potențiale de minereu de fier — de 4,5 ori.

În ultima vreme este utilizat ca element de analiză și raportul dintre resursele potențial recuperabile (rezerve sigure + potențiale) și consumul anual. La calcularea acestui indicator — considerat mai apropiat de realitate — se ține seama de evoluția tehnologiei de exploatare a rezervelor, precum și a prețului de extracție a minereului și a conținutului său util. Disponibilitățile principalelor minerale metalifere, exprimate în ani de exploatare (la nivelul anului 1970) potrivit calculului unor specialiști americani, sînt prezentate în tabelul nr. 4.

Rezultă că, în viitorul previzibil, creșterea economică nu va fi practic limitată de disponibilitățile de resurse. Se apreciază că evoluția pe termen foarte lung a economiilor naționale va fi influențată mai degrabă de costurile de extracție a diferitelor minerale, datorită trecerii la minereuri cu conținut tot mai scăzut de metal și cu un grad mai mare de impurități ori situate la adîncimi mai mari și exploatare în condiții din ce în ce mai grele. Creșterea economică ar putea fi influențată, poate mai sensibil, de disponibilitățile fizice de resurse energetice și de evoluția costurilor acestora, fiind cunoscut faptul că ramurile metalurgiei feroase și neferoase sînt mari consumatoare de energie. Ponderea consumului de energie al acestor ramuri reprezintă 9—10% din totalul consumului energetic mondial.

dr. Aurel IANCU

În partea a doua a articolului vor fi prezentate probleme specifice ale producției, consumului și rezervelor la o seamă de metale de bază, inclusiv unele implicații ale localizării lor.

Tabelul nr. 4

	Rezerve sigure	Rezerve potențiale	Minerale existente în crustă (milioane ani de exploatare)
Aluminiu	23	68.066	38.500
Fier	117	2.657	1.815
Molibden	65	630	422
Zinc	21	618	409
Cupru	45	340	242
Plumb	10	162	85
Aur	9	102	57

Sursa: W.D. Nordhaus; Resources as a Constraint on Growth, The American Economic Review, May 1974

selor sigure (cunoscute) pentru fiecare metal în parte, luînd în considerare trei variante. În varianta creșterii exponențiale a consumului de resurse metalifere, duratele de exploatare a rezervelor sînt cuprinse — după Meadows — între 9 și 95 de ani. Aceste calcule au la bază concepția statică a cunoașterii rezervelor de minerale, a tehnicilor miniere și a tehnologiilor de extracție.

Este însă știut că, întrucît cercetările privind descoperirea rezervelor de minereuri antrenează un volum mare de cheltuieli, ele se fac doar pe măsura necesităților. Experiența ultimelor decenii arată că — chiar în condițiile creșterii rapide a exploatării — volumul rezervelor cunoscute este în creștere. De exemplu, rezer-

balkancar

TRADIȚIE ȘI CONTÉMPORANEITATE

UN ELECTROPALAN CU CABLU SAU CU LANȚ?

Numeroasele modifi cații constructive și execuțiile speciale fac, în mod practic, nelimitată sfera de aplicare, dînd posibilitate de încadrare în sisteme complexe de manipulare a sarcinilor.

Capacitate de ridicare — pînă la 12 500 kg. (la cele cu cablu) și 2 000 kg. (la cele cu lanț)

Înălțimea de ridicare — pînă la 36 m. (la cele cu cablu) și 6,4 m (la cele cu lanț).

Exportator :
BALKANCARIMPEX
Bulgaria, Sofia, str. Alabin 56
Telex 022386

REPREZENTANȚA
COMERCIALĂ
BULGARĂ
București,

str. Galați 32
Telefon 11 20 87

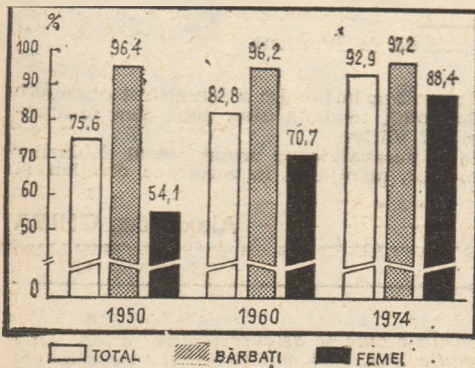

Cehoslovacia: crește ponderea femeilor active

EFFECTIVUL forței de muncă ocupate în economia cehoslovacă a sporit, în perioada 1948—1974, cu 1,8 milioane de oameni, respectiv cu 1,1% în medie pe an, — scrie revista *La vie tchécoslovaque* (nr. 7/1975). Această creștere s-a realizat în proporție de patru cincimi pe seama atragerii femeilor în activitatea economică. După cum se vede din graficul alăturat, în 1950 ponderea populației active în ansamblul populației de vîrstă productivă era de 75,6%, în timp ce în 1974 a atins nivelul de 92,9%. Dacă în rîndul bărbaților creșterea a fost mai puțin semnificativă, în schimb în rîndul femeilor ponderea

DINAMICA POPULAȚIEI ACTIVE (%)

rea persoanelor active s-a mărit de la 54,1% în 1950 la 88,4% în 1974, apropiindu-se astfel de nivelul atins în sînul populației masculine de vîrstă productivă. Ca urmare, în 1974, femeile reprezentau 48% din totalul forței de muncă ocupate, față de 38,4% în 1950.

Japonia: încetinirea exportului de capital

ÎNTR-UN RAPORT recent al Ministerului Comerțului Exterior și Industriei din Japonia cu privire la activitatea externă a firmelor japoneze se arată, între altele, că la sfîrșitul trim. I a.c. cele 1 295 de companii cercetate aveau în străinătate un număr de 2 723 de filiale (cu o participare de cel puțin 25% din capitalul acestora). Din acest total 1 268 de filiale erau amplasate în țările din Asia, 543 în America de Nord și 344 în America Latină. Pe domenii de activitate, se manifestă o diferențiere geografică netă. Astfel, circa 80% din filialele străine ale companiilor care activează în industria prelucrătoare se află în țările în curs de dezvoltare (în principal, în Asia), în timp ce companiile japoneze cu profil comercial au amplasat aproximativ 70% din filialele lor în țările capitaliste dezvoltate (îndeosebi în S.U.A., Canada și Europa occidentală).

Datele publicate asupra investițiilor directe de capital japonez peste hotare evidențiază o scădere a volumului acestora în 1974 la 2,37 miliarde dolari (cu 32,3% mai puțin decît în 1973), evoluție explicată prin criza economică din lumea capitalistă, prin dificultățile financiare cu care sînt confruntate companiile japoneze.

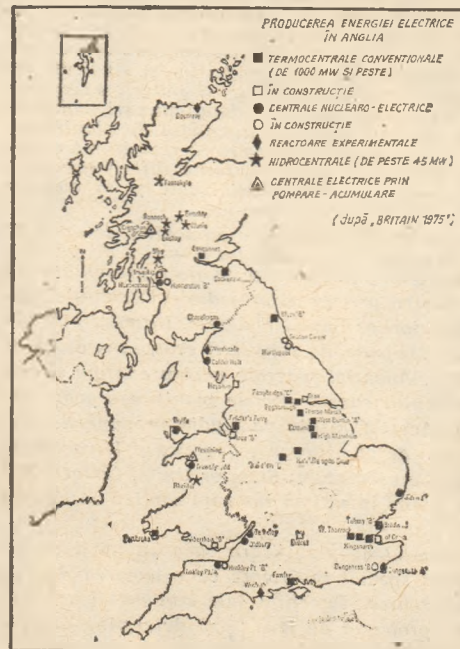
Energia nucleară în Anglia

ÎN 1973 energia electrică obținută în centralele nucleare-electrice engleze (23 657 GWh) reprezenta deja 9% din totalul electricității produse în Anglia în acel an, față de 89% în termocentrale clasice (mai ales pe bază de cărbune) și numai 2% în hidrocentrale. În același an ea reprezenta 17% din energia electrică de origine nucleară produsă pe plan mondial (fără U.R.S.S.). De-a lungul anilor, odată cu creșterea numărului centralelor nucleare-electrice s-a diversificat și tipul acestora. Astfel, pe lângă cele nouă centrale dotate cu reactoare răcite cu bioxid de carbon și moderate cu grafit, cu o putere însumată de 4500 MW — dintre care cea mai puternică, cea de la Wylfa, de 1180 MW, a intrat în funcțiune în 1971 — construite în cadrul unui program lansat în 1955, au apărut în ultimii ani tipuri mai perfecționate. Al doilea program, anunțat în 1964, prevedea construirea unor reactoare răcite cu gaz, utilizînd uraniu ușor îmbogățit în teci de oțel inoxidabil, cu o putere totală de 8000 MW, din care 6500 MW vor fi puși în funcțiune pînă în 1978. În cadrul acestui program se află în construcție printre altele centralele Hinkley Pt. B, Hunterston B, Hartlepool și Heysham, fiecare a 1320 MW.

Al treilea program, lansat în vara anului trecut prevede construirea în patru ani a unor centrale cu o putere însumată de 4000 MW, utilizînd reactoare răcite cu apă grea și moderate cu abur, de 600—660 MW.

Toate centralele menționate pînă acum aparțin sectorului public din industria energiei electrice. În afara lor există o serie de centrale experimentale, sînd la baza dezvoltării programelor amintite, dintre care se remarcă reactorul reproducător rapid de 250 MW cu valoare de prototip de la Dounreay, în nordul Scoției, acolo unde în 1962 un alt reactor reproducător rapid a fost primul de acest tip care a furnizat energie electrică rețelei publice.

În perspectiva realizării unor noi progrese în acest domeniu de mare viitor al energiei, în Anglia se estimează că prima comandă pentru un reactor răcit cu sodiu va fi lansată către sfîrșitul deceniului în curs și că începînd de la jumătatea deceniului viitor majoritatea centralelor

nucleare-electrice ce vor fi construite vor fi de acest tip.

Paralel au fost realizate progrese însemnate în sporirea randamentului termic în

termocentralele clasice. În Anglia propriuzisă și în Țara Galilor, prin introducerea unor turbine mai mari și mai perfecționate, acesta a crescut de la 20,75% în 1947 la 29,84% în 1974, iar în cele mai eficiente 20 de centrale el a ajuns la 33,68%. În prezent în Anglia funcționează 10 centrale a 2000 MW, dispunînd de cîte patru grupuri de 500 MW fiecare, alte 23 de grupuri a 660 MW fiecare fiind în curs de montaj. În perspectivă se are în vedere construirea unor grupuri de 1300 MW.

Un braț al Canalului Suez

REDESCHIDEREA Canalului Suez scurtează cu 55% ruta dintre Europa și Golful Persic, dar potrivit unui studiu al companiei Shell, trei pătrimi din flota mondială de petroliere va continua să ocolească Africa pe la Capul Bunei Speranțe, avînd un tonaj prea ridicat pentru dimensiunile actuale ale Canalului.

Tocmai din acest motiv, în prezent în Egipt se află în studiu proiectul construirii unui braț al Canalului Suez în lungime de circa 15 km, care ar face Canalul accesibil unor petroliere (încărcate) cu o capacitate de pînă la 150 000 tone, față de maximum 60 000 tone în momentul de față. Potrivit ziarului egiptean *Al Ahram* (14 august), derivația amintită ar începe la sud de Port Said, la Ras al-Ish, îndreptîndu-se apoi spre nord-vest spre Marea Mediterană, la care urmează să fie construit un nou port. Construcția acestui canal derivat, care ar fi realizată cu sprijinul financiar al Iranului, ar urma să înceapă în 1978, adică după terminarea primei faze a lucrărilor de lărgire și adîncire a Canalului Suez.

Businessmeni calmi

ASOCIAȚIILE pentru apărarea intereselor consumatorilor prezintă an de an — scrie revista *Newsweek* — dovezi și acuzații grave privind condițiile de muncă potențial periculoase din unele întreprinderi americane, cit și despre numeroase produse lansate pe piață cu defecte care pun în pericol sănătatea și chiar viața cumpărătorilor. Toate acestea, subliniază revista, neliniștesc mulți oameni, dar nu și pe oamenii de afaceri vizajați direct: „pur și simplu, cei mai mulți businessmeni se fac că nu aud”. Un sondaj efectuat de institutul Louis Harris în rîndurile a 1 143 de conducători de întreprinderi a scos în evidență că 70% dintre ei refuză să recunoască gravitatea acestor probleme și se opun deschis presiunilor guvernului sau ale opiniei publice vizînd introducerea de măsuri care să asigure o sporită protecție atît a muncii, cit și a consumatorilor. „Această atitudine, conchide revista citată, este cu atît mai stranie cu cit jumătate din numărul celor cuprinși în sondaj conduc întreprinderi în care accidentele se repetă cu o frecvență ieșită din comun”.

Două moduri de combatere a poluării

VÎNZAREA a șapte modele de automobile lansate de firma Chrysler în acest an și dotate cu cel mai puternic motor fabricat de aceasta a fost interzisă în California, pentru că nu respectă normele anti-poluare.

Același ziar care publică această știre anunță, citeva rînduri mai jos, lansarea de către autoritățile franceze de resort a unui concurs internațional pentru proiectarea unui tramvai, bineînțeles silențios. Aparent fără nici o legătură între ele, știrile citate reprezintă totuși un semn al timpului.

Glosar

AJUSTAREA SEZONIERĂ
A INDICATORILOR ECONOMICI

AJUSTAREA sezonieră face parte din prelucrarea statistico-matematică a seriilor dinamice lunare sau trimestriale, pentru a înlătura fluctuațiile exagerate ale datelor, fluctuații determinate de influența unor factori sezonieri și a sesiza astfel tendința de bază a seriei. Ajustarea sezonieră prezintă o importanță deosebită în multe sectoare de activitate economică, pe baza ei evitându-se aprecierea defectuoasă a fenomenelor economice și luarea unor decizii eronate. Spre exemplu, un producător de confecții care beneficiază de o creștere de la o lună la alta a cererii pentru produsele sale, trebuie să cunoască cit din majorarea substanțială a cererii în luna decembrie reprezintă cererea suplimentară specifică sărbătorilor de iarnă și cit reprezintă majorarea de bază a cererii pentru produsele sale. Depistarea acestor diferențieri, dacă este corect făcută, permite producătorului să știe, în primul rând, dacă produsele sale vor fi cerute în continuare într-o cantitate din ce în ce mai mare și în al doilea rând, procentul cu care cresc în plus vânzările, în mod obișnuit, într-o anumită perioadă a anului.

În acest context, aprecierea corectă a seriilor dinamice care prezintă oscilații sezoniere se face după corectarea seriei cu ajutorul **indeilor de sezonali-tate**. Pentru obținerea datelor ajustate, se împart datele lunare (trimestriale) inițiale ale seriei statistice la mărimile lunare (trimestriale) ale indicilor de sezonali-tate.

În determinarea indicilor de sezonali-tate, statistica utilizează două principale metode:

— **Metoda mediei aritmetice.** Ea constă în calcularea mediilor fiecărei luni (trimestru) pe mai mulți ani și apoi raportarea acestor medii la media generală lunară (trimestrială).

— **Metoda mediilor mobile.** Este o metodă mai complicată dar care permite obținerea unor rezultate mai precise.

Indicii de sezonali-tate se actualizează prin luarea în considerare a rezultatelor din ultima perioadă și, eventual, renunțarea la anii mai îndepărtați. Statistica a realizat mai multe amendamente la metodele de calcul amintite anterior. Spre exemplu, există metode de ponderare destul de laborioase pentru calcularea mediilor mobile, astfel încât să se iau în considerare în mai mare măsură lunile mai apropiate de luna în cauză. Mai recent, în calcularea indicilor de sezonali-tate se iau în considerare factorii de sezonali-tate cu acțiune probabilă în viitor, ajustarea căpătând în consecință și o caracteristică de prognoză; în acest ultim caz se folosesc metode computerizate.

Aproape toți indicatorii economici sînt pasibili de ajustare sezonieră. De obicei se ajustează sezonier datele lunare sau trimestriale privind vânzările, stocurile sau producția industrială, dar și mărimile care arată dinamica prețurilor, produsului național brut, exporturilor, importurilor pot fi corectate de variații sezoniere.

M. I.

Sărăcia în mediul
urban

Gheorghe Grigorescu. Dorohoi — În vreme ce în ansamblu populația țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare sporește în medie cu 2,5% pe an, în orașele din aceste țări ea crește de două ori mai rapid. Jumătate din sporul populației urbane se datorează exodului din mediul rural. Ca urmare, în decursul unei generații populația orașelor „lumii a treia” a crescut cu 100 milioane de locuitori. Țările Americii Latine sînt deja urbanizate în proporție de 60%, cele ale Asiei și Africii — de 25%. Dacă cu 25 de ani în ur-

mă numai 16 orașe din țările în curs de dezvoltare aveau peste un milion de locuitori, numărul acestora a depășit 60, iar peste alt sfert de secol va fi mai mare de 200. La sfîrșitul secolului în țările latino-americane trei locuitori din patru vor locui în orașe, față de unul din trei în Africa și Asia.

Dacă nu se va produce o schimbare de tendință pînă atunci, în anul 2000 aglomerările urbane din țările nesocialiste în curs de dezvoltare vor trebui să absoarbă încă 1,1 miliarde de oameni, în majoritate săraci, care se vor adăuga celor 700 milioane de cetățeni care există în prezent, din care 200 milioane au ei înșiși un nivel de trai extrem de scăzut. Deși alocă pentru hrană 80% din

cheltuieli, ei suferă de malnutriție accentuată. În India, de exemplu, se estimează că jumătate din populația urbană este subalimentată. Cartiere întregi de locuințe sordide din orașele multor țări în curs de dezvoltare sînt lipsite de apă curentă și canalizare, iar apa potabilă comercializată de vânzătorii ambulanti costă familiile respective uneori de 20 de ori mai scump decît echivalentul ei printr-o rețea normală de alimentare. Din cauza condițiilor precare de alimentație, sanitare și de locuit, în orașele latino-americane, de exemplu, mortalitatea infantilă atinge uneori 15%, iar în cele din Africa chiar 25%.

Referindu-se la amenințarea continuă care planează asupra locuitorilor îngrămădiți în bidonvilluri de a fi alungați, rămînind fără nici un adăpost, președintele Băncii Mondiale, Robert McNamara, afirma recent la sesiunea anuală a acesteia: „Prin definiție — și în aplicarea reglementărilor municipale — ocuparea unui teren viran constituie un delict. Din acest motiv, și oricît de scandalos poate părea aceasta, cel care ocupă un asemenea teren este un delinvent, ca și cum faptul de a fi fără bani, fără pămînt și fără un acoperiș ar constitui o infracțiune deliberată la adresa bunicii cuvințe. Or, trebuie bine precizat, nu bidonvillurile sînt cele care sînt scandaloase, ci condițiile economice care generează apariția lor”.

Cheltuieli militare

Lucian Zamfirescu, Sibiu — 1) Cele mai recente date privind cheltuielile globale pentru înarmare și anume cele cuprinse în introducerea la raportul secretarului general al O.N.U. din august a.c. cu privire la activitatea Organizației indică faptul că acestea se apropie de 300 miliarde de dolari pe an. Așa cum relevă secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, „niciind în trecut, pe timp de pace, nu a cunoscut omenirea o asemenea abundență de arme. În prezent pe piața internațională a armamentelor se vind arme în valoare de 20 miliarde de dolari anual”. Aceste arme, subliniază secretarul general al O.N.U., devin din ce în ce mai complexe și mai înfricoșătoare, constituind un pericol permanent pentru pacea lumii și sustrăgînd resurse importante ce ar putea fi utilizate pentru soluționarea marilor probleme economice și sociale care confruntă lumea contemporană”.

Ținînd seama de aceste fapte, în declarația difuzată la a 7-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. cu-

prinzînd **Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale**, țara noastră consideră că o sursă deosebit de importantă pentru creșterea Fondului de Dezvoltare propus de ea pentru sprijinirea țărilor rămase în urmă din punct de vedere economic trebuie să o constituie reorientarea unei părți din imensele resurse folosite în scopul inarmărilor. În acest sens, România propune reducerea cu 10% a bugetelor militare ale tuturor statelor luînd ca bază volumul cheltuielilor din anul 1975 și transferarea, fără condiții, a unei jumătăți din mijloacele astfel economisite la dispoziția Fondului de Dezvoltare al O.N.U.

2) Comentariile presei din S.U.A. pe marginea încercării de atentat împotriva președintelui Gerald Ford au scos în evidență că anual sînt puse în vânzare pe piața americană aproape 2 milioane de revolvere și că în prezent americanii posedă circa 40 milioane de asemenea arme.

U.F.I.

Ștefan Georgescu, București — În primăvara anului 1975 s-au împlinit 50 de ani de la constituirea Uniunii Tîrgurilor Internaționale (U.F.I. — după denumirea în limba franceză), avînd ca obiectiv lărgirea cooperării și sprijinirea schimburilor internaționale. De la 18 cit a fost inițial (și anume Bordeaux, Bruxelles, Frankfurt pe Main, Gdansk, Köln, Leipzig, Liberec, Ljubljana, Lvov, Lyon, Milano, Nijni-Novgorod — azi Gorki, Padua, Paris, Praga, Utrecht, Valencia și Zagreb), numărul membrilor săi a sporit, la mijlocul acestui an, la 176, din care 55 de tîrguri generale. 121 de expoziții specializate și saloane. Această structură oglindește tendința de specializare care s-a manifestat în domeniul expozițiilor și care a determinat Congresul U.F.I. de la Viena (1956) să modifice statutul organizației în sensul diversificării componenței Uniunii.

În prezent membrii U.F.I. organizează expoziții în 82 de orașe din 40 de țări de pe patru continente. Totodată, Uniunea colaborează cu o serie de organisme internaționale, cum sînt Camera de Comerț Internațională, Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa ș.a.

Petrolul sovietic

Victor Fedea, Huși — Anul trecut în U.R.S.S. s-au extras 458 milioane tone de petrol, iar în acest an se prevede extragerea a circa 490 milioane tone, Uniunea Soviet-

tică fiind cea mai mare producătoare de petrol din lume (întrecînd S.U.A.). Potrivit declarației lui Valențin Șașin, ministrul industriei petroliere a U.R.S.S., realizarea acestui obiectiv este legată în măsură însemnată de punerea în valoare a zăcămintelor dintr-o serie de noi zone petroliere, printre care în special nordul părții europene a țării, peninsula Mangișlak de la Marea Caspică, Bielorussia și Republica Autonomă Udmurtia din Ural.

Comerț

Iulia Leonescu, Craiova — În 1974 comerțul sovieto-italian s-a cifrat la 1137,2 milioane de ruble, sporînd de aproape două ori față de 1973. În urma convorbirilor care au avut loc luna aceasta la Moscova între delegațiile guvernamentale ale celor două țări s-a încheiat un acord în baza căruia Italia va acorda U.R.S.S. un credit bancar pe termen lung în valoare de 900 milioane de dolari. După cum relevă agenția TASS, acesta va fi folosit de organizațiile sovietice pentru achiziționarea de masini și utilaje italiene, dintre care unele destinate realizării unor mari proiecte pe bază compensatorie.

Denumirile
monedelor

Tudor Băncilă, București — Mai multe țări ale lumii își denumesc moneda națională în mod identic, fără ca între monedele respective să existe vreo legătură sau ca ele să aibă același curs. Astfel moneda Argentinei, Boliviei, Columbiei, Republicii Dominicane, Filipinelor, Mexicului și Uruguayului se numește **peso**. **Dolarul** este nu numai denumirea monedei S.U.A., ci și a celei din Australia, Bahamas, Barbados, Canada, Etiopia, Fiji, Guyana, Jamaica, Liberia, Malaezia, Noua Zeelandă, Singapore, Trinidad-Tobago. Alte țări își numesc moneda națională **dinar**: Algeria, Bahrein, Iordania, Iugoslavia, Kuwait, Libia, Tunisia, Republica Populară Democrată Yemen. Alte denumiri utilizate în mai multe țări sînt **francul**, **lira**, **marca**, **coroana**, **șilingul**, **rupia** etc. În ce privește moneda noastră națională, **leul**, ca a devenit unitatea băncască oficială a României în anul 1867. Denumirea provine de la Löwentaler (talerul cu figura unui leu pe revers), monedă de argint bătută în Țările de Jos, începînd din secolul 16, ajunsă în țările române și folosită intens pînă în secolul 17, cînd a dispărut din circulație, dar a rămas monedă de socotăală.

SPRE O NOUĂ ORDINE VALUTAR-FINANCIARĂ

(Urmare din pag. 25)

tre membri — și teza americană de vânzare a aurului de către F.M.I. și utilizare a beneficiului pentru finanțarea dezvoltării și alte scopuri. Ea respectă și interesele țărilor în curs de dezvoltare deținătoare de aur la F.M.I. Această formulă este supusă discuției în continuare la Fond. Una din problemele puse de ea este ce se va întâmpla cu prețul aurului pe piață atunci când F.M.I. va apărea ca vânzător al celor 25 milioane de uncii, deci ce se va întâmpla cu interesul țărilor în curs de dezvoltare de a obține o finanțare cât mai substanțială în urma vânzării acestui aur. O altă problemă nerezolvată, încă, este ce se va întâmpla cu restul de 2/3 din aurul deținut de F.M.I.

DREPTUL SPECIAL DE TRAGERE (D.S.T.)

Este știut că restrângerea rolului aurului în cadrul viitorului sistem monetar internațional — deci și lichidarea treptată a aurului deținut de F.M.I. — este gândită să se producă concomitent cu creșterea rolului dreptului special de tragere ca mijloc de rezervă și ca etalon al sistemului. În realitate, nu s-au făcut progrese în ce privește precizarea modalităților de emisiune, alocare și funcționare a acestui instrument, deci de clarificare a rolului fundamental pe care D.S.T. ar urma să-l îndeplinească în viitor. Discutarea acestor probleme nu a fost inclusă nici în ordinea de zi a sesiunii. Numai țările în curs de dezvoltare au atras atenția asupra necesității ca la crearea de noi D.S.T. să se aibă în vedere nevoile de finanțare ale acestor țări, reafirmând vechi propunere ca alocarea de noi D.S.T. să fie legată de nevoile de dezvoltare. România a subliniat necesitatea conferirii unei garan-

ții reale acestui instrument, care să faciliteze o utilizare mai largă a lui

VIITORUL SISTEM SI LICHIDAREA SUBDEZVOLTĂRII

Problema egalizării relative a nivelurilor de dezvoltare este din ce în ce mai mult considerată drept o sarcină a întregii colectivități umane. Pentru îndeplinirea ei este necesară sprijinirea fondurilor alocate, o mai bună coordonare a eforturilor, o mai bună adaptare a contribuțiilor pentru dezvoltare la nevoile țărilor subdezvoltate, o mai mare diversificare a acțiunilor de finanțare a dezvoltării. Unele acțiuni în acest sens au format obiectul discuțiilor în sesiunea F.M.I.—B.I.R.D. („al treilea ghișeu” al B.I.R.D., Fondul fiduciar „Trust” al F.M.I., diferite fonduri de subvenționare a dobânzilor la creditele alocate țărilor celor mai sărace etc.).

Există însă un drum încă lung de străbătut de la actualele dimensiuni ale finanțării dezvoltării, prea mult gravate de recunoașterii pur verbale, până la acoperirea nevoilor considerabile de capital care să sprijine eforturile proprii ale țărilor subdezvoltate. Reprezentantul României a arătat în această privință că reducerea bugetelor militare și reorientarea mijloacelor de finanțare, a capacităților de producție și resurselor umane astfel eliberate spre dezvoltarea tuturor țărilor și îndeosebi a „lumii a treia” ar contribui într-o mare măsură la realizarea acestui obiectiv capital pentru toată lumea.

Sesiune sterilă? Sesiune utilă? Totul depinde, în aprecierea rezultatelor unei asemenea manifestări internaționale, de unghiul sub care este privită. Unul dintre participanți a sintetizat astfel rolul sesiunilor F.M.I.—B.I.R.D. și, în general, al reuniunilor internaționale: „Din reuniune în reuniune, din intervenție în intervenție, încercăm neobosit să discernem contururile noilor solidarități care se precizează în lume și să degajăm soluții constructive. Ceea ce mai trebuie este să nu ne limităm la analiză, oricât de lucidă ar fi ea: a sosit timpul să acționăm”.

... curier... curier... curier... curier...

Premiere

IOAN BOȘOTEANU, Iași — În afara premiilor acordate la sfârșitul anului, legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii prevede posibilitatea premierii personalului unităților economice care obține realizări deosebite în muncă și în cursul anului. Premiile se acordă în limita unui fond ce se poate constitui în cadrul fondului de retribuție planificat, prin aplicarea unei cote de până la 1% asupra acestuia. Legea nu prevede alte condiții de acordare a premiilor, în cursul anului, pentru realizări deosebite. Este stabilit însă un plafon maxim de premii de cel mult 3 retribuții tarifare lunare de încadrare în care se include și suma corespunzătoare premiului de sfârșit de an (gratificația).

Personal nelocalnic

NICOLAE MARIN, București. — Hotărârea Consiliului de Miniștri cu nr. 77 din 25 ianuarie 1975 privind aprobarea șantierelelor de construcții-montaj și altor unități la care se poate acorda un spor la retribuția tarifară personalului nelocalnic, prevede — la art. 7 — condițiile în care personalul care lucrează pe șantiere poate fi considerat ca nelocalnic. Aceste condiții se referă, în primul rând, la distanța dintre domiciliul personalului în cauză și localitatea în care lucrează, distanță care nu poate fi mai mică de 10 km. O a doua condiție, a cărei îndeplinire se apreciază de conducerea unității sau subunității respecti-

ve, este aceea a imposibilității de înapoiere zilnică la domiciliu, după orele de program. Personalul nelocalnic poate beneficia de sporul de șantier numai dacă este cazat prin grăja unității în baracamente ori clădiri ale unității, sau închiriate de aceasta. Atunci când personalul este cazat individual în clădiri, pentru a fi considerat nelocalnic, este necesar să facă dovada că în localitatea de domiciliu indicată pe buletinul de identitate își are, în fapt, locuința personală pentru care suportă cheltuielile de întreținere, precum și plata chiriei sau a impozitului pe clădiri.

Calculul retribuției

MARIN ACATRINEI, Iași. — În anexele la legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii, retribuția tarifară a muncitorilor este prevăzută, ca și pentru celelalte categorii de personal, pentru o lună calendaristică, indiferent de numărul orelor lucrătoare din fiecare lună în parte. Pentru a se cunoaște retribuția tarifară orară, retribuția lunară se împarte la 204 ore, care este numărul mediu al orelor lucrătoare dintr-o lună. În fapt, în lunile cu 27 zile lucrătoare, numărul orelor este de 216 ore, în lunile cu 26 zile lucrătoare de 208 ore, în lunile cu 25 zile de 200 ore, iar în luna februarie de numai 192.

Decretul pentru majorarea suplimentară a retribuției tarifare a tuturor categoriilor de personal — a prevăzut sarcina pentru Ministerul Muncii de a calcula retribuțiile orare rotunjite la 5 bani sau zilnice (rotunjite la 50 bani) acolo unde aceasta este necesar.

revista economica

editată de
CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări
Economice

Sumarul nr.-ului 38 din 19 septembrie 1975

— Cadrele viitorului — calități de inventivitate și creativitate (dr. **Maria D. Popescu**) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Cincinalul 1976—1980: orientări, ritmuri, eficiență. Modernizarea industriei construcțiilor de mașini — coordonată a creșterii eficienței economiei naționale (Ion **Bucur**, vicepreședinte al C.S.P.) 2

— Circuit accelerat mijloacelor materiale și bănești (Al. **Oprea**, vicepreședinte al Băncii Naționale) 5

— Date de prognoză. Prognoza cheltuielilor de producție a ștețurilor până în 1990—2000 (drd. **Teodor Mardare Gherasim**) 7

— Orientarea creșterii bovinelor și ovinelor în zonele cu pășuni naturale (Mircea **Boța**) 9

— Ancheta „R. E.”: „Universul” calității mărfurilor pentru export și exigențele sale (Ioan **Georgescu**) 11

CONDUCERE — ORGANIZARE

— Ancheta „R. E.”, 75 de șefi de secții și ateliere din 54 de întreprinderi constructoare de mașini despre: Direcții și modalități de perfecționare a conducerii producției (I) (Ovidiu **Nicolescu**, Iulian **Bădin**, Alexandru **Blaga**) 14

— Conducerea comparată. Utilitatea metodei în constituirea și conducerea societăților mixte (ing. **Adrian Popescu**) 16

TEORII — IDEI

— Documentar economic. În sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic și economic de masă. Dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale — cerință fundamentală a fărâșirii societății socialiste multilaterale dezvoltate (prof. dr. **Gheorghe Crețoiu**) 18

— Școli — curente — economiști: între „relansarea” economică și renunțarea inflației (Dorel **Oprea**) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Sesiunea anuală a F.M.I. și a Băncii Mondiale: Spre o nouă ordine valutar-financiară (dr. **Costin Kirătescu**) 24

— Documentar: Dimensiuni ale resurselor minerale metalifere (I) (dr. **Aurel Iancu**) 27

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Angheliescu (secretar general de redacție), **Stere Gioga**, **Ionita Oltănu** (redactor șef adjunct), **Maria D. Popescu**, **Ilie Șalapa** (redactor șef).

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

August

4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28
1 8 15 22 29
2 9 16 23 30
3 10 17 24 31

Septembrie

1 8 15 22 29
2 9 16 23 30
3 10 17 24
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28

Octombrie

6 13 20 27
7 14 21 28
1 8 15 22 29
2 9 16 23 30
3 10 17 24 31
4 11 18 25
5 12 19 26

Noiembrie

3 10 17 24
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
1 8 15 22 29
2 9 16 23 30

Decembrie

1 8 15 22 29
2 9 16 23 30
3 10 17 24 31
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28

Ianuarie

6 13 20 27
7 14 21 28
1 8 15 22 29
2 9 16 23 30
3 10 17 24
4 11 18 25
5 12 19 26

Februarie

3 10 17 24
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28
1 8 15 22
2 9 16 23

Martie

3 10 17 24 31
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28
1 8 15 22 29
2 9 16 23 30

+6-8 rate lunare

PENTRU BUGETUL DV., AL FAMILIEI DV.

Cumpărăturile cu plata în rate = MARFA PE LOC,
PLATA EȘALONATĂ PE 6 SAU 8 LUNI.

Vă puteți da seama de marile avantaje ale acestui sistem modern de comerț, numai cumpărând confecții cu plata în rate, la prețuri accesibile tuturor!

Achitarea unui avans de 20—30% la achiziționarea mărfurilor reduce cuantumul cotei lunare, înlesnind astfel simțitor plata ratelor.

Cumpărați cu plata în rate

CONFECȚII FINITE SAU LA ULTIMA PROBĂ

Angajați ai unităților socialiste, toate celelalte categorii de angajați, membri ai cooperativelor meșteșugărești, pensionari!

Achitând doar un avans convenabil, vă puteți procura haine noi, atât pentru dv. cit și pentru membrii familiei dv.

Magazinele comerțului de stat vă oferă marele avantaj al cumpărăturilor cu plata în rate, punându-vă la dispoziție un bogat sortiment de confecții moderne, elegante.

Mașina de calculat MUREȘ 12 A este special destinată lucrărilor de birou și operațiilor contabile. Din multiplele sale aplicații, care o fac indispensabilă oricărui serviciu, amintim întocmirea diverselor balanțe analitice, a programelor lunare de fabricație prin însumarea sortimentelor de plan în cantități și valori, benzii de control ai facturilor, în general totalitatea lucrărilor bazate pe operații adiționale.

Prețul de vânzare este de 3 000 lei.

Producător : INTREPRINDEREA ELECTROMUREȘ
Tirgu Mureș, Str. Kossuth nr. 112—114.

Telefon : 11817.

Telex : 035249.

7	8	9
4	5	6
1	2	3